

Ersättningar till deltagare i arbetsmarknads- politiska insatser

En vägledning är i första hand ett stöd för Försäkringskassans medarbetare vid ärendehandläggning och utbildning. Den innehåller en samlad information om vad som gäller på det aktuella området, uppdelat på tillämpnings- och metodstödsavsnitt.

En vägledning kan innehålla beskrivningar av

- författningsbestämmelser
- allmänna råd
- förarbeten
- rättspraxis
- JO:s beslut.

En vägledning kan även innehålla beskrivningar av hur man ska handlägga ärenden på det aktuella området och vilka metoder som då ska användas.

Vägledningarna uppdateras fortlöpande. Ändringar arbetas in i den elektroniska versionen. Den elektroniska versionen hittar du på [www.forsakringskassan.se/Om Försäkringskassan/Dina rättigheter och skyldigheter/Vägledningar och rättsliga ställningstaganden – Vägledningar](http://www.forsakringskassan.se/Om_Forsakringskassan/Dina_rattigheter_och_skyldigheter/Vagledningar_och_rattsliga_stallningstaganden_-_Vagledningar).

Du som arbetar på Försäkringskassan hittar dem också på Fia.

Upplysningar: Försäkringskassan
Avdelning för Nationell tandvård, internationell vård och arbetsmarknadsstöd

Beslutad 2024-04-19

Innehåll

Förkortningar	7
Sammanfattning.....	8
Läsanvisningar	9
1 Om ersättningarna och gemensamma regler.....	10
1.1 Ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program	10
1.1.1 Om ersättningarna.....	11
1.2 Arbetsförmedlingen och Skatteverket ska lämna uppgifter till Försäkringskassan	11
1.3 Ansökan	12
1.3.1 Begära ökad ersättning	12
1.3.2 Makars gemensamma ansökan	13
1.3.3 Handlingar som är av betydelse för ärendet	13
1.3.4 Ändrade förhållanden	13
1.4 Ansökan lämnas till Försäkringskassan via e-tjänst eller på blankett	14
1.4.1 Ansökan om grundersättning	14
1.4.2 Ansökan om tilläggsersättning	14
1.5 Tid för vilken deltagaren kan få ersättning	14
1.5.1 Särskilda skäl	15
2 Villkor för att kunna få grundersättning.....	17
2.1 Den som deltar kan få grundersättning	17
2.1.1 Utlandsvistelse	18
2.2 Den som är förhindrad att delta kan få grundersättning.....	18
2.2.1 Sjukdom	19
2.2.2 Tillfällig vård av barn (vab)	20
2.2.3 Vård av närstående	20
2.3 Karens	21
2.4 Enskild angelägenhet av vikt och tillfälligt uppehåll	23
2.4.1 Tolvmånadersperiod.....	24
3 Bestämma dagbelopp för grundersättning före eventuell minskning.....	25
3.1 Grundläggande regler	25
3.2 Dagbelopp för deltagare som kan få aktivitetsstöd och som uppfyller villkoren för att ha rätt till a-kassa.....	26
3.2.1 Ersättningsperioder och ersättningsdagar	26
3.2.2 Belopp som skulle ha lämnats som arbetslöshetsersättning	27
3.2.3 Deltagare som har fått arbetslöshetsersättning under den längsta tid som är möjlig.....	27
3.2.4 Särskilda regler för deltagare som inte fyllt 25 år.....	27
3.2.5 Dagbeloppet är som lägst 510 kronor vid heltidsprogram	28
3.2.6 Uppgifter som en a-kassa ska lämna till Försäkringskassan	28
3.2.7 Återinträde och på nytt anvisad.....	29
3.2.8 Sänkt dagbelopp vid upprepade beslut om avstängning	30
3.3 Dagbelopp för övriga deltagare	30
3.3.1 Aktivitetsstöd	31
3.3.2 Utvecklingsersättning	33
3.3.3 Etableringsersättning.....	34

4	Minskning av dagbeloppet när programmets omfattning är mindre än heltid	35
4.1	Särskilda skäl	35
5	Samordning med andra ersättningar	37
5.1	Samordning med studiestöd, studiestartsstöd och omställningsstudiestöd.....	37
5.2	Rehabiliteringspenning, rehabiliteringspenning i särskilda fall, hel sjukersättning och hel aktivitetsersättning.....	39
5.3	Minskning med sjukersättning, aktivitetsersättning, allmän ålderspension och tjänstepension	39
5.3.1	Sjukersättning, aktivitetsersättning och allmän ålderspension.....	40
5.3.2	Tjänstepension	43
5.4	Minskning med föräldrapenning och lön eller andra anställningsförmåner från en arbetsgivare	43
5.4.1	Föräldrapenning	44
5.4.2	Lön och andra anställningsförmåner från en arbetsgivare.....	45
5.4.3	Anställningsförmåner från en arbetsgivare som inte kan redovisas per dag	47
5.5	Samordning när deltagaren har fler än en annan ersättning	50
5.6	Minskning för bostadsersättning	54
6	Situationer då deltagare inte får grundersättning	55
6.1	Deltagare som är intagen i kriminalvårdsanstalt	55
6.2	Olovlig frånvaro del av en dag	56
6.3	Deltagare som stängts av från rätt till ersättning.....	56
6.4	Arbetsförmedlingens beslut om varning och avstängning från rätt till ersättning.....	57
6.4.1	Försäkringskassan verkställer Arbetsförmedlingens beslut om avstängning	59
6.4.2	Arbetsförmedlingen ska meddela att de har information om att en deltagare har varit frånvarande	59
6.5	Försäkringskassan utreder och beslutar om avstängning från rätt till ersättning.....	60
6.6	Avstängningstid och avstängningsdagar	62
6.6.1	Deltagaren skulle ha fått ersättning om det inte hade varit en avstängningsdag	63
6.6.2	Deltagaren har arbetat	63
6.6.3	Kalenderspärre	63
7	Villkor för att kunna få etableringstillägg och bostadsersättning	64
7.1	Gemensamma bestämmelser	64
7.2	Etableringstillägg.....	65
7.2.1	Barn under 20 år	65
7.2.2	Barnet ska vara folkbokfört och bosatt tillsammans med den nyanlända	65
7.2.3	Vårdnaden.....	65
7.2.4	Barn som är självförsörjande	66
7.2.5	Hushåll och makar.....	66
7.3	Bostadsersättning.....	67
7.3.1	Ensamstående utan hemmavarande barn	67
7.3.2	Bosatt och folkbokförd i bostaden	67
7.3.3	Bostadskostnad – för den som hyr sin bostad	67
7.3.4	För den som hyr i andra hand	68
7.3.5	Bostadskostnad – övriga boendeformer	68
7.3.6	Definition av begreppet bostad	68

7.3.7	Deltagaren ska bo i egen bostad	69
8	Så beräknas tilläggsersättningarna	70
8.1	Gemensamma bestämmelser	70
8.1.1	När ersättning bara ska betalas ut för del av månad	70
8.1.2	När ersättning ska betalas ut för en hel månad, men med olika belopp för olika delar av månaden	70
8.2	Så beräknas etableringstillägget	71
8.3	Beräkna utifrån antalet barn, ålder och med avdrag för underhållsstöd	72
8.4	Så beräknas bostadsersättningen.....	72
8.5	Uppskattning av kostnader för en bostad.....	73
8.6	Så beräknas bostadskostnaden för den som hyr sin bostad	73
8.6.1	Lägga till eller dra av en kostnad	73
8.6.2	Uppvärmning (inklusive varmvatten).....	74
8.6.3	Vattenförbrukning	74
8.6.4	Sophämtning	74
8.6.5	Hushållsel.....	74
8.6.6	Övriga avgifter	74
8.7	Så beräknas bostadskostnaden för övriga boendeformer	74
9	Besluta och betala ut ersättning.....	75
9.1	Kommunicera och besluta om ersättning.....	75
9.1.1	Interimistiska beslut.....	76
9.1.2	Skyldigheten att informera om risk för väsentlig försening i handläggningen	77
9.2	Utbetalning	78
9.3	Kvittnings.....	78
9.4	Initiera återkravsutredning.....	79
9.5	Ändring och omprövning av beslut med stöd av 113 kap. SFB	79
9.6	Beslut när socialnämnden begär utbetalning för retroaktiv tid från Försäkringskassan	80
9.7	Beslut om sänkt dagbelopp vid upprepade avstängningar	80
10	Försäkringskassans uppgiftsskyldighet och utredningsbefogenheter	81
10.1	Försäkringskassans uppgiftsskyldighet till Arbetsförmedlingen	81
10.2	Försäkringskassans uppgiftsskyldighet till a-kassan	81
10.3	Försäkringskassans uppgiftsskyldighet till CSN	82
10.4	Försäkringskassans utredningsbefogenheter	82
11	Övriga bestämmelser	83
11.1	Arbetskonflikter (strejk och lockout) med mera	83
11.2	Övergångsbestämmelser	83
12	Metodstöd	84
12.1	Metodstöd – åiterrapportering till a-kassan.....	84
12.1.1	Fastställda ersättningsdagar	84
12.1.2	Hantering av ersättningsperioder i Försäkringskassans it-system	84
12.1.3	Vilka dagar ska åiterrapporteras?	85
12.1.4	Delåiterrapportering	85
12.1.5	Slutåiterrapportering.....	85
12.1.6	Rättelse av åiterrapportering.....	86
12.1.7	Åiterrapportering vid parallella program	87
12.1.8	Åiterrapportering vid utträde ur a-kassa.....	87

12.2	Metodstöd – vid återinträde och på nytt anvisad	88
12.2.1	Bedömning i program från och med 19 april 2023	88
12.2.2	Bedömning i program före 19 april 2023	90
12.2.3	Aviseringar som kommer senare under programperioden	91
12.2.4	Räkna ersättningsdagar manuellt ner till 65-procentsnivån	91
12.3	Metodstöd – lämna impuls till kontrollutredning	91
12.3.1	Vid ärenden som har inletts av kontrollutredare	93
12.4	Metodstöd – bostadskostnaden för den som hyr sin bostad	93
12.5	Metodstöd – när Pensionsmyndighetens schablonbelopp för beräkning av bostadskostnad ändras	94
12.5.1	Beräkna bostadskostnad när beslutet omfattar tid före och efter ändringen	94
12.5.2	Omräkning i ärenden där Försäkringskassan redan har beslutat om bostadsersättning	94
12.6	Metodstöd – parallella program	94
12.7	Metodstöd – Arbetsförmedlingen meddelar att de har information om att deltagaren har varit frånvarande från aktivitet	95
12.8	Metodstöd – avgöra avstängningstid och fastställa kalenderspärren	95
12.9	Metodstöd – utbetalningsdag	99
12.10	Metodstöd – unga med funktionsnedsättning (UMFN)	100
12.11	Metodstöd – kvitta eller lämna till återkrav?	101
12.11.1	Ändringsbeslut eller återkrav vid felaktig kvittning	103
12.12	Metodstöd – ansökan när den 7:e infaller på en helg	103
12.13	Metodstöd – rättelse av JOB-dagar efter återkrav	104
	Källförteckning	105

Förkortningar

Förkortning	Förklaring
ALF	Lag om arbetslöshetsförsäkring (1997:238)
ALFFo	Förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring
CSN	Centrala studiestödsnämnden
EF	Förordning (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare
FAP	Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program
FAS	Förordning (1996:1100) om aktivitetsstöd
FEA	Förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser
FJOB	Förordning (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin
FUGA	Förordning (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
JOB	Jobb- och utvecklingsgarantin
UGA	Jobbgaranti för ungdomar
SFB	Socialförsäkringsbalken (2010:110)
SPV	Statens tjänstepensionsverk
UMFN	Ung med funktionsnedsättning

Sammanfattning

Syftet med vägledningen är att den ska vara ett stöd i det dagliga arbetet hos Försäkringskassan och på så sätt bidra till att bestämmelserna i förordningen om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (FEA) om aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringsersättning, bostadsersättning och etableringstillägg tillämpas på riktigt sätt.

Vägledningen beskriver dels vad som krävs för att kunna få de nämnda ersättningarna och dels hur ersättningarna beräknas och samordnas med andra ersättningar.

I vägledningen finns exempel och metodstöd som ska göra det lättare att förstå och hantera de aktuella bestämmelserna.

Läsanvisningar

Denna vägledning ska vara ett stöd för Försäkringskassans medarbetare i handläggningen och vid utbildning.

Vägledningen redovisar och förklarar förordningar och andra bestämmelser.

Vägledningen innehåller också en beskrivning av hur man ska handlägga ärenden och vilka metoder som då ska användas för att åstadkomma både effektivitet och kvalitet i handläggningen. Rubriken till sådana kapitel eller avsnitt inleds med ordet Metodstöd.

Hänvisningar

I vägledningen finns hänvisningar till lagar, förordningar och föreskrifter. De är som regel citerade i en ruta som texten före eller efter rutan hänvisar till. Det finns också hänvisningar till allmänna råd, Försäkringskassans interna styrdokument, förarbeten och andra vägledningar. Dessa hänvisningar finns antingen i löpande text eller inom parentes i direkt anslutning till den mening eller det stycke den avser.

Sist i vägledningen finns en källförteckning som redovisar de lagar, förordningar, domar med mera som nämns i vägledningen.

Exempel

Vägledningen innehåller också exempel. De är komplement till beskrivningarna och åskådliggör framför allt hur en ersättning ska beräknas.

Att hitta rätt i vägledningen

I vägledningen finns en innehållsförteckning. Den är placerad först och ger en översiktsbild av vägledningens kapitel och avsnitt. Med hjälp av fliken "Bokmärken" i vänsterkanten kan du navigera mellan avsnitten. Det finns också en sökfunktion för att hitta enstaka ord och begrepp.

1 Om ersättningarna och gemensamma regler

I det här kapitlet kan du läsa om de olika ersättningar som deltagare i arbetsmarknadspolitiska program kan få från Försäkringskassan enligt reglerna i förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (FEA).

Du får också veta vad deltagarna behöver göra för att få ersättning och vilken tid de kan få ersättning för.

När du handlägger måste du också följa det förvaltningsrättsliga regelverket.

Läs mer

Vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken* är en viktig grund i din handläggning. Där kan du exempelvis läsa om Försäkringskassans utredningsansvar, bedömning, kommunicering och beslut. Du kan även läsa om vad som gäller när det finns fullmakt och när den sökande företräds av ett ombud eller ställföreträdare.

1.1 Ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program

Arbetsförmedlingen kan anvisa personer till arbetsmarknadspolitiska program. Anvisningen är ett beslut som ger personen möjlighet att ta del av de insatser och aktiviteter som finns inom ramen för programmet. Den som deltar i ett program benämns i denna vägledning som deltagaren.

Den som deltar i ett program kan få någon av följande ersättningar:

- aktivitetsstöd
- utvecklingsersättning
- etableringsersättning.

Dessa ersättningar kallas fortsättningsvis även för grundersättningar.

Den som är anvisad till programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, fortsättningsvis kallat för etableringsprogrammet, kan även få någon av följande ersättningar:

- etableringstillägg
- bostadsersättning.

Dessa ersättningar kallas fortsättningsvis även för tilläggsersättningar. Deltagare kan även få ersättning för resor, logi, dubbelt boende och vissa andra kostnader. Även reglerna för dessa ersättningar finns i FEA, men eftersom det är Arbetsförmedlingen som beslutar om och betalar ut de ersättningarna beskrivs de inte i den här vägledningen.

Följande program kan ge deltagaren ersättning enligt FEA:

- arbetsmarknadsutbildning
- validering
- arbetspraktik
- stöd till start av näringsverksamhet
- förberedande insatser
- projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning (förordning [2000:634] om arbetsmarknadspolitiska program [FAP])
- jobb- och utvecklingsgarantin (förordning [2007:414] om jobb och utvecklingsgarantin [FJOB])
- jobbgaranti för ungdomar (förordning [2007:813] om jobbgaranti för ungdomar [FUGA])
- etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (förordning [2017:820] om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare)
- förmedlingsinsatser (förordning [2022:812] om förmedlingsinsatser).

1.1.1 Om ersättningarna

10 kap. 6 § första stycket FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning beräknas till ett bestämt belopp per dag och lämnas för högst fem dagar per kalendervecka.

Grundersättningarna är dag ersättningar (förordning [1983:366] om utbetalning av dag ersättningar från Försäkringskassan). Till skillnad från många andra ersättningar som Försäkringskassan betalar ut, kan inte dessa ersättningar betalas ut för en del av en dag. Antingen får deltagaren ersättning för en viss dag eller så får hen inte det.

Tilläggsersättningarna är månadsersättningar.

Aktivitetsstöd är en skattepliktig och pensionsgrundande ersättning. Däremot är den inte sjukpenninggrundande. Övriga ersättningar är varken skattepliktiga, sjukpenninggrundande eller pensionsgrundande (11 kap. 36 § inkomstskattelagen [1999:1229] och 59 kap. 3 och 13 §§ socialförsäkringsbalken [SFB]).

1.2 Arbetsförmedlingen och Skatteverket ska lämna uppgifter till Försäkringskassan

9 kap. 1 § FEA

Arbetsförmedlingen ska till Försäkringskassan lämna de uppgifter som har betydelse för ett ärende hos Försäkringskassan om aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning.

9 kap. 6 § FEA

Skatteverket ska till Försäkringskassan lämna de uppgifter som har betydelse för ett ärende hos Försäkringskassan om ersättning enligt denna förordning.

För att vi ska kunna utföra vårt uppdrag behöver vi få information från Arbetsförmedlingen och Skatteverket.

Som framgår av bestämmelsen är uppgiftsskyldigheten generellt beskriven i förordningen. Arbetsförmedlingen lämnar dels uppgifter i samband med att de beslutar om programmet och dels ska Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter som Försäkringskassan efterfrågar i ett enskilt ärende. Arbetsförmedlingen kan med stöd av samma bestämmelse även lämna en uppgift till Försäkringskassan utan att Försäkringskassan efterfrågar den.

1.3 Ansökan

10 kap. 1 § FEA

Den som vill begära ersättning enligt denna förordning ska ansöka om ersättningen skriftligen. Detsamma gäller begäran om ökning av en ersättning.

Makar eller sambor som båda vill begära etableringstillägg enligt 3 kap. 10 § FEA ska ansöka om tillägget gemensamt.

2 § FKFS 2017:6

Försäkringskassan ska, utan att en deltagare ansöker, besluta om

1. att förlänga ett beslut om bostadsersättning eller etableringstillägg, om Arbetsförmedlingen beslutar om att förlänga etableringsprogrammet
2. att höja deltagarens etableringstillägg, om hans eller hennes underhållsstöd har dragits in eller minskats
3. att höja deltagarens bostadsersättning, om hans eller hennes bostadsbidrag eller bostadstillägg har dragits in eller minskats
4. att höja deltagarens bostadsersättning, om ett schablonbelopp enligt Pensionsmyndighetens föreskrifter om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostads-kostnad har ändrats och det beloppet låg till grund för Försäkringskassans beslut.

10 kap. 2 § FEA

En ansökan ska innehålla de uppgifter som behövs i ett ärende om ersättning enligt denna förordning. Uppgifter om faktiska förhållanden ska lämnas på heder och samvete. Till ansökan ska de handlingar som är av betydelse för ärendet bifogas.

Den som ansöker om eller har beviljats ersättning ska anmäla ändrade förhållanden som påverkar rätten till eller storleken av ersättningen till den beslutande myndigheten. En sådan anmälan ska göras så snart som möjligt och senast 14 dagar efter det att den sökande fick kännedom om förändringen.

Bestämmelserna beskriver hur och när deltagaren ska ansöka om ersättning och vilka uppgifter som deltagaren är skyldig att lämna till Försäkringskassan. Nedan beskrivs vissa av de begrepp som används i bestämmelserna lite mer utförligt.

1.3.1 Begära ökad ersättning

Om deltagaren vill ansöka om ökad ersättning, ska hen göra det skriftligt till Försäkringskassan. Detta gäller alla ersättningar enligt FEA som Försäkringskassan beslutar om.

Att ansöka om ökad ersättning innebär att deltagaren vill ändra tidigare lämnade uppgifter på ett sätt som gör att hen kan få mer pengar utbetalt. Ett exempel på detta är att en deltagare vill ansöka om etableringstillägg för samma tid men för fler barn.

Som framgår av föreskrifterna ovan finns det också några situationer då deltagaren kan få tilläggsersättning med ett högre belopp utan att behöva ansöka om det. Det handlar om situationer där Försäkringskassan har den information som behövs för att bevilja tilläggsersättningen med ett högre belopp oavsett om deltagaren lämnar informationen till Försäkringskassan eller inte.

1.3.2 Makars gemensamma ansökan

Regeln om att makar eller sambor ska ansöka gemensamt finns för att etableringstillägget betalas ut per hushåll. Ett hushåll ska inte kunna bli dubbelkompenserat för att två personer inom samma hushåll ansöker om etableringstillägg var för sig.

1.3.3 Handlingar som är av betydelse för ärendet

De handlingar som deltagaren kan behöva bifoga är främst sådana handlingar som behövs för att bedöma om hen kan få bostadsersättning. Exempelvis ett hyreskontrakt.

Försäkringskassan behöver uppgiften för att kunna fastställa vilka kostnader som gäller bostaden, eftersom endast vissa kostnader är ersättningsberättigade. Om det inte framgår vad kostnaden för bostaden gäller, så måste deltagaren styrka kostnaden på något annat vis. Läs mer om villkor för att kunna få bostadsersättning i kapitel 7.

1.3.4 Ändrade förhållanden

Deltagaren måste lämna uppgifter om ändrade förhållanden. Detta är främst aktuellt för tilläggsersättningarna där deltagaren i ansökan lämnar de uppgifter som gäller vid ansökningstillfället. Eftersom Försäkringskassan beslutar om tilläggsersättningarna för en period framåt i tiden kan uppgifter som var aktuella vid ansökningstillfället komma att ändras.

Deltagaren ska anmäla ändrade förhållanden så snart som möjligt och senast 14 dagar från det att hen fick kännedom om ändringen. Tidsgränsen har betydelse för Försäkringskassans återkravshandläggning. Läs mer om återkrav i vägledning (2005:3) *Återkrav*.

1.4 Ansökan lämnas till Försäkringskassan via e-tjänst eller på blankett

10 kap. 3 § FEA

En ansökan om aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringsersättning, etableringstillägg eller bostadsersättning ska ges in till och prövas av Försäkringskassan.

1 § FKFS 2017:6

Den som vill ansöka om ersättning ska göra det via Försäkringskassans e-tjänst eller på en blankett som Försäkringskassan har fastställt.

1.4.1 Ansökan om grund ersättning

Den som ansöker om grund ersättning ska göra det för en kalendermånad i taget. Ansökan görs bakåt i tiden, och ersättning kan beviljas fram till och med datumet när ansökan är underskriven.

Om deltagaren inte kan ansöka via e-tjänsten bör hen använda blanketten för att ansökan inte ska komma in för sent.

1.4.2 Ansökan om tilläggs ersättning

På ansökan för tilläggs ersättningarna anges inte vilken period ansökan gäller. Ansökan beviljas för den tid som personen är anvisad till etableringsprogrammet, under förutsättning att villkoren är uppfyllda. Om villkoren inte är uppfyllda ska ansökan avslås utan att någon tidsram för avslagsbeslutet anges. En ny ansökan beviljas från den tidpunkt som villkoren är uppfyllda och för den resterande tid som personen är anvisad till programmet. När det gäller att bevilja ansökan bakåt i tiden gäller de begränsningar som beskrivs i avsnitt 1.5. Observera att det är viktigt att skilja på en ny ansökan om tilläggs ersättning och en begäran om omprövning av ett tidigare beslut om tilläggs ersättning.

1.5 Tid för vilken deltagaren kan få ersättning

10 kap. 5 § första och tredje stycket FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning får inte lämnas för längre tid tillbaka än månaden före ansökningsmånaden, om det inte finns särskilda skäl.

[...] Första stycket gäller inte etableringsersättning som lämnas för deltagande i kartläggning och medverkan till upprättandet av en individuell handlingsplan eller för etableringstillägg och bostadsersättning som lämnas under tid för kartläggning och upprättandet av en individuell handlingsplan.

Bestämmelsen beskriver att det finns en begränsning för hur lång tid tillbaka i tiden som en deltagare kan få ersättning. Om en deltagare ansöker om ersättning för tid längre tillbaka än månaden innan den månad då ansökan lämnades in, så ska Försäkringskassan avslå ansökan för den tiden. Detta gäller under förutsättning att det inte finns särskilda skäl för att ändå bevilja ersättning.

Detta gäller dock inte deltagare i etableringsprogrammet under tiden som hen deltar i kartläggning och medverkar till upprättandet av en individuell handlingsplan.

Arbetsförmedlingen meddelar Försäkringskassan vilka deltagare som deltar i kartläggning och medverkar till upprättandet av en individuell handlingsplan.

Exempel 1

Susanne ansöker om grundersättning. Ansökan lämnas in i juli 2018 och avser maj 2018. Det finns inte några särskilda skäl att bevilja ersättning för tid innan juni 2018. Försäkringskassan avslår Susannes ansökan.

Exempel 2

Arash uppfyller villkoren för bostadsersättning från och med 1 maj 2018. Ansökan lämnas in i juli 2018 och det finns inte några särskilda skäl att bevilja ersättning för tid innan juni 2018. Försäkringskassan beviljar bostadsersättning från och med 1 juni 2018.

Exempel 3

Jasmine ansöker om högre etableringstillägg på grund av ett nytt barn. Barnet föddes den 14 april 2018. Ansökan lämnas in i juli 2018 och det finns inte några särskilda skäl att bevilja ersättning för tid innan juni 2018. Försäkringskassan betalar ut det högre etableringstillägget från och med 1 juni 2018.

1.5.1 Särskilda skäl

Om det föreligger särskilda skäl kan deltagaren få ersättning för längre tid tillbaka än månaden före ansökningsmånaden. Särskilda skäl är en säkerhetsventil som kan användas i en situation där det anses oskäligt att den försäkrade går miste om ersättning. Regeln ska dock tillämpas restriktivt.

Det finns ingen exakt definition av vad som kan anses vara särskilda skäl, utan de skäl som deltagaren anger måste värderas i det enskilda ärendet. Vid denna prövning ska vi i första hand ta hänsyn till omständigheter som kan hänföras till deltagaren själv som innebär att hen varit förhindrad att ansöka i tid, till exempel sjukdom eller olycksfall. Förutom det kan det även finnas omständigheter som visserligen inte direkt kan hänföras till deltagaren själv men som vi ändå bör ta hänsyn till, förutsatt att skälen gör att det framstår som ursäktligt att ansökan inte lämnats i tid. Exempel på det kan vara en nära anhörigs akuta sjukdom eller dödsfall. Se HFD 2021 ref. 55 I och II.

När hindret upphör, så upphör också de särskilda skälen för att inte ha ansökt i tid. Ansökan ska då göras inom kort. Även här blir det en bedömning i det enskilda fallet hur snart det är rimligt att kräva att deltagaren lämnar in sin ansökan.

Okunskap om regler och förfaranden är i sig inte att anse som en rimlig förklaring och bör således inte utgöra särskilda skäl. På samma sätt bör avsaknad av information om var och hur man ansöker om ersättning inte ses som ett särskilt skäl.

I HFD 2021 ref. 55 I hade den sökande anfört att hen fått felaktig information om ansökningsförfarandet från Arbetsförmedlingen. HFD ansåg att den omständigheten att hen fått felaktig information från en anställd vid en myndighet inte kan anses utgöra

särskilda skäl för att bevilja hen ersättning för längre tillbaka än månaden före ansökningsmånaden.

I HFD 2021 ref. 55 II hade Arbetsförmedlingen beslutat om att återkalla den sökandes program men personen fortsatt att delta i programmets aktiviteter. Den sökande begärde omprövning av Arbetsförmedlingens beslut. När Arbetsförmedlingen senare ändrade beslutet och skrev in den sökande retroaktivt ansökte hen om aktivitetsstöd för den retroaktiva tiden. HFD anförde att den sökande deltagit i programmets aktiviteter under hela den tid som ansökningarna avser och borde därför ha ansökt om aktivitetsstöd för varje månad senast under den efterföljande månaden. Det förhållandet att hen begärt omprövning av Arbetsförmedlingens beslut om återkallelse saknar betydelse för skyldigheten att ansöka i tid. Särskilda skäl för att bevilja aktivitetsstöd för längre tid tillbaka än månaden före ansökningsmånaden har därför inte förelegat.

2 Villkor för att kunna få grundersättning

I det här kapitlet kan du läsa om vilka villkor som måste vara uppfyllda för att en deltagare ska kunna få en viss ersättning.

2.1 Den som deltar kan få grundersättning

2 kap. 1 § FEA

Aktivitetsstöd får lämnas till den som har fyllt 25 år och deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program enligt

1. förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program,
2. förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin,
3. förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar, eller
4. förordningen (2022:812) om förmedlingsinsatser.

Aktivitetsstöd enligt första stycket får även lämnas till den som inte har fyllt 25 år, om personen är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

2 kap. 10 § FEA

Utvecklingsersättning får lämnas till den som har fyllt 18 men inte 25 år, som inte är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program enligt

1. förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program, med undantag för programmet arbetsträning för vissa nyanlända invandrare,
2. förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin,
3. förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar, eller
4. förordningen (2022:812) om förmedlingsinsatser.

2 kap. 12 § FEA

Etableringsersättning får lämnas till den som deltar i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Enligt bestämmelserna kan ersättning betalas ut för deltagande i programmet. Eftersom grundersättningar är dagersättningar ska deltagaren skriva i sin ansökan vilka dagar som hen har deltagit och ansöker om ersättning för. Försäkringskassan utgår från att deltagaren lämnar korrekta uppgifter i ansökan. Därför behöver vi i regel inte kontrollera uppgifterna om deltagande djupare. En situation där det kan vara lämpligt att kontrollera uppgifterna är när deltagaren ansöker om ersättning för fler än fem dagar i en vecka, eftersom det är ovanligt att programmen är förlagda så.

Det finns ingen gräns för hur mycket en deltagare måste delta en dag för att kunna få ersättning. Deltagande en del av en dag innebär alltså att deltagaren kan få ersättning för den dagen.

Bestämmelserna innebär även att en deltagare som är under 18 år och inte uppfyller villkoren för att ha rätt till a-kassa varken kan få utvecklingsersättning eller aktivitetsstöd.

Utöver vad som beskrivs i bestämmelserna kan deltagare som omfattas av övergångsbestämmelsen för unga med funktionsnedsättning få aktivitetsstöd. Detta beskrivs närmare i avsnitt 3.3.1.

2.1.1 Utlandsvistelse

En person som vistas utomlands bedöms normalt inte ha haft förutsättningar för att kunna delta i programmet. Det finns dock två undantag:

- om det finns en överenskommelse med Arbetsförmedlingen om att programmet är förlagt utomlands
- om deltagaren har fått en tillfällig utlandsvistelse godkänd av Arbetsförmedlingen (i samband med frånvaro för till exempel enskild angelägenhet eller tillfälligt uppehåll enligt 4 kap. 4 § FEA).

Om personen vistas eller har vistats utomlands behöver det därför utredas om något av de undantagen gäller. Om de inte gör det kan det vara aktuellt med en kontrollutredning. Läs mer om det i avsnitt 12.3.

2.2 Den som är förhindrad att delta kan få grund ersättning

4 kap. 1 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning får lämnas till den som är anvisad till ett arbetsmarknadspolitiskt program, även om personen inte deltar i insatser som ingår i programmet på grund av

1. sjukdom som hindrar personen från att delta i insatser inom programmet,
2. tillfällig vård av barn under sådana förutsättningar som anges i 13 kap. socialförsäkringsbalken eller i föreskrifter som avses i 2 kap. 5 a § samma balk, eller
3. vård av närstående under sådana förutsättningar som anges i 47 kap. 3, 4, 6, 8, 9 och 13 §§ socialförsäkringsbalken.

4 kap. 2 § FEA

Ersättning enligt 1 § 1 lämnas endast om personen har anmält sjukdomen till Arbetsförmedlingen den första sjukdagen. Detta gäller dock inte om det finns särskilda skäl för att ersättning ändå bör lämnas.

Ersättning efter den sjunde dagen lämnas endast om personen lämnar in ett läkarintyg till Arbetsförmedlingen om sjukdomen.

Av bestämmelserna framgår att även en deltagare som inte deltar i programmet kan få ersättning. Det gäller när hen är frånvarande av någon av de anledningar som räknas upp i bestämmelsen. Deltagaren ska i ansökan ange vilka dagar hen ansöker om ersättning för vid frånvaro samt ange anledningen till frånvaron.

Observera att en frånvaro kan vara godkänd av Arbetsförmedlingen utan att det är frågan om frånvaro som ger rätt till ersättning. Detta gäller exempelvis frånvaro på grund av särskilda familjeskäl enligt 16 § förordning (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

2.2.1 Sjukdom

Vid frånvaro på grund av sjukdom ska deltagaren sjukanmäla sig till Arbetsförmedlingen den första sjukdagen. I ansökan ska deltagaren ange om hen har gjort en sjukanmälan eller inte. Om deltagaren har angett i sin ansökan att en sjukanmälan har gjorts den första sjukdagen ska vi kontrollera uppgiften med Arbetsförmedlingen.

Om deltagaren inte har sjukanmält sig till Arbetsförmedlingen den första sjukdagen är huvudregeln att hen inte kan få grundersättning för någon av sjukdagarna.

Om det finns särskilda skäl kan Försäkringskassan göra undantag från huvudregeln och betala ut grundersättning fast deltagaren inte har sjukanmält sig i tid. Försäkringskassan ska då ta ställning till om den orsak som deltagaren har skrivit i ansökan bedöms vara ett särskilt skäl.

Det räknas som särskilda skäl i exempelvis dessa situationer:

- Om deltagaren varit förhindrad från att sjukanmäla sig. Det kan till exempel vara om hen har opererats eller varit inlagd på sjukhus.
- Om deltagaren visserligen inte varit förhindrad från att sjukanmäla sig, men omständigheterna gör att det ändå är ursäktligt att sjukanmälan inte har gjorts. Exempel på sådana omständigheter är att en nära anhörig till deltagaren akut har insjuknat eller avlidit (jfr. HFD 2021 ref. 55 I och II).

Det räknas normalt inte som särskilda skäl i exempelvis dessa situationer:

- Om deltagaren har kunnat ta kontakt med sin arbetsgivare, programanordnare eller vårdcentral. Då har deltagaren sannolikt inte heller varit förhindrad att kontakta Arbetsförmedlingen.
- Om deltagaren inte kan reglerna eller har fått felaktig information om reglerna.

Bedömningen av särskilda skäl ska göras utifrån omständigheterna i varje enskilt fall och för varje sjukdag som ersättning begärs fram till dess att sjukanmälan gjordes. En omständighet som utgör särskilda skäl kan innebära att rätt till ersättning finns för en, flera eller alla dagar som deltagaren har varit frånvarande på grund av sjukdom. När hindret upphör, så upphör också de särskilda skälen för att inte ha sjukanmält sig.

Arbetsförmedlingen ansvarar för att följa de deltagare som är frånvarande på grund av sjukdom. De ska ta ställning till om aktiviteterna i programmet ska anpassas och om deltagaren ska skrivas ut ur programmet på grund av sjukfrånvaron (10 § FAP, 13 a § FJOB och 10 a § FUGA och 19 § förordning [2017:820] om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare).

Om deltagarens sjukperiod pågår i mer än sju dagar måste hen lämna ett läkarintyg om sjukdomen till Arbetsförmedlingen för att kunna få ersättning efter den sjunde dagen. I de fall deltagaren saknar läkarintyg för en eller flera dagar kan hen ändå ha rätt till ersättning för senare dagar i samma sjukperiod om det finns ett läkarintyg för de dagarna. Deltagaren ska i ansökan skriva om hen har skickat in läkarintyget till Arbetsförmedlingen eller inte.

Om en deltagare har angett att hen har skickat in läkarintyg till Arbetsförmedlingen utgår vi från att deltagaren har lämnat korrekta uppgifter i ansökan och därför behöver vi i regel inte kontrollera dem. Vid behov kan Försäkringskassan kontrollera uppgifterna med Arbetsförmedlingen.

Om en deltagare har ett beslut om läkarintygspöreläggande, se vägledning 2015:1 *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning* så gäller det inte för ersättningar enligt FEA.

2.2.2 Tillfällig vård av barn (vab)

Av reglerna framgår att en deltagare kan få ersättning om hen har varit frånvarande för tillfällig vård av barn under sådana förutsättningar som anges i 13 kap. SFB.

Försäkringskassan ska inte göra någon bedömning utifrån reglerna om tillfällig föräldrapenning i SFB. Hänvisningen till SFB finns för att definiera vilken sorts frånvaro det är som deltagaren kan få ersättning för.

I 13 kap. SFB anges följande förutsättningar:

- barns födelse eller adoption
- vård av sjukt barn
- kontaktdagar för barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- ordinarie vårdares sjukdom eller smitta
- i samband med att ett barn har avlidit.

Deltagare kan alltså få ersättning vid frånvaro som beror på någon av dessa anledningar. Vid frånvaro på grund av tillfällig vård av barn ska deltagaren ange i ansökan vilka dagar hen ansöker om ersättning för av den anledningen. Genom att ansöka om ersättning av den här frånvarorsaken intygar deltagaren att frånvaron beror på någon av de förutsättningar som räknas upp ovan.

Eftersom Försäkringskassan inte bedömer om en deltagare kan få ersättning utifrån reglerna för tillfällig föräldrapenning finns ingen koppling mellan förmånerna och därför ska heller inte frånvarodagar av den här anledningen förbrukas dagar enligt reglerna för tillfällig föräldrapenning.

2.2.3 Vård av närstående

Vid frånvaro på grund av vård av närstående ska deltagaren ange i ansökan vilka dagar hen ansöker om ersättning för av den anledningen. Genom att ansöka om ersättning av den här frånvarorsaken intygar deltagaren att frånvaron beror på vård av en närstående som är svårt sjuk.

Försäkringskassan ska inte göra någon bedömning utifrån reglerna om närståendepenning i SFB. Anledningen till att hänvisningen finns är för att definiera vilken sorts frånvaro det är som deltagaren kan få ersättning för.

Eftersom Försäkringskassan inte bedömer rätten till ersättning utifrån reglerna för närståendepenning finns ingen koppling mellan förmånerna och därför ska heller inte frånvarodagar av den här anledningen förbrukas dagar enligt reglerna för närståendepenning.

2.3 Karens

4 kap. 3 § FEA

Ersättning enligt 1 § 1 lämnas inte för den första dagen i en sjukperiod (karensdag). Som karensdag räknas endast den dag under vilken ersättning skulle ha lämnats, om inte bestämmelsen om karensdag hade gällt. Karensdagen gäller dock inte för den som omfattas av ett beslut enligt 27 kap. 40 och 41 §§ socialförsäkringsbalken eller 13 § första stycket lagen (1991:1047) om sjuklön.

Om en sjukperiod börjar inom fem kalenderdagar från det att en tidigare sjukperiod har avslutats ska bestämmelsen i första stycket tillämpas som om den senare sjukperioden är en fortsättning på den tidigare sjukperioden. En person ska inte få avdrag under mer än tio karensdagar under en period om tolv månader.

Om deltagaren uppfyller villkoren för att kunna få grundersättning vid frånvaro på grund av sjukdom, får hen ingen ersättning för den första dagen i sjukperioden eftersom det är en karensdag.

Från denna regel, som beskrivs ovan, finns tre undantag:

- Om deltagaren är beviljad särskilt högriskskydd enligt SFB på grund av sjukdom som under en tolv månadersperiod kan antas medföra ett större antal sjukperioder.
- Om deltagaren redan har haft tio karensdagar under en tolv månadersperiod. Försäkringskassan ska vid varje ny sjukperiod räkna hur många karensdagar som deltagaren haft under tolv månader, för att se om det är aktuellt med karensdag.
- Om sjukperioden börjar inom fem kalenderdagar från det att en tidigare sjukperiod har avslutats. Undantaget gäller dock inte om deltagaren har saknat rätt till ersättning under den första sjukperioden och därför inte heller har fått en karensdag. Den här situationen uppstår till exempel när deltagaren inte har sjukanmält sig eller ansökt om ersättning i rätt tid. Den första dagen i den efterföljande sjukperioden blir då en karensdag om inte något av de andra två undantagen är uppfyllt.

En sjukperiod är de sammanhängande dagar som deltagaren är helt frånvarande från programmet på grund av sjukdom. Sjukperioden bryts när deltagaren

- deltar i programmet igen under någon del av en dag
- är frånvarande från programmet av en annan anledning än sjukdom
- inte är anvisad till ett program och därmed inte heller har ett program att vara frånvarande från.

Om deltagaren därefter är helt frånvarande från sitt program igen på grund av sjukdom, börjar en ny sjukperiod.

Ifall Försäkringskassan inte vet om eller när sjukperioden har brutits och det har betydelse för vår bedömning av om en ny sjukperiod har börjat inom fem kalenderdagar, kan vi behöva utreda det. Du kan läsa mer om Försäkringskassans utredningsansvar i vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken*.

Eftersom FEA har en egen karensbestämmelse räknas karensdagarna inte samman med karensdagar för sjukpenning eller sjuklön.

Exempel 1

Tommy blir sjuk på eftermiddagen och anmäler sig till Arbetsförmedlingen innan han går hem från programmet. Han är även sjukfrånvarande dagen efter.

För första dagen får han ersättning eftersom han deltagit en del av dagen. Den andra dagen är han helt frånvarande och detta blir den första dagen i hans sjukperiod. Tommy får ingen ersättning för den dagen eftersom den är en karensdag.

Exempel 2

Zoé har varit sjukfrånvarande från sitt program. Hon får inte ersättning på grund av sen sjukanmälan. Första dagen i sjukperioden är därför inte en karensdag.

Efter sjukperioden deltog Zoé två dagar i sitt program. Därefter blev hon sjuk igen. Hon gjorde en sjukanmälan första sjukdagen. Första dagen i den andra sjukperioden blir då en karensdag.

Exempel 3

Nina deltar i ett program på heltid. Efter några veckor blir hon sjukskriven på halvtid, och deltar därför i programmet halva dagar. Det blir ingen karensdag eftersom hon deltar i programmet varje dag.

Nina blir sedan förkyld och sjukanmäler sig till Arbetsförmedlingen den första dagen hon är helt frånvarande från programmet. Första dagen med hel sjukfrånvaro är en karensdag och hon får därför ingen ersättning för den dagen.

Nina återgår efter några dagar till programmet på halvtid och är fortsatt sjukskriven på halvtid. Efter två veckor blir hon förkyld igen och är helt frånvarande från programmet. Eftersom sjukperioden avbrutits genom att Nina fick ersättning på grund av att hon deltog i programmet påbörjas nu en ny sjukperiod och det blir ytterligare en karensdag.

Exempel 4

Saman har varit sjukskriven under sex månader. Han anvisas till ett program på heltid, men ska på grund av sjukdomen bara delta på halvtid. Han har rätt till sjukpenning fram till programmet börjar. Därefter kan han få aktivitetsstöd.

Efter en vecka blir Saman förkyld och kan därför inte delta i programmet alls. Första dagen som Saman är helt frånvarande från programmet sjukanmäler han sig till Arbetsförmedlingen. Den dagen är första dagen i hans sjukperiod och är därför en karensdag.

Exempel 5

Lena blir sjuk och är frånvarande från sitt program den 20 februari 2024. Hon har haft sjukperioder tidigare, och när du utreder bakåt ser du att hon har tio karensdagar från den 21 februari 2023. Eftersom hon redan har haft tio karensdagar sedan den 21 februari 2023 så blir den 20 februari 2024 inte någon karensdag.

2.4 Enskild angelägenhet av vikt och tillfälligt uppehåll

4 kap. 4 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning får också lämnas till den som är anvisad till ett arbetsmarknadspolitiskt program, även om personen inte deltar i insatser som ingår i programmet på grund av

1. kortvarig ledighet för enskild angelägenhet av vikt, dock under högst tre dagar per tillfälle,
2. ett tillfälligt uppehåll i upphandlad arbetsmarknadsutbildning eller annan utbildning som ingår i programmet, om uppehållet är en följd av att utbildningsanordnaren gör ett uppehåll i sin verksamhet, dock högst under 10 ersättningsdagar under perioden juni–augusti, eller
3. ett tillfälligt uppehåll i insatserna som ingår i programmet jobb- och utvecklingsgarantin, dock under sammanlagt högst 20 ersättningsdagar under en tolv månadersperiod, om personen under uppehållet är beredd att ta aktiv del av Arbetsförmedlingens service i fråga om platsförmedling.

Ersättning enligt första stycket 1 och 3 lämnas endast om Arbetsförmedlingen har godkänt att personen inte deltar i programmet på grund av ledigheten eller uppehållet. Ersättning enligt första stycket 2 lämnas endast om personen har anmält till Arbetsförmedlingen att han eller hon inte deltar i programmet på grund av uppehållet.

Det som står i första punkten innebär att en deltagare kan få ersättning för ledighet på grund av en enskild angelägenhet av vikt för fler än ett tillfälle samma månad, men för högst tre dagar per tillfälle. Det spelar ingen roll om Arbetsförmedlingen har godkänt fler dagar.

Om deltagaren först är ledig på grund av en enskild angelägenhet av vikt, sedan deltar eller är frånvarande av en annan anledning som kan ge rätt till ersättning och efter det åter är ledig på grund av enskild angelägenhet av vikt så ska det ses som två tillfällen.

Om ledigheten på grund av en enskild angelägenhet av vikt sträcker sig över dagar då deltagaren inte har program (vanligtvis lördag och söndag) så ska det ses som ett tillfälle. Om deltagaren är ledig på grund av enskild angelägenhet av vikt de sista dagarna i en månad och de första dagarna i månaden efter så räknas det som ett tillfälle.

Vid frånvaro på grund av ledighet för enskild angelägenhet av vikt (punkten 1) och tillfälligt uppehåll i insatserna i JOB (punkten 3) ska deltagaren ange i ansökan om frånvaron är godkänd av Arbetsförmedlingen.

Vid frånvaro på grund av ett tillfälligt uppehåll i en utbildning (punkten 2) ska deltagaren ange i ansökan om frånvaron är anmäld till Arbetsförmedlingen eller inte.

Det finns en gräns för hur många dagar deltagaren kan få ersättning vid frånvaro på grund av tillfälligt uppehåll. Därför behöver Försäkringskassan räkna hur många dagar med ersättning av dessa anledningar som deltagaren har fått.

En deltagare i JOB kan ha rätt till ersättning både under tillfälligt uppehåll i utbildning och tillfälligt uppehåll i JOB. Deltagaren kan alltså både få ersättning under upp till 10 dagar vid tillfälligt uppehåll i utbildning och ersättning under upp till 20 dagar vid tillfälligt uppehåll i insatserna som ingår i programmet jobb- och utvecklingsgarantin.

2.4.1 Tolvmånadersperiod

En tolv månadersperiod börjar vid första JOB-programperiodens startdatum.

Om deltagaren har anvisats till JOB under flera programperioder i en följd, börjar tolv månadersperioden vid den första JOB-programperiodens startdatum.

Om JOB-programperioden fortsätter när tolv månadersperioden är slut, så börjar nästa tolv månadersperiod den första dagen efter den föregående tolv månadersperioden.

Exempel

Rosie har anvisats till JOB under följande programperioder:

Programperiod 1: 5 juli–4 september 2017
Programperiod 2: 1 oktober–31 december 2017
Programperiod 3: 5 juli–30 september 2018

Första tolv månadersperioden är 5 juli 2017–4 juli 2018.

Eftersom Rosies JOB-programperiod fortsätter när tolv månadersperioden tagit slut, börjar nästa tolv månadersperiod den första dagen efter den första tolv månadersperioden, det vill säga den 5 juli 2018.

Om deltagaren inte har någon programperiod dagen efter tolv månadersperioden tar slut börjar nästa tolv månadersperiod när nästa programperiod börjar.

Exempel

Simon har anvisats till JOB under följande programperioder:

Programperiod 1: 5 februari–4 september 2017
Programperiod 2: 5 september 2017–4 februari 2018
Programperiod 3: 1 mars 2018–28 februari 2019

Första tolv månadersperioden är 5 februari 2017–4 februari 2018.

Eftersom Simon inte hade någon JOB-programperiod dagen efter att tolv månadersperioden tagit slut så börjar nästa tolv månadersperiod den första dagen i nästa JOB-programperiod, det vill säga den 1 mars 2018.

3 Bestämma dagbelopp för grundersättning före eventuell minskning

I det här kapitlet kan du läsa om hur ersättningens storlek per dag bestäms före eventuell minskning. Ersättningens storlek per dag för grundersättning kallas fortsättningsvis för dagbelopp. Det här kapitlet förklarar vilket dagbelopp som inledningsvis gäller i respektive förmån, medan kapitel 4 och 5 förklarar hur dagbeloppet minskas eller samordnas i olika situationer.

3.1 Grundläggande regler

För deltagare som inte uppfyller villkoren för att ha rätt till a-kassa eller som omfattas av övergångsbestämmelsen för unga med funktionsnedsättning är dagbeloppet bestämt i FEA.

För deltagare som uppfyller villkoren för att ha rätt till a-kassa bestäms dagbeloppet utifrån reglerna för arbetslöshetsförsäkringen tillsammans med det som regleras i FEA.

Deltagarens a-kassa lämnar därför de uppgifter som Försäkringskassan behöver för att kunna bestämma dagbeloppet. För dessa deltagare kan även upprepade beslut om avstängning från Arbetsförmedlingen leda till att dagbeloppet sänks, vilket beskrivs i avsnitt 3.2.8.

Dagbeloppet kan minskas av två anledningar:

- att deltagarens program inte är på heltid
- att deltagaren får en annan förmån eller ersättning för samma dag.

Det betyder att de dagbelopp som en deltagare får vid en utbetalning kan vara olika stora. Försäkringskassan beslutar om dagbeloppen för de dagar som en deltagare får ersättning för under en bestämd period och betalar ut summan av dessa dagbelopp.

I det här kapitlet kan du läsa om hur dagbeloppet beräknas.

I kapitel 4 kan du läsa om i vilka situationer dagbeloppet ska minskas om programmets omfattning inte är på heltid.

I kapitel 5 kan du läsa om hur dagbeloppet ska minskas om deltagaren får en annan förmån eller ersättning för samma dag.

5 § FKFS 2017:6

Minskning enligt 10 kap. 6 § förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser ska göras före samordning med andra förmåner enligt 5 kap. denna förordning.

Bestämmelsen beskriver att minskning med programmets omfattning ska göras innan samordning med andra ersättningar eller förmåner i det fall det är aktuellt.

3.2 Dagbelopp för deltagare som kan få aktivitetsstöd och som uppfyller villkoren för att ha rätt till a-kassa

2 kap. 3 § FEA

Till den som har fyllt 25 år och som är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring lämnas aktivitetsstöd med det belopp som skulle ha lämnats som arbetslöshetsersättning.

Till den som har fått arbetslöshetsersättning under den längsta tid ersättning kan lämnas, lämnas aktivitetsstöd med 65 procent av den dagsförtjänst som låg till grund för den senaste arbetslöshetsersättningen.

Aktivitetsstöd som lämnas enligt denna paragraf ska vara lägst 510 kronor per dag.

2 kap. 4 § FEA

Till den som inte har fyllt 25 år och som är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring lämnas aktivitetsstöd med följande procentsatser av den dagsförtjänst som låg eller skulle ha legat till grund för arbetslöshetsersättningen:

- 80 procent under de första 100 ersättningsdagarna
- 70 procent under de därpå följande 100 ersättningsdagarna
- 65 procent därefter.

Aktivitetsstöd som lämnas enligt denna paragraf ska vara lägst 510 kronor per dag.

Paragrafen gäller inte den som vid tidpunkten för när det arbetsmarknadspolitiska programmet påbörjas är förälder till barn under 18 år eller blir förälder under tid som han eller hon deltar i programmet. För en sådan programdeltagare tillämpas i stället 3 §.

2 kap. 6 § FEA

Aktivitetsstödet storlek enligt 2–5 §§ gäller för program som pågår på heltid.

2 kap. 7 § FEA

När aktivitetsstödet belopp bestäms enligt 3 § ska dag med aktivitetsstöd jämföras med ersättningsdag i en ersättningsperiod enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

När det bestäms med vilken procentsats aktivitetsstöd ska lämnas enligt 4 § ska dagar med aktivitetsstöd och ersättningsdagar i en ersättningsperiod enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring räknas samman.

I bestämmelsen beskrivs hur dagbeloppet för aktivitetsstöd för dessa deltagare bestäms. Nedan beskrivs de begrepp som används i bestämmelsen.

3.2.1 Ersättningsperioder och ersättningsdagar

En ersättningsperiod är det antal dagar som deltagaren har rätt till a-kassa för. Ersättningsperioden är som regel 300 eller 450 dagar (22 § ALF).

Ersättningsdagar är dagar med antingen a-kassa eller aktivitetsstöd. Det totala antalet utbetalda dagar utgör alltså det totala antalet ersättningsdagar som deltagaren har förbrukat i en ersättningsperiod (26 § ALF).

3.2.2 Belopp som skulle ha lämnats som arbetslöshetsersättning

För att bestämma vilket belopp som skulle ha lämnats som arbetslöshetsersättning behöver Försäkringskassan få information från deltagarens a-kassa. Enligt reglerna i arbetslöshetsförsäkringen beräknar a-kassan det belopp per dag som en sökande kan få. "Sökande" är det begrepp som används inom arbetslöshetsförsäkringen för personer som kan få ersättning och betyder alltså i detta fall samma sak som deltagaren. Beloppet som en sökande kan få i arbetslöshetsersättning kallas för dagpenning (19 § ALF).

Dagpenningen kan som högst vara 1 200 kronor de första 100 dagarna i en ersättningsperiod. Efter de första 100 dagarna kan dagpenningen som högst vara 1 000 kronor (4 § ALFFo).

För de första 200 dagarna i en ersättningsperiod motsvarar dagpenningen 80 procent av den sökandes dagsförtjänst. Under resten av ersättningsperioden motsvarar dagpenningen 70 procent av den sökandes dagsförtjänst. Antalet dagar på 70-procentsnivån beror alltså på hur många ersättningsdagar den sökande har blivit tilldelad i sin ersättningsperiod (26 § ALF).

För att Försäkringskassan ska kunna bestämma vilket dagbelopp som gäller för deltagaren får vi information från a-kassan om hur stor dagpenningen är på 80- respektive 70-procentsnivån samt hur många ersättningsdagar deltagaren har blivit tilldelad och förbrukat.

3.2.3 Deltagare som har fått arbetslöshetsersättning under den längsta tid som är möjlig

Om deltagaren har förbrukat alla sina ersättningsdagar i sin ersättningsperiod kan hen inte få a-kassa. Deltagaren kan dock fortsatt få aktivitetsstöd. I den situationen ska Försäkringskassan bestämma dagbeloppet genom att beräkna hur stort beloppet blir om det motsvarar 65 procent av dagsförtjänsten.

A-kassan hjälper Försäkringskassan med den beräkningen. Beloppet framgår av den information som Försäkringskassan får från a-kassan.

3.2.4 Särskilda regler för deltagare som inte fyllt 25 år

För deltagare som inte har fyllt 25 år gäller särskilda regler. De särskilda reglerna gäller oavsett vilket program deltagaren har. Försäkringskassan ska även för dessa bestämma dagbeloppet utifrån de uppgifter som a-kassan lämnar, men här finns det en begränsning i FEA hur många dagar som deltagaren kan få ersättning på 80-procentsnivån (100 dagar) respektive 70-procentsnivån (100 dagar). Det blir alltså en snabbare nedtrappning än för deltagare som har fyllt 25 år.

För en deltagare under 25 år som är förälder gäller dock samma regler som för deltagare som har fyllt 25 år.

3.2.5 Dagbeloppet är som lägst 510 kronor vid heltidsprogram

Deltagare som får aktivitetsstöd enligt den här bestämmelsen kan som lägst få 510 kronor per dag vid heltidsprogram. Det är samma belopp som en sökande inom arbetslöshetsförsäkringen kan få i form av ett så kallat grundbelopp (24 § ALF).

Du kan läsa mer om arbetslöshetsförsäkringen och om hur a-kassan beräknar dagpenning med mera på Sveriges a-kassors webbplats sverigesakassor.se.

3.2.6 Uppgifter som en a-kassa ska lämna till Försäkringskassan

48 d § ALF

En arbetslöshetskassa ska till Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Centrala studiestödsnämnden lämna de uppgifter om ersättning enligt denna lag som har betydelse hos mottagaren i ett ärende om förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild.

Deltagarens a-kassa beräknar dagpenning för deltagaren enligt reglerna om arbetslöshetsersättning och lämnar uppgiften till Försäkringskassan, som använder uppgiften för att beräkna dagbelopp.

Vilka uppgifter om den sökande som a-kassan ska lämna till Försäkringskassan framgår av 24 § ALFFo. Av de uppgifter som tas upp i bestämmelsen är det dock inte alla som behövs för att beräkna aktivitetsstöd, utan det är till exempel uppgifter om dagpenning och antalet ersättningsdagar som är relevanta.

Om deltagaren inte har fått ersättning för alla dagar i sin ersättningsperiod så meddelar a-kassan hur många dagar som deltagaren har fått ersättning för. Dessa dagar kallas även för förbrukade ersättningsdagar. A-kassan lämnar även uppgift om hur stor dagpenningen är på nivåerna 80, 70, och 65 procent samt uppgift om deltagarens normalarbetstid.

A-kassorna skickar uppgifter elektroniskt till Försäkringskassan om de deltagare som får eller har fått arbetslöshetsersättning eller aktivitetsstöd. Det görs strax efter att Arbetsförmedlingen har anvisat en deltagare till ett program.

3.2.7 Återinträde och på nytt anvisad

2 kap. 9 § FEA

Till den som återinträder i ett arbetsmarknadspolitiskt program som programdeltagaren tidigare har lämnat, lämnas aktivitetsstöd med det belopp som programdeltagaren skulle ha fått om han eller hon inte hade lämnat programmet.

Till den som på nytt anvisas till ett arbetsmarknadspolitiskt program som programdeltagaren tidigare har lämnat för att anvisningen har återkallats, lämnas aktivitetsstöd med det belopp som programdeltagaren skulle ha fått om beslutet om återkallelse inte hade fattats.

Det finns en skyddsregel som gör att en deltagare som har skrivits ut ur sitt program kan få behålla sin rätt till inkomstrelaterad ersättning om det inte finns möjlighet att få ett högre dagbelopp. Skyddsregeln ska ge deltagaren trygghet i att kunna lämna programmet utan att få det ekonomiskt sämre vid ett eventuellt återinträde än när hen lämnade programmet.

Deltagaren kan även under vissa förutsättningar bli anvisad på nytt till ett program om det har återkallats på grund av att deltagaren har misskött sig. Reglerna fungerar likadant när deltagaren är anvisad på nytt som när hen har återinträtt, och därför handläggs situationerna likadant.

Det är Arbetsförmedlingen som tar ställning till om en deltagare har återinträtt eller har blivit anvisad på nytt till ett program. Arbetsförmedlingen meddelar detta till Försäkringskassan i programaviseringen. Skyddsregeln fortsätter också att gälla när Arbetsförmedlingen förlänger programmet efter återinträdet eller efter att deltagaren blivit anvisad på nytt. Läs mer om detta i metodstöd 12.2.

Deltagaren måste vara medlem i en a-kassa eller ansluten till Alfa-kassan för att skyddsregeln ska gälla. Omständigheter som skulle ha påverkat ersättningens storlek om deltagaren inte hade lämnat programmet påverkar dagbeloppet även efter ett återinträde eller att deltagaren har blivit anvisad på nytt. Där ingår även att deltagaren har förbrukat dagar som gör att hen får ersättning på en lägre nivå.

Det är endast aktuellt med återinträden när deltagaren lämnar jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för ungdomar.

3.2.8 Sänkt dagbelopp vid upprepade beslut om avstängning

2 kap. 5 § FEA

Till en programdeltagare som stängts av från rätt till ersättning på grund av att han eller hon har misskött sig enligt 6 kap. 2 § vid fem tillfällen eller förlängt tiden i arbetslöshet enligt 6 kap. 3 § vid fyra tillfällen eller orsakat sin arbetslöshet enligt 6 kap. 4 § vid tre tillfällen, utan att däremellan ha uppfyllt ett nytt arbetsvillkor enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lämnas aktivitetsstöd med 223 kronor per dag till dess att han eller hon uppfyllt ett nytt sådant arbetsvillkor.

2 kap. 6 § FEA

Aktivitetsstödet storlek enligt 2–5 §§ gäller för program som pågår på heltid.

Bestämmelsen beskriver när deltagarens dagbelopp ska sänkas till 223 kronor (för program på heltid) vid upprepade beslut om avstängning. Dagbeloppet sänks vid det tredje, fjärde eller femte beslutet beroende på vilken anledningen var till avstängningen. Vid deltidsprogram sänks beloppet 223 kronor proportionellt i förhållande till omfattningen av programmet, oavsett vilken normalarbetstid som fanns i de ursprungliga uppgifterna från a-kassan.

Om avstängningen beror på att deltagaren har... ... så sänks ersättningen till 223 kr vid

misskött sitt arbetssökande (6 kap. 2 § FEA)	tillfälle 5.
förlängt sin arbetslöshet (6 kap. 3 § FEA)	tillfälle 4.
orsakat sin arbetslöshet (6 kap. 4 § FEA)	tillfälle 3.

Om en deltagare som har fått sänkt ersättning uppfyller ett nytt arbetsvillkor, kommer a-kassan att lämna den uppgiften både till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Prövningen av arbetsvillkoret görs för ett specifikt datum och påverkar bara ersättningen för dagar som infaller från och med det datumet.

Det är viktigt att deltagaren får information om hur hen får sitt arbetsvillkor prövat i samband med att ersättningen sänks första gången. Läs mer om detta i avsnitt 9.7.

3.3 Dagbelopp för övriga deltagare

Här beskrivs vilka dagbelopp som gäller för

- aktivitetsstöd för deltagare som inte uppfyller villkoren för a-kassa
- aktivitetsstöd enligt övergångsbestämmelse för unga med funktionsnedsättning
- utvecklingsersättning
- etableringsersättning.

Dessa dagbelopp framgår antingen direkt av förordningen eller kan räknas fram genom hänvisningar i förordningen.

3.3.1 Aktivitetsstöd

2 kap. 2 § FEA

Till den som inte är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring lämnas aktivitetsstöd med 223 kronor per dag.

2 kap. 6 § FEA

Aktivitetsstödet storlek enligt 2–5 §§ gäller för program som pågår på heltid.

2 kap. 8 § FEA

Till den som deltar i det arbetsmarknadspolitiska programmet jobb- och utvecklingsgarantin och som inte är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring lämnas aktivitetsstöd under längst 450 dagar. I dessa 450 dagar ingår dagar då programdeltagaren fått utvecklingsersättning och dagar då deltagaren varit avstängd från rätt till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning.

Övergångsbestämmelse för unga med funktionsnedsättning som trädde ikraft 1 mars 2018

För den som vid ikraftträdandet får eller som före ikraftträdandet har fått aktivitetsstöd med stöd av den nu upphävda bestämmelsen, eller motsvarande bestämmelse i den upphävda förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd, ska den nu upphävda bestämmelsen fortsätta att gälla, dock längst till dess att personen fyller 30 år.

JOB-dagar (dagar enligt 2 kap. 8 § FEA)

I 2 kap. 8 § FEA beskrivs att en deltagare i JOB som inte uppfyller villkoren för a-kassa inte kan få aktivitetsstöd längre när hen har förbrukat 450 dagar. Försäkringskassan kallar dessa dagar för JOB-dagar.

I de 450 JOB-dagarna ingår både dagar med utbetalt aktivitetsstöd och utbetald utvecklingsersättning samt dagar då deltagaren varit avstängd från rätt till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Alla dessa avstängningsdagar ska alltså räknas med.

JOB-dagar ska inte blandas ihop med ersättning till deltagare som har fått sänkt dagbelopp på grund av upprepade beslut om avstängning, se avsnitt 3.2.8. Beloppen är samma (223 kronor per dag), men det är olika regler som styr.

Begränsningen till 450 dagar gäller inte deltagare som får ersättning med stöd av övergångsbestämmelsen för unga med funktionsnedsättning.

Övergångsbestämmelsen för unga med funktionsnedsättning (UMFN)

Den 1 mars 2018 togs beräkningsregeln för aktivitetsstöd till unga med funktionsnedsättning bort. Samtidigt infördes en övergångsbestämmelse. Ändringarna innebär att inga nya personer ska kunna få det högre dagbeloppet (475 kronor per dag) efter den 1 mars 2018. Däremot kommer de som hade eller har haft det högre beloppet senast den 1 mars 2018 även fortsatt kunna få aktivitetsstöd med det högre beloppet.

För att en deltagare ska kunna få det högre beloppet efter den 1 mars 2018 krävs att hen

- senast den 1 mars 2018 hade fått aktivitetsstöd med 475 kronor i enlighet med den upphävda bestämmelsen (ung med funktionsnedsättning och 366 dagar i program) i minst en dag
- är ung med funktionsnedsättning
- inte har fyllt 30 år.

Det är Arbetsförmedlingen som bedömer om en deltagare är ung med funktionsnedsättning. Deltagare som Arbetsförmedlingen bedömt vara det och som uppfyller övriga villkor enligt övergångsbestämmelsen kan få aktivitetsstöd med minst 475 kronor per dag vid program på heltid.

En deltagare anses ha deltagit i program under minst tolv månader när hen varit anvisad till program i sammanlagt 365 dagar. Med program avses program som kan ge rätt till ersättning enligt FEA eller FAS.

Vilken ersättning deltagaren har haft under de tolv månaderna spelar ingen roll. När Försäkringskassan beräknar perioden ska vi räkna med alla programperioder, även perioder då deltagaren inte bedömts tillhöra gruppen unga med funktionsnedsättning. Det har ingen betydelse om det har varit glapp mellan programmen.

För att en deltagare ska kunna få aktivitetsstöd enligt bestämmelsen krävs att hen deltar i ett program som ger rätt till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning.

Exempel 1

Deltagaren är ung med funktionsnedsättning och den 1 mars 2018 var deltagarens 366:e dag i program. Deltagaren har rätt till det högre beloppet från och med den 1 mars 2018 och till och med dagen innan 30-årsdagen, under förutsättning att hen fortsätter vara ung med funktionsnedsättning.

Exempel 2

Deltagaren är inte ung med funktionsnedsättning den 1 mars 2018 men har tidigare varit det och då uppfyllt villkoren för det högre beloppet. Från och med den 12 april 2018 är deltagaren på nytt ung med funktionsnedsättning. Deltagaren omfattas av övergångsbestämmelsen och har därför rätt till det högre beloppet från och med den 12 april 2018 till och med dagen innan 30-årsdagen, under förutsättning att hen fortsätter vara ung med funktionsnedsättning.

Exempel 3

Deltagaren är ung med funktionsnedsättning den 1 mars 2018, men den 366:e dagen i program är den 2 mars 2018. Deltagaren omfattas därför inte av övergångsbestämmelsen.

Det är Arbetsförmedlingen som avgör om en deltagare är ung med funktionsnedsättning. För deltagare som har anvisats ett program innan den 19 november 2018 skickade Arbetsförmedlingen också med information om hen var klassad som UMFN. Men för deltagare som anvisats ett program som startade den 19 november 2018 eller senare får vi inte längre den informationen. I stället efterfrågar vi uppgiften i de fall systemet har räknat fram att deltagaren uppfyller villkoren för övergångsbestämmelsen. Läs mer i metodstöd 12.10 – unga med funktionsnedsättning (UMFN).

3.3.2 Utvecklingsersättning

2 kap. 11 § FEA

Utvecklingsersättning, motsvarande en femtedel av studiebidraget inom det studiemedel som lämnas enligt 3 kap. 12 § 1 studiestödslagen (1999:1395), lämnas till den som

1. har gymnasieexamen från ett nationellt program, har gymnasieintyg efter minst tre års studier på ett introduktionsprogram eller har fullföljt motsvarande svensk eller utländsk utbildning, eller
2. har fyllt 20 år och deltar i sådan folkhögskoleutbildning i studiemotiverande syfte som avses i 30 § andra stycket 3 förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

Till övriga lämnas utvecklingsersättning med ett belopp som motsvarar det studiebidrag inom studiehjälpen som lämnas enligt 2 kap. 7 § studiestödslagen, delat med 22.

Utvecklingsersättningens storlek enligt paragrafen gäller för program som pågår på heltid.

Bestämmelsen beskriver att det finns två dagbelopp för utvecklingsersättning: ett lägre och ett högre. Det högre beloppet gäller för de deltagare som uppfyller något av de två villkoren i bestämmelsen. Övriga kan få det lägre dagbeloppet.

Det studiebidrag som ligger till grund för det högre dagbeloppet är 1,74 procent av prisbasbeloppet. Eftersom det är ett veckobelopp ska beloppet divideras med 5 för att få fram ett dagbelopp.

Eftersom prisbasbeloppet fastställs varje år kan det högre dagbeloppet för utvecklingsersättning komma att ändras från år till år.

År	Prisbasbelopp	Högre dagbelopp för utvecklingsersättning
2024	57 300 kronor	199 kronor
2023	52 500 kronor	183 kronor

Det studiebidrag som ligger till grund för det lägre dagbeloppet är 1 250 kronor per månad. Eftersom det är ett månadsbelopp ska beloppet divideras med 22 för att få fram ett dagbelopp. Så länge storleken på studiebidraget inte ändras så är alltså det lägre dagbeloppet för utvecklingsersättning 57 kronor per dag.

Försäkringskassan får uppgifter av Arbetsförmedlingen om vilka deltagare som uppfyller villkoren för att få det högre dagbeloppet.

3.3.3 Etableringsersättning

2 kap. 13 § FEA

Etableringsersättning lämnas med 308 kronor per dag.

Till den som deltar i kartläggning och medverkar till upprättandet av en individuell handlingsplan lämnas dock etableringsersättning med 231 kronor per dag.

Etableringsersättningens storlek enligt paragrafen gäller för program som pågår på heltid.

Som beskrivs i bestämmelsen finns det två olika dagbelopp även för etableringsersättning.

Under den tid en nyanländ deltar i kartläggning och medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan i etableringsprogrammet (kartlägningsfasen) kan hen få det lägre dagbeloppet (231 kronor). Om kartläggningen sker innan den nyanlända har fått ett personnummer så meddelar Arbetsförmedlingen Försäkringskassan om programbeslutet retroaktivt, eftersom informationen inte kan föras över elektroniskt utan personnummer eller samordningsnummer.

När kartläggningen är klar och handlingsplanen har upprättats startar den tid i etableringsprogrammet då deltagaren kan få det högre beloppet (308 kronor).

Arbetsförmedlingen meddelar ett programbeslut för kartlägningsfasen och ett nytt programbeslut för resterande tid i etableringsprogrammet. På så sätt kan Försäkringskassan särskilja med vilket belopp etableringsersättning ska betalas ut.

4 Minskning av dagbeloppet när programmets omfattning är mindre än heltid

Dagbeloppet kan minskas av två anledningar. Här kan du läsa om den första av dessa anledningar – att programmets omfattning är mindre än heltid.

10 kap. 6 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning beräknas till ett bestämt belopp per dag och lämnas för högst fem dagar per kalendervecka.

Om det program som ger rätt till aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning inte pågår på heltid ska sådan ersättning minskas i motsvarande utsträckning, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Andra stycket gäller inte etableringsersättning som lämnas för deltagande i kartläggning och medverkan till upprättandet av en individuell handlingsplan.

Bestämmelsen beskriver att dagbeloppet i regel ska minskas om programmets omfattning är mindre än heltid. Bestämmelsen gäller dock inte för det lägre dagbeloppet (231 kronor) av etableringsersättning.

Arbetsförmedlingen ska i regel anvisa deltagare ett program åt gången. Det finns dock situationer där Arbetsförmedlingen behöver anvisa deltagare två program som helt eller delvis avser samma tid (parallella program). När grundersättningen beräknas för dagar som deltagaren är anvisad två program ska omfattningarna på de två programmen summeras. Två program på 50 procent hanteras alltså på samma sätt som ett program på 100 procent. Se även metodstöd 12.6.

4.1 Särskilda skäl

Försäkringskassan har i allmänna råd till 10 kap. 6 § FEA beskrivit en situation där aktivitetsstöd inte bör minskas med programmets omfattning trots att omfattningen är mindre än heltid. Det gäller deltagare som kan få aktivitetsstöd och vars dagbelopp bestämts utifrån reglerna i arbetslöshetsförsäkringen. Så här är de allmänna råden formulerade:

Om det arbetsmarknadspolitiska programmet har samma omfattning eller större än den normalarbetstid som deltagarens a-kassa har meddelat, bör ersättningen inte minskas.

Om det arbetsmarknadspolitiska programmet har mindre omfattning än den normalarbetstid som deltagarens a-kassa har meddelat, bör minskningen inte bli större än att ersättning betalas ut med ett belopp som motsvarar programmets omfattning i förhållande till den normalarbetstid som deltagarens a-kassa har meddelat (Försäkringskassans allmänna råd om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser [FKAR 2017:2]).

7 § FKFS 2017:6

Ett program på heltid (100 %) är 40 timmar per vecka och 8 timmar per dag.

Om programmet har lägre omfattning än heltid, ska programmets omfattning i procent multipliceras med

- 40 för att beräkna antal timmar per vecka
 - 8 för att beräkna antal timmar per dag.
-

Eftersom normalarbetstiden anges i timmar och programmets omfattning i procent, har Försäkringskassan i föreskrifterna definierat att 100 procents program motsvarar 40 timmar per vecka.

Försäkringskassan använder följande formel när aktivitetsstödet minskas med anledning av att programmets omfattning är mindre än den aviserade normalarbetstiden från a-kassan:

$$\frac{\text{dagpenning}}{\text{normalarbetstid}} \times \text{programmets omfattning räknat i timmar per vecka}$$

Exempel

Sahar deltar i ett program. Följande uppgifter har aviserats från a-kassan och Arbetsförmedlingen

Aviserad dagpenning från a-kassan	300 kronor
Normalarbetstid	30 timmar
Programmets omfattning	50 procent = 20 timmar

Aktivitetsstödet minskas eftersom programmets omfattning räknat i timmar per vecka är mindre än den aviserade normalarbetstiden.

Aktivitetsstödet minskas enligt formeln:

$$\frac{300 \text{ kronor}}{30 \text{ timmar}} \times 20 \text{ timmar} = 200 \text{ kronor}$$

5 Samordning med andra ersättningar

Här kan du läsa om hur grundersättningarna samordnas med andra ersättningar och hur bostadsersättning minskas med preliminärt bostadsbidrag eller bostadstillägg.

5.1 Samordning med studiestöd, studiestartsstöd och omställningsstudiestöd

5 kap. 2 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning får inte lämnas för samma tid som programdeltagaren får

1. studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395),
2. studiestartsstöd enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd eller
3. omställningsstudiestöd enligt lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd

Om studiestöd, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd lämnas för lägre omfattning än heltid får dock aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning lämnas för resterande tid, upp till heltid.

Om deltagaren får studiestöd, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd ska grundersättningen samordnas med stödet. Det spelar ingen roll vilket belopp som deltagaren får i studiestöd, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd utan det är omfattningen på stödet som avgör hur mycket grundersättning som kan betalas ut.

Studiestöd, studiestartsstöd och omställningsstudiestöd betalas alltid ut för hela kalenderveckor.

För de dagar då deltagaren får studiestöd, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd med hel omfattning (100 %) betalas inte grundersättning ut.

För de dagar då deltagaren får studiestöd, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd med lägre omfattning än heltid (100%), kan grundersättning betalas ut.

Försäkringskassan ska då beräkna hur stor del av dagbeloppet som kan betalas ut.

I exemplen nedan illustreras detta. Man kan se på bilden som en burk som rymmer åtta timmar per dag. Först fylls burken på med de timmar som deltagaren får studiestöd, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd för. Sedan fylls den på med de timmar som motsvarar programomfattningen. Den del av dagbeloppet som får plats i burken när deltagaren får studiestöd, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd med partiell omfattning kan betalas ut (resterande tid upp till heltid).

Exempel 1

Programomfattning 75 % = 6 timmar per dag

Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) innan samordning = 300 kronor = 50 kronor per timme

Studiestöd (SS) 50 % = 4 timmar per dag

Timme	Förmån	Belopp/timme
10	AS	50 kronor
9	AS	50 kronor
8	AS	50 kronor
7	AS	50 kronor
6	AS	50 kronor
5	AS	50 kronor
4	SS	
3	SS	
2	SS	
1	SS	

I detta exempel betalas två tredjedelar av dagbeloppet ut (resterande tid upp till heltid).

Dagbelopp efter samordning = 200 kronor

Exempel 2

Programomfattning 100 % = 8 timmar per dag

Dagbelopp etableringsersättning (EE) innan samordning = 308 kronor = 38,50 kr per timme

Studiestöd (SS) 50 % = 4 timmar per dag

Timme	Förmån	Belopp/timme
12	EE	38,50 kronor
11	EE	38,50 kronor
10	EE	38,50 kronor
9	EE	38,50 kronor
8	EE	38,50 kronor
7	EE	38,50 kronor
6	EE	38,50 kronor
5	EE	38,50 kronor
4	SS	
3	SS	
2	SS	
1	SS	

I detta exempel betalas hälften av dagbeloppet ut (resterande tid upp till heltid).

Dagbelopp efter samordning = 154 kronor

5.2 Rehabiliteringspenning, rehabiliteringspenning i särskilda fall, hel sjukersättning och hel aktivitetsersättning

5 kap. 2 a § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning får inte lämnas till programdeltagaren för en tidsperiod för vilken deltagaren får rehabiliteringspenning, rehabiliteringspenning i särskilda fall, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

En deltagare kan inte få ersättning för samma tidsperiod som hen har beviljats någon av följande ersättningar:

- rehabiliteringsersättning i form av rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning i särskilda fall, oavsett omfattningen på förmånen
- hel sjukersättning
- hel aktivitetsersättning.

I dessa situationer ska det inte samordnas några belopp, utan det intressanta är tidsperioden.

Om deltagaren har anvisats till ett program genom en anvisning med beslutsdatum före den 1 juli 2020 gäller dock inte denna bestämmelse. Ersättningen ska då hanteras enligt de regler för samordning som beskrivs i avsnitt 5.3 och 5.4.

5.3 Minskning med sjukersättning, aktivitetsersättning, allmän ålderspension och tjänstepension

5 kap. 3 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning ska minskas med de belopp som programdeltagaren för samma tid får i form av

1. sjukersättning, aktivitetsersättning eller allmän ålderspension enligt socialförsäkringsbalken, eller
2. tjänstepension på grund av förvärvsarbete.

Om programmets omfattning är lägre än heltid och ersättning enligt första stycket 1 lämnas för lägre omfattning än heltid, ska minskning inte göras med de belopp som lämnas för resterande tid, upp till heltid.

Första stycket 2 gäller inte om den dagpenning som ligger till grund för aktivitetsstödet redan har minskats med tjänstepensionen enligt 5 § förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring.

Dagbeloppet ska minskas om deltagaren får sjukersättning, aktivitetsersättning, allmän ålderspension enligt socialförsäkringsbalken eller tjänstepension för samma tid.

Eftersom minskningen här ska göras med månadsersättningar som inte avser någon specifik tid på dygnet har Försäkringskassan tolkat begreppet samma tid som samma dagar. Det betyder att om deltagaren har exempelvis sjukersättning en viss månad så

ska dagbeloppet minskas för alla dagar den månaden som deltagaren ska få ersättning för.

3 § FKFS 2017:6

Vid samordning enligt 5 kap. förordningen (2017:819) om ersättning för deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser med ersättningar som lämnas med eller kan beräknas till ett månadsbelopp ska månadsbeloppet divideras med 22 vid beräkning till belopp per dag.

Eftersom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning är dag ersättningar som betalas ut för som mest fem dagar per vecka, behöver det belopp som deltagaren får i form av en månadsersättning räknas om för att beloppen ska kunna relateras till varandra. Försäkringskassan har i föreskrifterna definierat hur den omräkningen ska gå till.

5.3.1 Sjukersättning, aktivitetsersättning och allmän ålderspension

Den allmänna ålderspensionen består av inkomstpension och premiepension. Om den intjänade pensionen är väldigt låg kan den även bestå av garantipension. Om de olika delarna tas ut i olika omfattning ska eventuell minskning göras för varje del för sig.

Det innebär att man inte ska addera den allmänna ålderspensionens olika beståndsdelar. Istället ska man separat kontrollera om omfattningen av var och en av beståndsdelarna ryms inom den tid som deltagaren inte har aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning. Det spelar ingen roll i vilken ordning detta görs. Om en deltagare exempelvis får aktivitetsstöd på halvtid och samtidigt har inkomstpension på 75 procent och premiepension på 25 procent bör man tänka på följande sätt. Omfattningarna av aktivitetsstödet och premiepensionen tillsammans uppgår inte till mer än 100 procent och premiepensionen föranleder därför inte någon minskning av aktivitetsstödet. Däremot uppgår omfattningarna av aktivitetsstödet och inkomstpensionen tillsammans till mer än 100 procent och aktivitetsstödet ska därför minskas med de 25 procent inkomstpension som inte ryms inom 100 procent.

Om deltagaren har vilande sjukersättning eller aktivitetsersättning på grund av förvärvsarbete så ska aktivitetsstödet inte minskas under den tid och till den del som ersättningen är vilande. Under tid med vilande sjukersättning eller aktivitetsersättning på grund av förvärvsarbete kan ett så kallat månadsbelopp betalas ut till personen. Det beloppet är inte sjukersättning eller aktivitetsersättning, och ska därför inte minska deltagarens dagbelopp.

När programmets omfattning är på heltid ska dagbeloppet minskas med hela den andra ersättningens belopp. Om den andra ersättningen är hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning gäller avsnitt 5.2.

När både programmets omfattning och den andra ersättningen är mindre än heltid läggs programomfattningen samman med omfattningen på den andra ersättningen. Om omfattningarna tillsammans uppgår till mer än 100 procent så minskas dagbeloppet med en del av den andra ersättningens belopp.

I exemplen nedan illustreras detta. På samma sätt som vid samordning med studiestöd, studiestartsstöd och omställningsstudiestöd kan man se på bilden som en burk som rymmer 8 timmar per dag.

Nu fylls burken först på med de timmar som programmet avser. Sedan fylls den på med de timmar som den andra ersättningen avser.

När både programmets omfattning och den andra ersättningen är mindre än heltid ska den del av den andra ersättningen som får plats i burken inte minska grundersättningen (resterande tid upp till heltid).

Den del av den andra ersättningen som inte får plats i burken är den del som ska minska grundersättningen.

Exempel 1

Programomfattning 100 % = 8 timmar per dag
Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 540 kronor

Sjukersättning (SE) 50 % = 4 timmar per dag
SE-belopp = 6 094 kronor per månad = 277 kronor per dag = 69,25 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
12	SE	69,25 kronor
11	SE	69,25 kronor
10	SE	69,25 kronor
9	SE	69,25 kronor
8	AS	
7	AS	
6	AS	
5	AS	
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

I detta exempel minskas dagbeloppet med hela sjukersättningsbeloppet = 277 kronor.
Dagbelopp efter minskning = 263 kronor

Exempel 2

Programomfattning 50 % = 4 timmar per dag
 Resterande tid upp till heltid, 50 % = 4 timmar
 Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 300 kronor

Sjukersättning (SE) 75 % = 6 timmar per dag
 SE-belopp = 7 590 kronor per månad = 345 kronor per dag = 57,50 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
10	SE	57,50 kronor
9	SE	57,50 kronor
8	SE	57,50 kronor
7	SE	57,50 kronor
6	SE	57,50 kronor
5	SE	57,50 kronor
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

I detta exempel minskas dagbeloppet med en tredjedel av sjukersättningsbeloppet = 115 kronor.

Dagbelopp efter minskning = 185 kronor

Exempel 3

Programomfattning 50 % = 4 timmar per dag
 Resterande tid upp till heltid, 50 % = 4 timmar
 Dagbelopp utvecklingsersättning (UE) före minskning = 92 kronor

Aktivitetsersättning (AE) 50 % = 4 timmar per dag
 AE-belopp = 4 400 kronor per månad = 200 kronor per dag = 50 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
8	AE	50 kronor
7	AE	50 kronor
6	AE	50 kronor
5	AE	50 kronor
4	UE	
3	UE	
2	UE	
1	UE	

I detta exempel minskas inte dagbeloppet. Programomfattningen tillsammans med omfattningen på aktivitetsersättningen är 100 procent.

Exempel 4

Programomfattning 50 %

Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 500 kronor

Sjukersättning (SE) 100 %

SE-belopp = 6 094 kronor per månad = 277 kronor per dag

Eftersom sjukersättningen är på heltid får inget aktivitetsstöd lämnas.

5.3.2 Tjänstepension

Om en deltagare får tjänstepension ska månadsbeloppet räknas om till ett belopp per dag enligt vad som beskrivs i avsnitt 5.3.

Grundersättningens dagbelopp ska alltid minskas med hela beloppet som en deltagare får i tjänstepension per dag.

Om a-kassan redan har minskat den dagpenning som de har meddelat till Försäkringskassan med deltagarens tjänstepension ska Försäkringskassan inte minska dagbeloppet med tjänstepensionen. Försäkringskassan och Sveriges a-kassor har dock kommit överens om att den dagpenning som a-kassan meddelar inte ska ha minskats av den anledningen. Det innebär att Försäkringskassan ska minska med tjänstepension så länge inte a-kassan meddelar något annat.

Deltagaren ska i ansökan om grundersättning ange om hen får tjänstepension och med vilket belopp.

5.4 Minskning med föräldrapenning och lön eller andra anställningsförmåner från en arbetsgivare

5 kap. 4 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning ska även minskas med de belopp som programdeltagaren för samma dag får i form av

1. föräldrapenning enligt socialförsäkringsbalken
2. lön eller andra anställningsförmåner från en arbetsgivare, eller
3. ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön.

Om programmets omfattning är lägre än heltid ska minskning enligt första stycket inte göras med de belopp som lämnas för resterande tid, upp till heltid.

Deltagarens dagbelopp ska minskas om hen får föräldrapenning, lön eller andra anställningsförmåner eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön för samma dag. Med samma dag avses samma dygn.

För föräldrapenning innebär det att det inte spelar någon roll vilken tid på dygnet ersättningen avser. Det spelar heller ingen roll om deltagaren har avstått från att delta i programmet under den tiden eller inte.

När det gäller lön innebär det att deltagaren ska redovisa allt arbete som hen har utfört (00–24) den dag som hen ansöker om ersättning för. Det gäller även när deltagaren ansöker om ersättning när hen har varit frånvarande från programmet.

5.4.1 Föräldrapenning

Föräldrapenning är en dagersättning som Försäkringskassan betalar ut.

Minskning görs på samma sätt oavsett om föräldrapenningen tas ut på SGI-nivå, grundnivå eller lägstanivå.

Om programmet är på heltid minskas grundersättningen med hela beloppet som deltagaren får i föräldrapenning. Det spelar då alltså ingen roll vilken omfattning ersättningen har.

Om programmets omfattning är mindre än heltid, läggs programomfattningen samman med omfattningen på föräldrapenningen. Om omfattningarna tillsammans uppgår till mer än 100 procent ska dagbeloppet minskas med en del av föräldrapenningens belopp.

I exemplen nedan illustreras detta. På samma sätt som vid samordning med studiestöd, studiestartsstöd och omställningsstudiestöd kan man se på bilden som en burk som rymmer 8 timmar per dag.

Nu fylls burken först på med de timmar som programmet avser. Sedan fylls den på med de timmar som föräldrapenningen avser.

Den del av föräldrapenningen som får plats i burken minskar inte grundersättningen (resterande tid upp till heltid).

Den del av föräldrapenningen som inte får plats i burken är den del som ska minska grundersättningen.

Exempel 1

Programomfattning 50 % = 4 timmar per dag
 Resterande tid upp till heltid, 50 % = 4 timmar
 Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 300 kronor

Föräldrapenning (FP) 100 % = 8 timmar per dag
 FP-belopp = 700 kronor per dag = 87,50 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
12	FP	87,50 kronor
11	FP	87,50 kronor
10	FP	87,50 kronor
9	FP	87,50 kronor
8	FP	87,50 kronor
7	FP	87,50 kronor
6	FP	87,50 kronor
5	FP	87,50 kronor
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

I detta exempel minskas dagbeloppet med hälften av föräldrapenningbeloppet = 350 kronor.
 Dagbelopp efter minskning = 0 kronor

Exempel 2

Programomfattning 50 % = 4 timmar per dag
 Resterande tid upp till heltid, 50 % = 4 timmar
 Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) är efter minskning med programomfattning och före minskning med föräldrapenning = 300 kronor

Föräldrapenning (FP) 75 % = 6 timmar per dag
 FP-belopp = 282 kronor per dag = 47 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
10	FP	47 kronor
9	FP	47 kronor
8	FP	47 kronor
7	FP	47 kronor
6	FP	47 kronor
5	FP	47 kronor
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

I detta exempel minskas dagbeloppet med en tredjedel av föräldrapenningbeloppet = 94 kronor.

Dagbelopp efter minskning = 206 kronor

5.4.2 Lön och andra anställningsförmåner från en arbetsgivare

Om deltagaren får lön eller en annan anställningsförmån utbetald från en arbetsgivare för en dag som hen ansöker om ersättning för, så ska dagbeloppet minskas för den dagen enligt vad som beskrivs i bestämmelsen. Lön eller annan anställningsförmån är ersättning som deltagaren får till följd av att hen har varit i ett anställningsförhållande till utbetalande arbetsgivare. Detta är exempel på olika former av lön och anställningsförmåner från en arbetsgivare:

- drickspengar
- jourersättning
- tillägg för obekväm arbetstid (Ob-tillägg)
- provision
- restidstillägg
- resultatbonus
- semesterersättning
- semesterlön
- sjuklön.

Vinst som en deltagare tar ut från sitt eget företag ska inte minska dagbeloppet. När en deltagare har ett eget företag är det företagsformen som avgör om de pengar som tas ut från företaget är vinst eller lön. I ett eget aktiebolag kan ägaren få lön på samma sätt som andra anställda. Aktieutdelning är inte lön och ska därför inte heller minska grundersättningen. I ett enskilt bolag, handelsbolag eller kommanditbolag kan en ägare aldrig ta ut lön. Ersättning från en trygghetsstiftelse ska inte minska dagbeloppet eftersom ersättningen inte kan anses som en anställningsförmån från en arbetsgivare.

Arvode som en deltagare får till följd av ett uppdrag är inte lön från en arbetsgivare och ska därför inte minska grundersättningen. Exempel på uppdrag där arvode kan lämnas är uppdrag som god man eller förvaltare, biträdande övervakare (lekmanövervakare), fritidspolitiker, nämndemän, kontakt- eller stödperson, familje- eller jourhem, tillfällig vårdnadshavare och styrelseledamot i förening eller aktiebolag.

I ansökan ska deltagaren skriva dels hur mycket hen har arbetat de dagar som hen ansöker om ersättning för och dels hur mycket lön eller annan anställningsförmån som hen får för det arbetet. Deltagaren förväntas veta om den ersättning som hen fått räknas som lön eller annan anställningsförmån för att kunna ange korrekta uppgifter om sin inkomst i ansökan. Deltagaren har alltså ett ansvar att själv ta reda på vad det är för ersättning som hen har tjänat.

Lönen eller anställningsförmånen ska anges i svenska kronor före skatt. Om deltagaren har en anställningsförmån som inte går att redovisa per dag ska Försäkringskassan hämta in mer information från deltagaren. Detta beskrivs i avsnitt 5.4.3.

Om programmet är på heltid spelar det ingen roll hur många timmar deltagaren har arbetat den dagen. Dagbeloppet ska då minskas med hela lönebeloppet.

Om programmets omfattning är mindre än heltid, läggs programomfattningen samman med omfattningen på arbetet. Om omfattningarna tillsammans uppgår till mer än 8 timmar ska dagbeloppet minskas med en del av lönen eller anställningsförmånen.

I exemplen nedan illustreras detta. På samma sätt som vid samordning med föräldrapenning och rehabiliteringspenning kan man se på bilden som en burk som rymmer 8 timmar per dag.

Burken fylls först på med de timmar som programmet avser. Sedan fylls den på med de timmar som lönen eller anställningsförmånen avser.

Den del av lönen eller anställningsförmånen som får plats i burken minskar inte dagbeloppet (resterande tid upp till heltid).

Den del av lönen eller anställningsförmånen som inte får plats i burken är den del som ska minska dagbeloppet.

Exempel 1

Programomfattning 75 % = 6 timmar per dag
 Resterande tid upp till heltid, 25 % = 2 timmar
 Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 580 kronor

Arbete 4 timmar
 Lön = 550 kronor = 137,50 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
10	Lön	137,50 kronor
9	Lön	137,50 kronor
8	Lön	137,50 kronor
7	Lön	137,50 kronor
6	AS	
5	AS	
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

I detta exempel minskas dagbeloppet med den lön som motsvarar 2 timmar eller med andra ord hälften av lönebeloppet = 275 kronor.
 Dagbelopp efter minskning = 305 kronor

Exempel 2

Programomfattning 40 % = 3,2 timmar per dag (40 % x 8)
 Resterande tid upp till heltid, 60 % = 4,8 timmar
 Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 420 kronor

Arbete 6 timmar
 Lön = 1 200 kronor = 200 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
10	Lön	40 kronor
9	Lön	200 kronor
8	Lön	200 kronor
7	Lön	200 kronor
6	Lön	200 kronor
5	Lön	200 kronor
4	AS/Lön	160 kronor
3	AS	
2	AS	
1	AS	

I detta exempel minskas dagbeloppet med den lön som motsvarar 1,2 timmar = 240 kronor.
 Dagbelopp efter minskning = 180 kronor

5.4.3 Anställningsförmåner från en arbetsgivare som inte kan redovisas per dag

Vissa anställningsförmåner från arbetsgivare är inte kopplade till utfört arbete de dagar man ansöker om ersättning för. Därför behöver Försäkringskassan ta in mer information från deltagaren för att kunna minska grundersättningen korrekt. Exempel på sådana anställningsförmåner är

- avgångsvederlag
- permitteringslön (permittering är en period när arbetsgivaren betalar ut lön utan att arbetstagaren arbetar och utan att anställningen upphör)
- uppsägningslön (lön som betalas ut under uppsägningstid för utfört arbete eller för arbetsbefriad tid)
- ersättning från en avtalsgruppförsäkring från försäkringsbolag (betalas ut som ett komplement till sjuk- eller aktivitetsersättning och avser därför samma tid som sjuk- eller aktivitetsersättningen)
- sjukpension från SPV (betalas ut som ett komplement till sjukersättning).

Deltagare ska i ansökan ange om de har någon sådan anställningsförmån från en arbetsgivare. Om en deltagare har angett det, ska Försäkringskassan fråga deltagaren vilken anställningsförmån det gäller, vilken tid hen fått anställningsförmånen för och med vilket belopp den betalas ut.

Om anställningsförmånen gäller en bestämd tid så minskar Försäkringskassan dagbeloppet för de dagar som sammanfaller.

Om anställningsförmånen har betalats ut som ett engångsbelopp eller på annat sätt inte gäller någon tydligt definierad tid, ska Försäkringskassan bestämma vilken tid anställningsförmånen gäller. Försäkringskassan har beskrivit hur detta ska gå till i föreskrifterna.

4 § FKFS 2017:6

Vid beräkning av vilken tid en anställningsförmån enligt 5 kap. 4 § förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser ska gälla för, ska det totala ersättningsbeloppet för anställningsförmånen divideras med deltagarens genomsnittliga månadslön under det senaste året i den anställning som anställningsförmånen härrör från. Anställningsförmånen avser då tiden från och med dagen efter att anställningen upphörde.

När man beräknar den genomsnittliga månadslönen, ska man använda den månadslön som deltagaren har haft enligt sitt löneavtal med den arbetsgivare som betalar ut avgångsvederlaget.

Exempel

Tomas går i program perioden 1 juli 2018–31 mars 2019. Den 31 januari 2018 slutade Tomas en anställning och fick då ett avgångsvederlag i form av ett engångsbelopp på 150 000 kronor. Tomas genomsnittliga månadslön året innan anställningen avslutades var 30 000 kronor. Avgångsvederlaget motsvarar fem månadslöner (150 000/30 000), det vill säga lön för perioden 1 februari 2018–30 juni 2018. Avgångsvederlaget och programmet gäller alltså inte samma tid.

Om anställningsförmånen betalas ut på annat sätt än med ett engångsbelopp (till exempel månadsvis) ska man räkna ihop beloppen och dividera summan med den tidigare månadslönen för att få fram vilken period anställningsförmånen gäller.

Exempel

Sandra går i program under perioden 1 juli 2018–31 mars 2019. Den 31 januari 2018 slutade Sandra sin anställning och får med anledning av det ett avgångsvederlag som betalas ut månadsvis med 40 000 kronor i fem månader.

Sandras genomsnittliga månadslön året innan anställningen avslutades var 20 000 kronor.

Avgångsvederlaget motsvarar tio månadslöner ($40\,000 \times 5 / 20\,000 = 10$), det vill säga lön för perioden 1 februari 2018–30 november 2018.

Avgångsvederlaget och programmet avser samma kalendertid under perioden 1 juli 2018–30 november 2018.

När anställningsförmåner betalas ut med ett månadsbelopp eller när Försäkringskassan har räknat fram ett månadsbelopp, måste beloppet räknas om till ett belopp per dag för att vi ska kunna minska dagbeloppet. Omräkningen sker på samma sätt som omräkning av sjukersättning, det vill säga genom att dividera månadsbeloppet med 22, se avsnitt 5.3.

Om programmet är på heltid spelar det ingen roll vilken omfattning det arbete som anställningsförmånen grundar sig på hade. Dagbeloppet ska då minskas med hela anställningsförmånsbeloppet.

Om programmets omfattning är mindre än heltid, läggs programomfattningen samman med omfattningen på det arbete som anställningsförmånen grundar sig på. Om omfattningarna tillsammans uppgår till mer än 100 procent ska dagbeloppet minskas med en del av anställningsförmånen.

I exemplen nedan illustreras detta. På samma sätt som vid samordning med föräldrapenning och rehabiliteringspenning kan man se på bilden som en burk som rymmer 8 timmar per dag.

Burken fylls först på med de timmar som programmet avser. Sedan fylls den på med de timmar som anställningsförmånen avser.

Den del av anställningsförmånen som får plats i burken minskar inte dagbeloppet (resterande tid upp till heltid).

Den del av anställningsförmånen som inte får plats i burken är den del som ska minska dagbeloppet.

Exempel 1

Programomfattning 100 % = 8 timmar per dag

Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 1 000 kronor

Avgångsvederlag (AVG) som grundar sig på ett 50 % arbete är framräknat till 300 kronor per dag

Timme	Förmån	Belopp/timme
12	AVG	75 kronor
11	AVG	75 kronor
10	AVG	75 kronor
9	AVG	75 kronor
8	AS	
7	AS	
6	AS	
5	AS	
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

I detta exempel minskas dagbeloppet med hela avgångsvederlagsbeloppet = 300 kronor.
Dagbelopp efter minskning = 700 kronor

Exempel 2

Programomfattning 75 % = 6 timmar per dag

Resterande tid upp till heltid, 25 % = 2 timmar

Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 750 kronor

Avgångsvederlag (AVG) som grundar sig på ett 50 % arbete är framräknat till 300 kronor per dag

Timme	Förmån	Belopp/timme
10	AVG	75 kronor
9	AVG	75 kronor
8	AVG	75 kronor
7	AVG	75 kronor
6	AS	
5	AS	
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

I detta exempel minskas dagbeloppet med hälften av avgångsvederlagsbeloppet = 150 kronor.

Dagbelopp efter minskning = 600 kronor

5.5 Samordning när deltagaren har fler än en annan ersättning

Om samordning ska göras med mer än en ersättning för samma dag ska samordning göras i den ordning som ersättningarna räknas upp i förordningen. Det innebär följande ordning:

- Studiestöd
- Studiestartsstöd
- Omställningsstudiestöd
- Rehabiliteringspenning
- Sjukersättning
- Aktivitetsersättning
- Allmän ålderspension
- Tjänstepension
- Föräldrapenning
- Lön
- Annan anställningsförmån
- Ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön

Exempel 1

Programomfattning 100 % = 8 timmar per dag
 Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 580 kronor

Sjukersättning (SE) 25 % = 2 timmar per dag
 SE-belopp = 3 080 kr per månad = 140 kr per dag = 70 kr per timme
 Arbete 2 timmar
 Lön = 500 kr = 250 kr per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
12	Lön	250 kronor
11	Lön	250 kronor
10	SE	70 kronor
9	SE	70 kronor
8	AS	
7	AS	
6	AS	
5	AS	
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

Steg 1 – dagbeloppet minskas först med hela sjukersättningsbeloppet = 140 kronor

Steg 2 – det återstående dagbeloppet (440 kronor) minskas sedan med hela lönebeloppet (500 kronor) och dagbeloppet efter minskning blir då 0 kronor

Exempel 2

Programomfattning 50 % = 4 timmar per dag

Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 300 kronor

Tjänstepension 2 200 kronor/månad = 100 kronor per dag (2200/22).

Arbete 5 timmar

Lön = 500 kronor = 100 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
9	Lön	100 kronor
8	Lön	100 kronor
7	Lön	100 kronor
6	Lön	100 kronor
5	Lön	100 kronor
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

Steg 1 – dagbeloppet minskas först med hela tjänstepensionsbeloppet = 100 kronor

Steg 2 – det återstående dagbeloppet (200 kronor) minskas sedan med den lön som motsvarar 1 timme eller med andra ord en femtedel av lönebeloppet = 100 kronor.

Dagbelopp efter minskning = 100 kronor

Exempel 3

Programomfattning 50 % = 4 timmar per dag
 Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före samordning = 500 kronor

Studiestöd (SS) 75 % = 6 timmar per dag
 Arbete 2 timmar
 Lön = 200 kronor = 100 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
10	AS	125 kronor
9	AS	125 kronor
8	AS	125 kronor
7	AS	125 kronor
6	SS	
5	SS	
4	SS	
3	SS	
2	SS	
1	SS	

Steg 1 – Hälften av dagbeloppet (250 kronor) blir kvar efter samordning med studiestöd.

Timme	Förmån	Belopp/timme
12	Lön	100 kronor
11	Lön	100 kronor
10	AS	125 kronor
9	AS	125 kronor
8	AS	
7	AS	
6	SS	
5	SS	
4	SS	
3	SS	
2	SS	
1	SS	

Steg 2 – det återstående dagbeloppet (250 kronor) minskas sedan med hela lönebeloppet (200 kronor).

Dagbelopp efter minskning = 50 kronor.

6 § FKFS 2017:6

Om programmets omfattning är mindre än heltid och programdeltagaren får fler än en sådan ersättning som ska samordnas med aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning enligt 5 kap. förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser, ska alla ersättningar beaktas tillsammans vid beräkning av om aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen eller etableringsersättningen ska minska eller inte.

Det som beskrivs i avsnitt 5.1–5.3 när programmets omfattning är mindre än heltid gäller när deltagaren bara har en minskningsbar förmån eller ersättning.

Om programmets omfattning är mindre än heltid och deltagaren samma dag får två eller flera ersättningar som ska samordnas, ska Försäkringskassan ta hänsyn till alla ersättningar när vi beräknar minskningen.

Det innebär att det kan bli aktuellt att minska dagbeloppet med det belopp deltagaren får i form av en annan ersättning – trots att den ersättningens omfattning tillsammans med programmets omfattning inte överstiger 100 procent.

Exempel

Programomfattning 50 % = 4 timmar per dag
 Dagbelopp aktivitetsstöd (AS) före minskning = 580 kronor

Sjukersättning (SE) 50 % = 4 timmar per dag
 SE-belopp = 6 160 kr per månad = 280 kr per dag = 70 kr per timme
 Arbete 2 timmar
 Lön = 500 kronor = 250 kronor per timme

Timme	Förmån	Belopp/timme
10	Lön	250 kronor
9	Lön	250 kronor
8	SE	70 kronor
7	SE	70 kronor
6	SE	70 kronor
5	SE	70 kronor
4	AS	
3	AS	
2	AS	
1	AS	

Steg 1 – programomfattningen tillsammans med omfattningen på SE överstiger inte 100 % och därför blir det ingen minskning med SE-beloppet

Steg 2 – eftersom programomfattningen tillsammans med omfattningen på SE blir 100 % minskas dagbeloppet med hela lönebeloppet

Dagbelopp efter minskning = 80 kronor

5.6 Minskning för bostadsersättning

5 kap. 5 § FEA

Bostadsersättning ska minskas med de belopp som programdeltagaren för samma månad får i form av preliminärt bostadsbidrag eller bostadstillägg enligt socialförsäkringsbalken.

Om en deltagare för samma månad får preliminärt bostadsbidrag eller bostadstillägg enligt socialförsäkringsbalken, ska bostadsersättningen minskas med dessa belopp.

6 Situationer då deltagare inte får grundersättning

I kapitel 2 kan du läsa om vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att deltagaren ska kunna få grundersättning. Trots att dessa villkor är uppfyllda är det inte säkert att deltagaren får ersättning. Det finns ett antal regler som gör att deltagaren inte får ersättning för vissa dagar trots att hen har deltagit i programmet eller varit förhindrad att delta av en anledning som kan ge rätt till ersättning.

Några av dessa regler har beskrivits tidigare i vägledningen:

- Karensdag vid frånvaro på grund av sjukdom (beskrivs i kapitel 2)
- deltagaren har förbrukat maximalt antal JOB-dagar (beskrivs i kapitel 3)
- om deltagaren är under 18 år och inte uppfyller villkoren för a-kassa (beskrivs i kapitel 2)
- deltagaren får studiestöd, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd med hel omfattning (beskrivs i kapitel 5)
- deltagarens dagbelopp har minskats till noll kronor (beskrivs i kapitel 5).

Utöver detta får deltagare inte grundersättning när hen

- är intagen i kriminalvårdsanstalt utan att delta i en särskild utslussningsåtgärd
- har varit frånvarande en del av en dag av sådan anledning som ligger till grund för Arbetsförmedlingens beslut om varning eller avstängning enligt 6 kap. 2 § första stycket 4.
- har stängts av från rätt till ersättning.

Dessa situationer beskrivs närmare i detta kapitel.

6.1 Deltagare som är intagen i kriminalvårdsanstalt

5 kap. 1 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning får inte lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och samtidigt är intagen i kriminalvårdsanstalt utan att delta i någon av de i 11 kap. 1 § 1–4 fängelselagen (2010:610) angivna särskilda utslussningsåtgärderna.

Det är möjligt att delta i ett program och samtidigt vara intagen i en kriminalvårdsanstalt. Bestämmelsen beskriver i vilka situationer dessa deltagare har rätt till ersättning och i vilka situationer de inte har det. De särskilda utslussningsåtgärderna som det hänvisas till i bestämmelsen är

- frigång
- vårdvistelse
- vistelse i halvvägshus
- utökad frigång.

Det är Kriminalvården som beslutar om de särskilda utslussningsåtgärderna. De kan lämna information om ifall en deltagare som är intagen deltar i någon av dem eller inte. En deltagare som är dömd till kontraktsvård räknas inte som intagen i

kriminalvårdsanstalt. Kontraktsvård eller deltagande i de särskilda utslussningsåtgärderna är därmed inte hinder för att kunna betala ut ersättning till den som deltar i ett program.

6.2 Olovlig frånvaro del av en dag

10 kap. 7 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning lämnas inte alls för sådana dagar som programdeltagaren är delvis frånvarande från programmet, om frånvaron ligger till grund för ett beslut om varning eller avstängning från rätt till ersättning enligt 6 kap. 2 § första stycket 4.

Arbetsförmedlingen ska besluta om varning eller avstängning om deltagaren under programtid utan godtagbart skäl inte har deltagit i en insats, aktivitet eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom programmet (olovlig frånvaro).

Arbetsförmedlingen fattar då ett beslut enligt 6 kap. 2 § första stycket 4 FEA. För en dag som ligger till grund för ett sådant beslut kan deltagaren inte få grundersättning även om hen har deltagit i programmet till någon del samma dag.

Det är Arbetsförmedlingen som tar ställning till om deltagaren har varit frånvarande av den här anledningen, och de meddelar Försäkringskassan genom beslutet om varning eller avstängning.

I de fall det rör sig om ett beslut enligt 6 kap. 2 § första stycket 4 FEA så meddelar Arbetsförmedlingen även vilken dag som låg till grund för beslutet.

6.3 Deltagare som stängts av från rätt till ersättning

6 kap. 1 § FEA

Varning och avstängning från rätt till ersättning tillämpas endast på aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, med undantag för etableringsersättning som lämnas för deltagande i kartläggning och medverkan till upprättandet av en individuell handlingsplan.

6 kap. 14 § FEA

Ärenden om varning eller avstängning ska prövas skyndsamt. Ett beslut om varning eller avstängning gäller omedelbart.

Bestämmelsen beskriver att avstängningsreglerna bara gäller grundersättningarna och att deltagare som kan få etableringsersättning med det lägre beloppet inte omfattas av dessa regler.

Både Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kan besluta om avstängning och reglerna är liknande de som finns inom arbetslöshetsförsäkringen (43–46 b §§ ALF).

Avstängningsreglerna infördes 1 mars 2015, och syftet var primärt att få deltagare som inte gjorde vad de skulle inom ramen för sina program att korrigera sitt beteende. Du kan läsa mer om bakgrunden till avstängningsreglerna i DS (2013:59) åtgärder inom aktivitetsstödet med mera.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har olika roller i hanteringen av avstängningsreglerna, och det krävs att myndigheterna samarbetar för att reglerna ska fungera som det är tänkt.

6.4 Arbetsförmedlingens beslut om varning och avstängning från rätt till ersättning

6 kap. 2 § FEA

En programdeltagare ska varnas om han eller hon under programtid utan godtagbart skäl inte har

1. medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan,
2. lämnat en aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen inom utsatt tid,
3. besökt eller tagit kontakt med Arbetsförmedlingen, eller en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, vid en överenskommen eller på annat sätt bestämd tidpunkt,
4. deltagit i insats, aktivitet eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom programmet,
5. sökt anvisat lämpligt arbete,
6. sökt anvisad utbildning, eller
7. aktivt sökt lämpliga arbeten.

Om programdeltagaren missköter sig enligt första stycket vid upprepade tillfällen, utan att däremellan uppfylla ett arbetsvillkor enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning. Avstängningstiden ska vara 1 ersättningsdag vid det andra tillfället, 5 ersättningsdagar vid det tredje tillfället, 10 ersättningsdagar vid det fjärde tillfället och 45 ersättningsdagar vid varje ytterligare tillfälle.

6 kap. 3 § FEA

En programdeltagare ska stängas av från rätt till ersättning i 5 ersättningsdagar om han eller hon under programtid utan godtagbart skäl

1. avvisat ett erbjudet lämpligt arbete,
2. avvisat en utbildning som han eller hon har anvisats att söka och är antagen till,
3. genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att en anställning inte kommit till stånd, eller
4. avvisat en erbjuden insats, aktivitet eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom programmet.

Om programdeltagaren förlänger tiden i arbetslöshet enligt första stycket vid upprepade tillfällen, utan att däremellan uppfylla ett arbetsvillkor enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning i 10 ersättningsdagar vid det andra tillfället och i 45 ersättningsdagar vid varje ytterligare tillfälle.

6 kap. 4 §

En programdeltagare ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar om han eller hon under programtid

1. utan giltig anledning lämnat sitt arbete, eller
2. på grund av otillbörligt uppträdande skilts från sitt arbete.

Programdeltagaren ska dock stängas av i 20 ersättningsdagar om det är sannolikt att anställningen skulle ha varat högst 10 dagar.

Bestämmelserna beskriver att Arbetsförmedlingen kan besluta om varning och avstängning. Fortsättningsvis används ordet sanktionsbeslut för att beskriva beslut som kan vara både beslut om varning och om avstängning.

Varningar förekommer bara första gången deltagaren har misskött sitt arbetssökande, i alla andra situationer beslutar Arbetsförmedlingen om avstängning.

Som beskrivs i rutan ovan finns det tre avstängningsgrunder som gör att Arbetsförmedlingen kan fatta ett sanktionsbeslut:

1. deltagaren missköter sitt arbetssökande
2. deltagaren förlänger sin tid i arbetslöshet
3. deltagaren orsakar sin arbetslöshet.

Respektive avstängningsgrund innehåller sedan mer detaljerade underpunkter.

Hur många avstängningsdagar ett sanktionsbeslut från Arbetsförmedlingen resulterar i beror på hur många sanktionsbeslut Arbetsförmedlingen har fattat av samma orsak för deltagaren. Tabellen nedan illustrerar hur många avstängningsdagar som respektive sanktionsbeslut resulterar i.

Tillfälle:	Misskötsel av arbetssökande (6 kap. 2 § FEA)	Förlängning av arbetslöshet (6 kap. 3 § FEA)	Orsakat sin arbetslöshet (6 kap. 4 § FEA)
Första	Varning (0 dagar)	5 dagar	45 dagar
Andra	1 dag	10 dagar	45 dagar
Tredje	5 dagar	45 dagar	45 dagar
Fjärde	10 dagar	45 dagar	45 dagar vid varje ytterligare tillfälle
Femte	45 dagar	45 dagar vid varje ytterligare tillfälle	
Sjätte	45 dagar vid varje ytterligare tillfälle		

Om deltagaren uppfyller ett arbetsvillkor enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring så nollställs antalet tillfällen. Arbetsförmedlingens första sanktionsbeslut därefter är då alltså första tillfället.

Om deltagaren har uppfyllt ett nytt arbetsvillkor är det deltagarens a-kassa som meddelar Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan om det. Prövningen av arbetsvillkoret görs för ett specifikt datum och påverkar bara ersättning för dagar som infaller från och med det datumet.

6.4.1 Försäkringskassan verkställer Arbetsförmedlingens beslut om avstängning

6 kap. 12 § FEA

Arbetsförmedlingen prövar frågor om varning och avstängning enligt 2, 3 och 4 §§. När avstängning har beslutats ska Arbetsförmedlingen skyndsamt underrätta Försäkringskassan om beslutet samt om grunden för avstängning och dagen då grunden för avstängning inträffade.

Försäkringskassan beslutar vilka dagar som ingår i avstängningstiden.

7 kap. 1 § FEA

Arbetsförmedlingen får besluta att en programdeltagare ska stängas av från rätt till ersättning för tid till dess att ett ärende har avgjorts, om det finns sannolika skäl att anta att myndigheten kommer att stänga av deltagaren från rätt till ersättning enligt 6 kap. 2, 3 eller 4 §.

Avstängningen ska avse det antal ersättningsdagar som kan antas komma att gälla enligt ett slutligt beslut.

Arbetsförmedlingen ska skyndsamt underrätta Försäkringskassan om beslutet.

11 kap. 4 § FEA

Arbetsförmedlingen ska ändra ett beslut om avstängning som blivit felaktigt på grund av att ett tidigare beslut om varning eller avstängning ändrats eller undanröjts.

Om Arbetsförmedlingens beslut om avstängning ändras eller undanröjs ska Arbetsförmedlingen skyndsamt underrätta Försäkringskassan om det.

Bestämmelserna beskriver att Försäkringskassan ska verkställa de beslut om avstängning som Arbetsförmedlingen har fattat. Arbetsförmedlingen fattar först ett interimistiskt beslut om avstängning och sedan fattar de ett slutligt beslut om avstängning. Försäkringskassan ska inte invänta det slutliga beslutet utan ska verkställa det interimistiska beslutet.

Om Arbetsförmedlingens slutliga beslut blir ett annat än det interimistiska, ska Försäkringskassan ändra verkställandet så att det stämmer överens med det slutliga beslutet.

6.4.2 Arbetsförmedlingen ska meddela att de har information om att en deltagare har varit frånvarande

Försäkringskassan får information från Arbetsförmedlingen när en deltagare har varit frånvarande från sin aktivitet. Arbetsförmedlingen ska skicka information till Försäkringskassan när deltagaren varit frånvarande hela dagen men även när det är okänt om frånvaron gäller hel eller del av dag. Uppgiften om frånvaro skickas i regel innan Arbetsförmedlingen påbörjar sin sanktionsutredning.

Arbetsförmedlingen skickar information om frånvaro när de inte vet orsaken till frånvaron eller om frånvaron beror på andra orsaker än nedanstående.

Arbetsförmedlingen skickar inte information om frånvaro som de vet beror på sjukdom, vård av barn, vård av närstående eller på förhand godkänd frånvaro gällande enskild

angelägenhet av vikt, tillfälligt uppehåll i JOB eller utbildning. Arbetsförmedlingen skickar inte heller information om frånvaro om de vet att frånvaron beror på arbete eller arbetsintervju.

När Arbetsförmedlingen har fått information om att en deltagare har varit frånvarande från sitt program av okänd anledning så utreder de också om hen har ett godtagbart skäl till frånvaron eller ska få ett sanktionsbeslut och varnas eller stängas av från sin rätt till ersättning. Läs mer om detta i metodstöd 12.7.

6.5 Försäkringskassan utreder och beslutar om avstängning från rätt till ersättning

6 kap. 5 § FEA

En programdeltagare ska stängas av från rätt till ersättning om han eller hon medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter till Försäkringskassan om ett förhållande som är av betydelse för rätt till ersättning.

Ett beslut enligt första stycket ska avse 130 ersättningsdagar. Om det finns förmildrande omständigheter får avstängningen avse färre dagar, dock lägst 45 ersättningsdagar, och om det finns försvårande omständigheter får avstängningen avse fler dagar, dock högst 195 ersättningsdagar.

6 kap. 13 § FEA

Försäkringskassan prövar frågor om avstängning enligt 5 §.

Bestämmelsen i 6 kap. 5 § FEA beskriver när Försäkringskassan ska besluta om avstängning. Vid bedömningen måste Försäkringskassan först ta ställning till om deltagaren

- lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter om ett förhållande som är av betydelse för rätten till ersättning, och
- gjort detta medvetet eller av grov vårdslöshet.

Om så är fallet ska Försäkringskassan sedan ta ställning till frågan om hur många ersättningsdagar som beslutet om avstängning ska gälla.

Med oriktiga och vilseledande uppgifter menas inte bara osanna uppgifter, utan även ofullständiga uppgifter. För att oriktiga eller vilseledande uppgifter ska leda till avstängning krävs att uppgifterna handlar om ett förhållande som är av betydelse för rätt till ersättning. Det kan till exempel handla om att en deltagare har ljugit om sin närvaro i programmet (se Ds 2013:59 s 155). Paragrafen gäller även om deltagaren inte har fått en felaktig utbetalning.

Medvetenheten eller den grova vårdslösheten ska täcka dels uppgifternas oriktighet eller ofullständighet, dels att uppgifterna rör ett förhållande som är av betydelse för rätt till ersättning. Vad som räknas som ett grovt vårdslöst beteende får bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. I första hand handlar det om sådana beteenden där deltagaren insåg att det fanns en påtaglig risk för att uppgifterna som hen lämnade var oriktiga eller vilseledande samt att uppgifterna rör ett förhållande som är av betydelse för rätt till ersättning.

Om förutsättningarna ovan är uppfyllda ska en deltagare stängas av från rätt till ersättning. Ett beslut om avstängning ska som huvudregel avse 130 ersättningsdagar. Om det finns förmildrande eller försvårande omständigheter får avstängningen avse

färre och fler dagar än så. Avstängningen får avse som lägst 45 ersättningsdagar och som högst 195 ersättningsdagar. För att få vägledning i vilka omständigheter som kan vägas in när antalet avstängningsdagar ska bestämmas har Försäkringskassan tagit fram ett rättsligt ställningstagande.

Enligt ställningstagandet ska en sammanvägd bedömning av omständigheterna i det enskilda ärendet göras. Viss vägledning för tillämpningen kan hämtas från arbetslöshetsförsäkringens område. Utifrån den praxisen kan nedanstående omständigheter tala i förmildrande respektive försvårande riktning när antalet dagar med avstängning ska bestämmas.

Omständigheter som talar i förmildrande riktning:

- att ersättning bara har betalats ut felaktigt för enstaka dagar eller vid något enstaka tillfälle
- att deltagaren på eget initiativ har rättat den oriktiga uppgiften
- att det felaktigt utbetalda beloppet är lågt
- att deltagaren har varit allvarligt sjuk vid händelsen.

Omständigheter som talar i försvårande riktning:

- att ett betydande antal ersättningsdagar har betalats ut felaktigt
- att deltagaren har missbrukat försäkringen upprepade gånger
- att deltagaren under lång tid även har tagit emot annan typ av ersättning
- att deltagaren har använt sig av falska handlingar eller liknande.

Observera att ovanstående endast är exempel, det kan finnas fler faktorer som kan eller bör vägas in i bedömningen (FKRS 2018:08).

6.6 Avstängningstid och avstängningsdagar

6 kap. 10 § FEA

Avstängningen ska gälla från och med den dag då

1. grunden för avstängningen inträffade, om avstängningen har beslutats enligt 2, 3 eller 4 §, eller
2. Försäkringskassan inledde utredningen av grunden för avstängningen, om avstängningen har beslutats enligt 5 §.

Om ett förhållande som medför avstängning inträffar under en pågående avstängning ska dock den nya avstängningen gälla från utgången av den föregående.

I avstängningstiden ingår dagar som det skulle ha lämnats ersättning för om avstängning inte hade skett och då programdeltagaren utfört förvärsarbete.

6 kap. 11 § FEA

En avstängning enligt 2, 3 eller 4 § får inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från den dag då avstängningen började gälla enligt 10 §.

8 § FKFS 2017:6

Försäkringskassan ska maximalt verkställa fem avstängningsdagar per kalendervecka.

Bestämmelsen beskriver dels att det är Försäkringskassan som beslutar om vilka dagar som ska vara avstängningsdagar och dels hur Försäkringskassan ska avgöra vilka dagar som ska vara det.

När det gäller avstängningar som Arbetsförmedlingen beslutar om, ska Försäkringskassan välja första möjliga avstängningsdag från och med den dag då grunden för avstängningen inträffade.

När det gäller avstängningar som Försäkringskassan beslutar om, så räknas den dag när handläggaren konstaterar och dokumenterar felet som den dag då Försäkringskassan inledde utredning av grunden för avstängningen. Den dagen blir alltså första möjliga avstängningsdag. Om det kommer in en ny ansökan från deltagaren efter att en impuls har lämnats till kontrollutredning, ska Försäkringskassan överväga om det finns skäl att fatta ett interimistiskt beslut om att inte betala ut ersättning till deltagaren. Du kan läsa mer om det i avsnitt 9.1.1 och 12.3.

Försäkringskassan kan besluta att en dag ska vara en avstängningsdag under förutsättning att deltagaren annars skulle ha haft rätt till ersättning för den dagen. Det gäller även om ersättningen för dagen har minskats med lön eller om dagen är en karensdag.

Om besluten om avstängning kommer i ordning utifrån händelsedatum ska vi om möjligt verkställa dem i den ordning som grunden för avstängningen inträffade.

Du kan läsa mer om och se exempel på hur du avgör avstängningsdagar i metodstöd 12.8.

6.6.1 Deltagaren skulle ha fått ersättning om det inte hade varit en avstängningsdag

Villkoren för att kunna få ersättning enligt kapitel 2 måste vara uppfyllda samtidigt som deltagaren inte omfattas av någon av de begränsningar i möjligheten att få ersättning som beskrivs i avsnitt 6.1–6.3.

Om en deltagare exempelvis har deltagit en del av en dag och varit olovligt frånvarande någon del av samma dag så kan den dagen inte bli en avstängningsdag av den här anledningen.

Om en deltagare har uppfyllt villkoren för att kunna få ersättning vid frånvaro på grund av sjukdom så kan karensdagen bli en avstängningsdag.

6.6.2 Deltagaren har arbetat

Deltagaren ska ange i sin ansökan vilka dagar hen har arbetat. Arbete kan leda till att grundersättningen den dagen minskas till noll kronor. För en sådan dag kan alltså ändå en avstängningsdag verkställas.

6.6.3 Kalenderspär

En avstängning beslutad av Arbetsförmedlingen får inte pågå längre än 112 kalenderdagar, räknat från den dag när avstängningen började gälla. Försäkringskassan kallar detta för att det finns en kalenderspär. Det är under dessa 112 kalenderdagar, innan kalenderspärren inträffar, som Försäkringskassan kan verkställa avstängningsdagarna som Arbetsförmedlingen beslutat om.

En avstängning beslutad av Försäkringskassan har ingen kalenderspär och ska därför pågå tills alla dagar i beslutet verkställts.

Om ett nytt beslut om avstängning fattas, där grunden för avstängningen inföll under en pågående avstängningstid, börjar den nya avstängningen gälla dagen efter att den förra avstängningen tog slut. Med det menas att vi antingen har kunnat verkställa alla avstängningsdagar enligt Arbetsförmedlingens beslut eller att kalenderspärren har passerat.

I metodstöd 12.8 finns det exempel som illustrerar hur du räknar ut vilka dagar som kan bli avstängningsdagar med hänsyn till kalenderspärren.

7 Villkor för att kunna få etableringstillägg och bostadsersättning

7.1 Gemensamma bestämmelser

Etableringstillägg eller bostadsersättning kan betalas ut till den som är anvisad till etableringsprogrammet.

Tilläggsersättningarna kan inte kombineras, eftersom det ena vänder sig till den som har hemmavarande barn och det andra vänder sig till den som är ensamstående utan hemmavarande barn.

Tilläggsersättningarnas syfte är att täcka en fast kostnad för personen som söker ersättning. Kostnaden är densamma oavsett programmets omfattning, hur deltagaren har deltagit i sitt program eller om deltagaren blivit avstängd från rätt till ersättning.

Förutom att deltagaren ska vara anvisad till etableringsprogrammet, så finns det villkor för respektive tilläggsersättning som deltagaren måste uppfylla för att få ersättningen. Tilläggsersättningarna kan tidigast betalas ut från och med

- när etableringsprogrammet har startat
- när samtliga villkor är uppfyllda.

Tilläggsersättningarna beslutas i regel för en period framåt i tiden, och grundar sig på de handlingar som finns vid ansökningstillfället.

7.2 Etableringstillägg

3 kap. 10 § FEA

Etableringstillägg får lämnas till den som är anvisad till det arbetsmarknads-politiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, och som har hemmavarande barn.

Med hemmavarande barn avses barn som

- är under 20 år,
- är bosatta och folkbokförda hos den nyanlände,
- står eller har stått under den nyanländes vårdnad, och
- inte är självförsörjande.

3 kap. 11 § FEA

Etableringstillägg lämnas per hushåll. Makar ska anses tillhöra samma hushåll om inte den make eller maka som ansöker om ersättning eller den som ersättningen betalas ut till visar annat. Sambor ska likställas med makar.

10 § FKFS 2017:6

Om makar ansöker om etableringstillägg tillsammans, ska Försäkringskassan besluta om etableringstillägg för den period då båda makarna varit anvisade till etableringsprogram. För en period när bara den ena maken är anvisad till etableringsprogram, ska Försäkringskassan fatta ett enskilt beslut för den maken.

Etableringstillägg betalas ut till deltagare i etableringsprogrammet som har hemmavarande barn. Etableringstilläggets storlek påverkas av

- antalet barn
- barnens ålder.

7.2.1 Barn under 20 år

Enligt Skatteverket är man barn tills man fyller 18 år, men etableringstillägg betalas ut för hemmavarande barn som är under 20 år. Etableringstillägget betalas ut till och med dagen innan barnet fyller 20 år.

7.2.2 Barnet ska vara folkbokfört och bosatt tillsammans med den nyanlända

Ett av villkoren för etableringstillägg är att barnet är bosatt och folkbokfört tillsammans med den nyanlända. Det kan finnas situationer där uppgifter om datum för bosättning och folkbokföring inte stämmer överens. Försäkringskassan måste ta ställning till både bosättning och folkbokföring innan beslut. Etableringstillägg kan som tidigast betalas ut från och med när samtliga villkor är uppfyllda.

7.2.3 Vårdnaden

För att deltagaren ska kunna få etableringstillägg för ett barn måste hen ha eller ha haft vårdnaden om barnet. Med vårdnad menas rättslig vårdnad. Det räcker alltså inte att hen har eller har haft den faktiska vårdnaden om barnet, det vill säga att hen är den som utövar den faktiska omvårdnaden och omsorgen.

Vanligtvis finns det uppgifter om vårdnadshavare i Försäkringskassans ärendehanteringssystem. Uppgifterna kommer från Skatteverket och uppdateras dagligen. Om en deltagare är eller har varit registrerad som vårdnadshavare för barnet i folkbokföringen, så är detta i allmänhet fullt tillräckligt underlag för att deltagaren ska anses vara den rättsliga vårdnadshavaren. Observera också att föräldraskap och rättslig vårdnad inte är samma sak.

Om deltagaren *inte* är eller har varit registrerad som vårdnadshavare för barnet, ska Försäkringskassan bedöma om det är sannolikt att hen är eller har varit rättslig vårdnadshavare för barnet. Bedömningen kan bland annat baseras på om det finns handlingar som beskriver vårdnadsförhållandena eller andra uppgifter som ger stöd för att deltagaren är eller har varit rättslig vårdnadshavare.

Ett barn kan ha något av följande:

- en eller två föräldrar som är vårdnadshavare
- en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare
- en tillfällig vårdnadshavare (6 kap. 2 § första stycket föräldrabalken).

Ett barn som har en tillfällig vårdnadshavare kan bara ha *en* vårdnadshavare. I de övriga fallen kan barnet ha *upp till två* vårdnadshavare. Om en förälder till barnet har eller har haft den rättsliga vårdnaden, så utesluter det inte att en andra förälder kan ha eller ha haft rättslig vårdnad om barnet.

En sammanvägd bedömning måste göras av omständigheterna i det enskilda fallet. Läs mer om utredningsansvar och beviskravet "sannolikt" i vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken*.

7.2.4 Barn som är självförsörjande

Etableringstillägg betalas inte ut för barn som är självförsörjande. Försäkringskassan behöver i regel inte ifrågasätta uppgifter i ansökan om att ett barn inte är självförsörjande, eftersom deltagaren skriver under ansökan på heder och samvete. Om det däremot finns uppgifter som tyder på att ett barn faktiskt är självförsörjande ska detta utredas.

Ett barn bör anses vara självförsörjande när barnets inkomst överstiger riksnormen för försörjningsstöd enligt 2 kap. 1 § socialtjänstförordningen (2001:937). (FKAR 2017:2).

Exempel på inkomster är inkomst av tjänst och förlängt underhållsstöd. År 2017 var riksnormen för försörjningsstöd:

- 15–18 år, 3 540 kronor
- 19–20 år, 3 570 kronor

I vanliga fall betraktas en person som självförsörjande om hen är gift eller har egna barn. Så behöver det dock inte vara om personen bor hos sina föräldrar och utredningen visar att hen inte har hunnit bli självförsörjande.

7.2.5 Hushåll och makar

I förordningen likställs sambor med makar. Etableringstillägg betalas ut per hushåll och därför är det inte möjligt att makar eller sambos som tillhör samma hushåll kan få ersättning var för sig. Om någon av makarna som omfattas av beslutet inte längre ingår i hushållet har den inte längre rätt till etableringstillägg för det hushållet. Om någon av makarna inte uppfyller de övriga villkoren för att få etableringstillägg, ska

Försäkringskassan besluta att betala ut etableringstillägg till den av makarna som uppfyller villkoren.

Om makar vill ändra till vem av dem som etableringstillägget ska betalas ut, ska de gemensamt anmäla det skriftligen till Försäkringskassan.

7.3 Bostadsersättning

3 kap. 13 § FEA

Bostadsersättning får lämnas till den som är anvisad till det arbetsmarknads- politiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som är ensamstående utan hemmavarande barn.

I 10 § andra stycket anges vem som ska anses vara hemmavarande barn.

3 kap. 14 § FEA

Bostadsersättning lämnas endast för kostnader för den bostad där den nyanlände är bosatt och folkbokförd och som han eller hon

- äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt, eller
 - hyr i andra hand om hyresavtalet är skriftligt och hyresvärden, bostadsrättsföreningen eller hyresnämnden har godkänt andrahands- upplåtelsen.
-

Bostadsersättning betalas ut till deltagare i etableringsprogrammet som är ensamstående utan hemmavarande barn. Bostadsersättningens storlek påverkas av vilka bostadskostnader deltagaren har.

7.3.1 Ensamstående utan hemmavarande barn

En deltagare anses vara ensamstående utan hemmavarande barn om hen inte stadigvarande bor tillsammans med någon annan. Försäkringskassan har definierat begreppet stadigvarande i FKFS 2017:6 se avsnitt 7.3.7.

7.3.2 Bosatt och folkbokförd i bostaden

Bostadsersättning betalas bara ut för kostnader för en bostad där deltagaren är bosatt och folkbokförd. Ersättningen ska därför inte längre betalas ut om deltagaren inte längre bor i sin bostad eller är folkbokförd där. Om Försäkringskassan får en impuls om att deltagaren inte längre bor eller är folkbokförd på en bostad som ersättning lämnas för ska Försäkringskassan utreda detta vidare.

Det framgår varken av den aktuella bestämmelsen eller förarbeten hur bedömningen av bosättningen ska göras. Viss vägledning för när deltagaren inte längre ska anses bo i bostaden bör därför hämtas från bostadsbidragets område som i stora delar har en likalydande reglering (se 96 kap. 2 § SFB). Försäkringskassan har i allmänna råd på bostadsbidragets område tagit ställning till att en försäkrad inte längre bör anses bosatt i sin bostad om hen inte bor där eller beräknas bo där under en period av minst sex månader (RAR 2001:8).

7.3.3 Bostadskostnad – för den som hyr sin bostad

Bostadsersättning betalas ut för vissa kostnader för den bostad som deltagaren hyr i första eller i andra hand. I hyresavtalet, hyreskontraktet eller motsvarande ska det

framgå vilka kostnader som ingår i hyran och hur många kvadratmeter stor bostaden är. Om uppgifterna inte framgår där, ska deltagaren lämna uppgifterna på annat vis. Försäkringskassan får bedöma om de inlämnade uppgifterna tillräckligt styrker kostnaderna för bostaden.

Uppgifterna behövs för att Försäkringskassan ska kunna ta reda på vilken del av bostadskostnaden som bostadsersättningen ska täcka samt hur mycket som ska betalas ut.

Hur ersättningen beräknas beskrivs i avsnitt 8.6.

7.3.4 För den som hyr i andra hand

Vid uthyrning i andra hand är tre parter inblandade:

- hyresvärden, till exempel den som äger en fastighet
- förstahandshyresgästen, som hyr av hyresvärden (företag eller privatperson) och hyr ut till andrahandshyresgästen
- andrahandshyresgästen, som har ett skriftligt hyresavtal med förstahandshyresgästen som ska vara godkänt av hyresvärden, bostadsrättsföreningen eller hyresnämnden.

När en kommun hyr en bostad får de dock i sin tur hyra ut lägenheten i andra hand till någon annan – för dennes eget bruk – utan hyresvärdens samtycke (12 kap. 39 § andra stycket jordabalken). I dessa fall kan bostadsersättning beviljas trots att hyresvärdens godkännande saknas.

7.3.5 Bostadskostnad – övriga boendeformer

14 § FKFS 2017:6

Vid beräkning av bostadskostnader för andra boendeformer som bostadsrätt, småhus, andelshus, fri bostad m.m. tillämpas 9 och 14–21 §§ Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1998:9) om beräkning av bostadskostnad i ärenden om bostadsbidrag och familjebidrag i form av bostadsbidrag.

I vägledning 2004:10 *Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar* finns beskrivning av hur bostadskostnaden beräknas vid övriga boendeformer. Den kan du använda som stöd när du ska beräkna bostadens kostnad för övriga boendeformer.

7.3.6 Definition av begreppet bostad

Eftersom begreppet bostad inte preciseras i förordningen har Försäkringskassan beslutat om ett rättsligt ställningstagande (FKRS 2024:03):

Bostadsersättning enligt FEA ska endast lämnas för ett boende som uppfyller nedanstående villkor. Boendet ska

- bestå av ett eller flera bostadsrum,
- vara utrustat med kök, kokvrå eller kokskåp,
- vara utrustat med toalett, och
- ha egen ingång direkt från det fria eller via trapphus.

Bostadsersättning kan även lämnas för ett boende som till sin karaktär liknar ett så kallat studentkorridorsboende. Ett sådant boende ska

- bestå av ett eller flera bostadsrum,
- vara utrustat med kök, kokvrå eller kokskåp eller ha tillgång till ett gemensamt kök,
- vara utrustat med toalett eller ha tillgång till en gemensam toalett, och
- ha egen ingång direkt från det fria, via trapphus eller via korridor.

7.3.7 Deltagaren ska bo i egen bostad

3 kap. 15 § FEA

Bostadsersättning lämnas inte till den som hyr ett eller flera rum i en bostad, eller stadigvarande bor tillsammans med en annan person.

Förordningen beskriver situationer där bostadsersättning inte får lämnas.

I ansökan om bostadsersättning intygar den sökande att hen bor ensam i sin bostad och lämnar uppgifterna på heder och samvete. Det finns ingen anledning att ifrågasätta uppgifterna om inget annat talar för att deltagaren stadigvarande bor med någon annan.

11 § FKFS 2017:6

Om två eller flera personer är bosatta och folkbokförda i samma bostad anses de stadigvarande bo tillsammans, om inte den som ansöker om bostadsersättning visar något annat.

Om uppgifterna från Skatteverket visar att flera personer är folkbokförda i samma bostad måste deltagaren visa att hen bor ensam för att kunna få bostadsersättning. Deltagaren kan göra det genom att skicka in handlingar, intyg eller andra dokument som visar att bostaden är en del av en fastighet eller motsvarande med flera bostäder.

8 Så beräknas tilläggsersättningarna

8.1 Gemensamma bestämmelser

10 kap. 8 § FEA

Etableringstillägg och bostadsersättning som ska lämnas för del av en månad, lämnas med ett belopp per dag som motsvarar en trettiondel av månadsbeloppet.

8.1.1 När ersättning bara ska betalas ut för del av månad

Tilläggsersättningarna beräknas till ett månadsbelopp. Ibland ska en tilläggsersättning av någon anledning inte betalas ut för hela månaden, utan bara för en del av en månad. Ersättningens storlek beräknas då enligt nedan, genom att multiplicera antalet dagar som ska betalas ut med en trettiondel av månadsbeloppet.

Exempel

Etableringstillägg ska betalas ut från och med den 16 mars. Månadsbeloppet är 4 500 kronor.

En trettiondel av månadsbeloppet = 4 500 kronor/30 = 150 kronor

Från och med den 16:e till den 31:e mars är det 16 dagar.

150 kronor x 16 = 2 400 kronor.

Etableringstillägg betalas ut med 2 400 kronor för mars.

Om det senare visar sig att deltagaren ska få tilläggsersättning för hela månaden ska Försäkringskassan betala ut mellanskillnaden mellan månadsbeloppet och det som har betalats ut.

8.1.2 När ersättning ska betalas ut för en hel månad, men med olika belopp för olika delar av månaden

Ibland har en deltagare rätt till en tilläggsersättning för hela månaden men förutsättningarna ändras mitt i månaden, och därmed månadsbeloppet som mottagaren ska få. Tilläggsersättningen ska då beräknas enligt de nya förutsättningarna för den del av månaden som ändringen avser. Det betalas alltså ut ersättning för hela månaden, men med två olika månadsbelopp. Försäkringskassan beräknar i dessa fall utifrån det faktiska antalet dagar i månaden hur stor del av respektive månadsbelopp som ska betalas ut.

Exempel

Etableringstillägg betalas ut med ett månadsbelopp på 1 600 kronor. Den 10 mars ändras mottagarens förutsättningar och månadsbeloppet höjs till 2 400 kronor. Eftersom mars har 31 dagar divideras månadsbeloppen med 31:

$1\,600 \text{ kronor} / 31 = 51,6129032 \text{ kronor}$

$2\,400 \text{ kronor} / 31 = 77,4193548 \text{ kronor}$

Från och med den 1:e till den 9:e mars är det 9 dagar.

Från och med den 10:e till den 31:e mars är det 22 dagar.

$51,6129032 \text{ kronor} \times 9 = 464,516129 \text{ konor.}$

$77,4193548 \text{ kronor} \times 22 = 1703,22581 \text{ kronor}$

Etableringstillägg betalas ut med 2168 kronor för mars.

8.2 Så beräknas etableringstillägget

3 kap. 12 § FEA

Etableringstillägg lämnas med

- 800 kronor per barn som inte har fyllt 11 år, och
- 1 500 kronor per barn som har fyllt 11 men inte 20 år.

Etableringstillägg lämnas för högst tre barn. Är barnen fler än tre lämnas etableringstillägg för de tre äldsta barnen. Om en nyanländ får underhållsstöd för tre barn enligt 18 kap. socialförsäkringsbalken, ska etableringstillägg enligt denna paragraf endast lämnas för de två äldsta barnen. Om underhållsstöd lämnas för fyra eller fem barn ska etableringstillägg endast lämnas för det äldsta barnet. Om underhållsstöd lämnas för sex eller flera barn lämnas inte något etableringstillägg.

Etableringstillägget beräknas utifrån antalet barn och ålder på barnen. Om förutsättningar ändras gällande antalet barn eller om åldern på barnen ändras under pågående beslut så ska etableringstillägget beräknas med ett nytt belopp.

8.3 Beräkna utifrån antalet barn, ålder och med avdrag för underhållsstöd

Etableringstillägget kan betalas ut för högst tre barn. Om det finns fler än tre barn i hushållet beräknas beloppet med hänsyn till de äldsta barnen.

Antal barn i hushållet som etableringstillägg ska beräknas på

Inte fyllt 11 år	Fyllt 11 år	Summa
1	0	800 kronor
2	0	1 600 kronor
3	0	2 400 kronor
1	1	2 300 kronor
1	2	3 800 kronor
2	1	3 100 kronor
0	1	1 500 kronor
0	2	3 000 kronor
0	3	4 500 kronor

Om den sökande får underhållsstöd för ett eller två barn påverkas inte etableringstillägget. Annars gäller följande:

Om underhållsstöd beviljas för	... betalas etableringstillägg ut för
3 barn	de 2 äldsta barnen
4–5 barn	det äldsta barnet
6 eller fler barn	0 barn

Eftersom underhållsstöd betalas ut månadsvis i förskott och etableringstillägg månadsvis i efterskott, är det extra viktigt att hålla isär vilken tid utbetalningarna gäller.

8.4 Så beräknas bostadsersättningen

3 kap. 16 § FEA

Bostadsersättning lämnas för den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 800 men inte 5 700 kronor.

Om deltagarens bostadskostnad är lägre än 1 800, kronor kan hen inte få bostadsersättning. Bostadsersättning kan som max betalas ut med 3 900 kronor.

Beräkning av bostadskostnaden skiljer sig åt beroende på vilken typ av bostad som den sökande bor i. Bostadskostnaden för en hyrd bostad är den avtalade hyran där vissa kostnader får räknas med. Bostadskostnaden för övriga boendeformer beräknas utifrån andra kriterier som anpassas efter boendets utformning.

Beräkning av bostadsersättning baseras på den bostadskostnad som deltagaren har. Om bostadskostnaden, eller uppgifter som ligger till grund för att beräkna bostadskostnaden, ändras under pågående beslut så ska bostadsersättningen beräknas på nytt.

8.5 Uppskattning av kostnader för en bostad

12 § FKFS 2017:6

Vid beräkning av en bostadskostnad tillämpas Pensionsmyndighetens föreskrifter om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad.

Bostadsersättning täcker vissa kostnader för bostaden. Eftersom besluten avser en period framåt i tiden så kan Försäkringskassan behöva använda schabloniserade belopp för beräkning av bostadskostnaden.

Pensionsmyndigheten ger ut föreskrifter om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad. När det gäller uppvärmningskostnader har Sverige delats in i fyra klimatzoner. Kostnaden i varje klimatzon fastställs till ett belopp per kvadratmeter bostadsyta och år.

Eftersom bostadsersättning betalas ut månadsvis behöver årsbeloppet beräknas till ett månadsbelopp. Månadsbeloppet baseras i sin tur på antal kvadratmeter bostaden avser multiplicerat med den schabloniserade kostnaden per kvadratmeter.

Pensionsmyndigheten ger ut föreskrifter varje år med aktuella schablonbelopp. Ändringarna kan påverka beräkningen i både nya ärenden och ärenden där Försäkringskassan redan har beslutat om bostadsersättning. Läs mer i metodstöd 12.5.

8.6 Så beräknas bostadskostnaden för den som hyr sin bostad

13 § FKFS 2017:6

Bostadskostnad för en hyrd bostad är den avtalade hyran där följande kostnader får ingå:

- avgifter för bostaden som ingår i den avtalade hyran
- uppvärmning (inklusive varmvatten)
- vattenförbrukning
- sophämtning.

Om ovanstående kostnader inte ingår i den avtalade hyran, ska beloppet läggas till bostadens kostnad. Hushållsel är en kostnad som inte får ingå.

Om hushållsel ingår i den avtalade hyran, ska beloppet dras av från bostadens kostnad.

8.6.1 Lägga till eller dra av en kostnad

Hyesavtal och hyreskontrakt behöver nödvändigtvis inte vara utformade på samma sätt, och hyresvärden kan i sin tur ha olika avtal utöver vad som ingår i hyreskostnaden. Det behöver dock framgå vilka kostnader som ingår i hyreskontraktet eller hyresavtalet. Om det finns uppgifter om kostnaderna i en hyresavi ska även de beaktas.

Försäkringskassan använder uppgifterna för att beräkna vilken bostadskostnad bostadsersättning ska betalas ut för.

8.6.2 Uppvärmning (inklusive varmvatten)

Kostnader för en bostads uppvärmning och för uppvärmning av varmvatten beräknas till ett gemensamt schablonbelopp enligt Pensionsmyndighetens föreskrifter. Om kostnaderna inte ingår i den avtalade hyran, ska de läggas till.

Enligt föreskrifterna fastställs kostnaden för varmvatten till ett fast belopp. Den kan antingen dras av från det gemensamma schablonbeloppet eller läggas till som en kostnad för bostaden.

Det betyder att om det bara är kostnaden för uppvärmning som ingår i hyran, så ska kostnaden för varmvatten läggas till enligt fastställt belopp.

Om situationen är den omvända, att det bara är kostnaden för varmvatten som ingår i hyran, så ska kostnaden för varmvatten dras av från det gemensamma schablonbeloppet. Resterande del av schablonbeloppet används för att beräkna kostnaden för uppvärmning.

8.6.3 Vattenförbrukning

Kostnaden för vattenförbrukning beräknas till ett schablonbelopp enligt Pensionsmyndighetens föreskrifter. Om kostnaden inte ingår i hyran så ska den läggas till bostadskostnaden.

8.6.4 Sophämtning

Kostnaden för sophämtning beräknas till ett schablonbelopp enligt Pensionsmyndighetens föreskrifter. Om kostnaden inte ingår i hyran så ska den läggas till bostadskostnaden.

8.6.5 Hushållsel

Kostnaden för hushållsel får inte räknas med i bostadskostnaden. Om kostnaderna för hushållsel ingår i hyran ska de beräknas utifrån det schablonbelopp som framgår av Pensionsmyndighetens föreskrifter och sedan dras av från bostadskostnaden.

8.6.6 Övriga avgifter

Om deltagaren har kostnader som inte bedöms tillhöra bostaden ska de dras av från bostadskostnaden. Av hyreskontraktet eller hyresavtalet ska det framgå vilka kostnader som gäller bostaden. Se metodstöd 12.4.

8.7 Så beräknas bostadskostnaden för övriga boendeformer

I vägledning 2004:10 *Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar* finns en beskrivning av hur bostadskostnaden beräknas vid övriga boendeformer. Den använder Försäkringskassan vid beräkning av bostadskostnad för övriga boendeformer.

9 Besluta och betala ut ersättning

Här kan du läsa om vilka beslut Försäkringskassan kan fatta. Det du kan läsa om här är de regler för beslut och utbetalning som är specifika för just ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. När de generella reglerna gäller hänvisas du i stället till Försäkringskassans övriga vägledningar. Kapitlet beskriver också en specifik situation när ersättningen kan kvittas.

9.1 Kommunicera och besluta om ersättning

Grundersättningarna är dagersättningar, vilket innebär att rätten till ersättning bedöms dag för dag. Men Försäkringskassan ska inte fatta ett slutligt beslut per dag, utan ett slutligt beslut per ansökan. Vad som gäller i fråga om interimistiska beslut beskrivs i avsnitt 9.1.1.

Tilläggsersättningarna är månadsersättningar. Försäkringskassan fattar ett beslut per ansökan. För tilläggsersättningarna kan Försäkringskassan i vissa situationer fatta beslut utan ansökan, detta beskrivs i avsnitt 1.3.

Innan Försäkringskassan fattar ett beslut ska vi alltid avgöra om det finns något material som ska kommuniceras med deltagaren. Om deltagaren får allt som hen har ansökt om så är det uppenbart obehövt att kommunicera.

När Försäkringskassans beslut är baserat på en annan myndighets beslut, kan det i vissa fall anses vara uppenbart obehövt att kommunicera. Det gäller till exempel när Arbetsförmedlingen har beslutat om att deltagaren ska vara avstängd från ersättning i ett antal dagar. Det beslutet, som ligger till grund för vårt beslut om utbetalning av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning, behöver därför oftast inte kommuniceras den enskilde. Observera dock skillnaden mellan ett beslut från en annan myndighet och en uppgift (exempelvis om frånvaro) från en annan myndighet.

Även när ersättningen minskas utifrån uppgifter som lämnats vid ansökningstillfället får det anses vara uppenbart obehövt att kommunicera, eftersom uppgifterna är en del av ansökan och alltså har lämnats in av den enskilde själv.

Om det kommer in uppgifter under kommuniceringstiden som innebär att deltagaren har rätt till hela sitt anspråk (helt bifall) kan beslut fattas på en gång utan att invänta att kommuniceringstiden löper ut. Det bör dock vara säkert att deltagaren har slutfört sin talan.

Läs mer

Du kan läsa mer om kommunicering och beslut i vägledning 2004:7
Förvaltningsrätt i praktiken.

9.1.1 Interimistiska beslut

7 kap. 2 § FEA

Försäkringskassan får besluta om ersättning till en programdeltagare för tid till dess att ett ärende har avgjorts, om

1. ersättningens belopp inte kan bestämmas utan betydande dröjsmål,
2. Arbetsförmedlingen beslutat att stänga av deltagaren från rätt till ersättning enligt 1 § eller enligt 6 kap. 2, 3 eller 4 §,
3. det finns sannolika skäl att anta att Försäkringskassan kommer att stänga av deltagaren från rätt till ersättning enligt 6 kap. 5 §, eller
4. det finns sannolika skäl att anta att deltagaren inte uppfyller villkoren för rätt till ersättning enligt 2–4 kap.

Försäkringskassans beslut enligt första stycket ska avse den ersättning som kan antas gälla enligt ett slutligt beslut i ärendet.

Bestämmelsen beskriver i vilka situationer som Försäkringskassan kan fatta interimistiska beslut. Försäkringskassan kan göra det när någon av punkterna 1–4 i 7 kap. 2 § FEA är uppfylld (se närmare om de olika punkterna nedan).

Ett interimistiskt beslut är ett beslut som gäller i avvaktan på det slutliga beslutet i ärendet. Syftet med interimistiska beslut enligt FEA är att undvika felaktiga utbetalningar. Genom att fatta ett interimistiskt beslut kan det belopp som senare kan komma att bli föremål för bland annat återkrav begränsas (se Ds 2016:35 s. 70–71).

Ett interimistiskt beslut ska avse den ersättning som kan antas gälla enligt ett slutligt beslut i ärendet. Beslutet ska därför behandla deltagarens hela anspråk i ärendet. Ett interimistiskt beslut kan alltså innebära att ersättningen

- hålls inne helt
- hålls inne för ett visst antal dagar och lämnas för resterande dagar, eller
- sätts ned för alla dagar eller några dagar.

Det är viktigt att det tydligt framgår av det interimistiska beslutet för vilka dagar som ersättningen hålls inne respektive lämnas samt med vilka belopp.

Ett interimistiskt beslut kan ersättas med ett nytt interimistiskt beslut. Det är då viktigt att tydligt redogöra för skälen till det nya beslutet och klargöra att det nya beslutet ersätter det gamla.

När ett ärende är färdigbehandlat ska ett slutligt beslut alltid fattas för att ersätta det interimistiska beslutet. Ersättning som redan är beslutad i ett ärende genom ett slutligt beslut kan inte ändras genom ett interimistiskt beslut.

Initiativ till interimistiskt beslut kan tas av antingen Försäkringskassan eller deltagaren. Om deltagaren begär ett interimistiskt beslut ska Försäkringskassan snarast pröva frågan. Om det saknas förutsättningar för att fatta ett interimistiskt beslut ska deltagarens begäran om ett sådant beslut avslås.

När ersättningens belopp inte kan bestämmas utan betydande dröjsmål

Det finns ingen entydig definition om vad som är ett betydande dröjsmål. Men eftersom Försäkringskassan ska betala ut ersättningen på en fast utbetalningsdag kan det vara ett betydande dröjsmål om vi inte hinner göra det exempelvis på grund av att vi behöver kommunicera deltagaren. Det är då inte kommunikeringstiden i sig som utgör ett betydande dröjsmål, utan kommunikeringstiden i kombination med Försäkringskassans handläggningstid.

Om kommunikeringen innebär att deltagaren inte kan få ersättning på den fasta utbetalningsdagen kan vi fatta ett interimistiskt beslut. Beslutet ska då innehålla de uppgifter som behövs i en kommunikering. Observera att vi inte ska fatta interimistiska beslut när det finns uppgift om frånvaro från aktivitet. Läs mer om det i avsnitt 12.7.

Om rätt till ersättning föreligger men ersättningens belopp inte kan bestämmas på grund av att det behövs uppgifter från någon annan än deltagaren, så kan Försäkringskassan fatta ett interimistiskt beslut om det finns en risk att utredningen drar ut på tiden. I det interimistiska beslutet kan exempelvis ersättning lämnas med det lägsta belopp som Försäkringskassan bedömer att deltagaren kan få.

När det finns sannolika skäl att anta att Försäkringskassan kommer att stänga av deltagaren från rätt till ersättning enligt 6 kap. 5 § FEA

Om en deltagare ansöker om ersättning när det pågår en utredning av om hen ska stängas av enligt 6 kap. 5 § FEA, så ska Försäkringskassan överväga att fatta ett interimistiskt beslut om att inte betala ut ersättning. Ett sådant beslut får gälla tidigast från och med den dag då felet först konstaterats och dokumenterats. Ett interimistiskt beslut om att inte betala ut ersättning ska fattas när det bedöms sannolikt att deltagaren kommer att bli avstängd från rätt till ersättning enligt 6 kap. 5 § FEA. Ett interimistiskt beslut som fattas i den här situationen gäller i avvaktan på att frågan avgörs slutligt, se även metodstöd 12.3.

Om utredningen leder till att deltagaren inte stängs av ska Försäkringskassan i ett slutligt beslut besluta om att deltagaren ska få ersättning om villkoren för det är uppfyllda.

Om utredningen leder till att deltagaren ska stängas av ska Försäkringskassan fatta ett slutligt beslut om att inte betala ut ersättning för de dagar som är avstängningsdagar, det vill säga dagar från och med det att Försäkringskassan påbörjade utredningen.

När det finns sannolika skäl att anta att deltagaren inte uppfyller villkoren för rätt till ersättning enligt 2–4 kap. FEA

Om det finns sannolika skäl att anta att en deltagare inte uppfyller villkoren för att kunna få ersättning för en eller flera dagar, kan Försäkringskassan genom ett interimistiskt beslut hålla inne ersättningen för denna eller dessa dagar. Det framgår av 7 kap. 2 § första stycket 4 FEA. Denna bestämmelse kan användas när deltagaren varit frånvarande utan giltig anledning (se Ds 2016:35 s. 71).

9.1.2 Skyldigheten att informera om risk för väsentlig försening i handläggningen

Försäkringskassan är skyldig att informera deltagaren om det finns risk för att handläggningen av ett ärende gör att beslutet kommer att bli väsentligt försenat. Det gäller oavsett vad eller vem som orsakar förseningen.

Ett ärende anses väsentligt försenat om beslutet fattas senare än en månad efter ordinarie utbetalningsdag.

Vid misstanke om att handläggningen kommer att dra ut på tiden och leda till väsentlig försening enligt ovan ska deltagaren därför underrättas, antingen muntligt eller skriftligt. Underrättelsen ska alltså skickas redan när misstanken uppstår och inte när förseningen redan har uppstått.

Oavsett om underrättelsen meddelas muntligt eller skriftligt, ska det tydligt framgå i journalen att deltagaren har fått en sådan underrättelse. Det ska vara tydligt för deltagaren att det handlar om en väsentlig försening och underrättelsen ska innehålla specifik information om handläggningen av ärendet.

Om man i ett ärende fattar ett interimistiskt beslut med stöd av 7 kap 2 § FEA och samtidigt bedömer att det finns risk för att det slutliga beslutet blir väsentligt försenat, så ska deltagaren informeras om förseningen.

Läs mer om vilka uppgifter en underrättelse ska innehålla och åtgärder om handläggningen försenas i vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken*.

9.2 Utbetalning

10 kap. 9 § FEA

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning beräknas och betalas ut av Försäkringskassan månadsvis i efterskott.

Etableringsersättning som lämnas för deltagande i kartläggning och medverkan till upprättandet av en individuell handlingsplan får dock betalas ut oftare än månadsvis i efterskott. Detsamma gäller etableringstillägg och bostadsersättning som lämnas under tiden för kartläggning och medverkan till upprättandet av en individuell handlingsplan.

9 § FKFS 2017:6

Örestal som uppkommer vid beräkning av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringsersättning, etableringstillägg eller bostadsersättning ska avrundas till närmaste krontal. Om beräkningen slutar på 50 öre, ska beloppet avrundas till närmaste högre krontal.

I metodstöd 12.9 beskrivs hur förmånerna betalas ut.

9.3 Kvittning

7 kap. 3 § FEA

Om Arbetsförmedlingen har beslutat att stänga av en programdeltagare från rätt till ersättning enligt 6 kap. 2, 3 eller 4 § och Försäkringskassan redan har betalat ut ersättning för de dagar som omfattas av beslutet, får motsvarande belopp dras av vid en kommande utbetalning.

Om Arbetsförmedlingen meddelar Försäkringskassan om ett beslut om avstängning efter att vi har fattat ett slutligt beslut om ersättning, så får vi kvitta den ersättning som betalats ut för de dagar som skulle varit avstängningsdagar när ersättningen för kommande månader bestäms. Det innebär alltså att vi drar av det belopp som har

betalats ut för mycket vid beräkning och utbetalning för den första efterföljande månaden då kvittning är möjlig.

Försäkringskassan ska som vanligt avgöra utifrån beslutet om avstängning vilka dagar som ska vara avstängningsdagar. Det är summan av dagbeloppen för dessa dagar som får kvittas vid kommande beslut och utbetalning.

Om Arbetsförmedlingen beslutar om varning eller avstängning enligt 6 kap. 2 § första stycket 4 FEA så meddelar de vilken dag med olovlig frånvaro som låg till grund för beslutet. Om Försäkringskassan har betalat ut ersättning för dagar med olovlig frånvaro kan vi inte kvitta dem enligt den här bestämmelsen, utan då tar Försäkringskassan ställning till om det ska bli ett återkrav.

I metodstöd 12.11 beskrivs hur kvittning tillämpas.

9.4 Initiera återkravsutredning

Om Försäkringskassan bedömer att deltagaren inte kan få ersättning men utbetalning redan har gjorts, eller om utbetalning har gjorts med ett för högt belopp, så ska vi initiera en återkravsutredning om inte kvittning kan göras med stöd av 7 kap. 3 § FEA.

Om den felaktiga utbetalningen beror på ett interimistiskt sanktionsbeslut ska Försäkringskassan invänta det slutliga beslutet innan vi initierar återkravsutredningen.

Om återrapportering av dagar behöver rättas som en följd av återkravet, ska det göras först när återkravet är beslutat. Det kan behövas när det blir aktuellt att återställa dagar. Ställningstagandet att återställa dagarna innebär ett beslut i sig. Med återställning menas att vi ändrar tillbaka registrerade ersättningsdagar eller JOB-dagar till vad de skulle ha varit om dagarna inte hade betalats ut. Läs mer om rättelse av återrapportering i avsnitt 12.1.6 och 12.13.

Läs mer om återkrav i vägledning (2005:3) *Återkrav*.

9.5 Ändring och omprövning av beslut med stöd av 113 kap. SFB

11 kap. 1 § FEA

Bestämmelserna i 113 kap. 3–17, 19, 20 och 21 §§ socialförsäkringsbalken om ändring, omprövning och överklagande tillämpas på Försäkringskassans beslut enligt denna förordning.

11 kap. 2 § FEA

Utöver vad som följer av 1 § ska Försäkringskassan ändra ett beslut om aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning som har blivit felaktigt på grund av att ett beslut från Arbetsförmedlingen om avstängning har ändrats eller undanröjts. Någon ändring ska dock inte göras om det är till den enskildes nackdel.

Som beskrivs ovan så gäller de regler som finns i SFB för ändring och omprövning även för grundersättningarna och tilläggsersättningarna. Du kan läsa vad som gäller för ändring och omprövning i vägledning (2001:7) *Omprövning och överklagande av Försäkringskassans beslut* samt (2018:1) *Rättelse och ändring av beslut*.

Om det inte går att ändra enligt någon av bestämmelserna som finns i 11 kap. 1 § FEA ska man bedöma om en ändring ska göras enligt 11 kap. 2 § FEA. Denna bestämmelse

ger stöd för att ändra vissa beslut i samband med att Arbetsförmedlingen har ändrat ett beslut om avstängning. Ändringen måste vara till fördel för deltagaren.

9.6 Beslut när socialnämnden begär utbetalning för retroaktiv tid från Försäkringskassan

Det händer att socialnämnden begär att få deltagarens ersättning som kompensation för försörjningsstöd som socialnämnden har betalat ut och som avser samma period som vi nu ska betala ut ersättning för. Kommunerna kan göra det när det gäller socialförsäkringsförmånerna i enlighet med 107 kap. 5 § SFB, men när det gäller ersättningarna för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program finns inte någon sådan reglering. Det innebär att vi måste fatta ett beslut om avslag när socialnämnden skickar in en sådan begäran. En kopia på beslutet ska skickas till deltagaren.

En deltagare kan dock genom fullmakt godkänna att ersättning betalas ut till socialnämnden. Läs mer om fullmakt i vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken*.

9.7 Beslut om sänkt dagbelopp vid upprepade avstängningar

I samband med att deltagarens aktivitetsstöd sänks på grund av upprepade avstängningar enligt 2 kap. 5 § FEA, ska deltagaren också få information om hur hen kan få sitt arbetsvillkor prövat så att hen återigen kan få sitt aktivitetsstöd beräknat utifrån arbetslöshetsersättningen. Deltagaren behöver be sin a-kassa att göra en särskild prövning av arbetsvillkoret från ett specifikt datum. Prövningen kan begäras genom en blankett som tillhandahålls av Arbetsförmedlingen. Informationen kan lämpligen läggas till i beslutet vid det tillfället när ersättningen ska sänkas (tillfälle 3,4 eller 5 beroende på vilken typ av avstängning det rör sig om). Läs mer i avsnitt 3.2.8.

10 Försäkringskassans uppgiftsskyldighet och utredningsbefogenheter

10.1 Försäkringskassans uppgiftsskyldighet till Arbetsförmedlingen

9 kap. 3 § FEA

Försäkringskassan ska till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter som har betydelse för

1. ett ärende hos Arbetsförmedlingen om varning och avstängning från rätt till aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning,
 2. ett ärende hos Arbetsförmedlingen om återkallelse av anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program, och
 3. Arbetsförmedlingens verksamhet om statistik, prognoser och ekonomisk redovisning som avser ersättningar enligt denna förordning.
-

Den första punkten i bestämmelsen handlar om att Försäkringskassan ska informera Arbetsförmedlingen om vi har information som kan påverka Arbetsförmedlingens beslut om varning eller avstängning, det kan vara information vi har i våra system eller information som någon annan lämnat till Försäkringskassan.

Den andra punkten i bestämmelsen handlar primärt om att Arbetsförmedlingen behöver veta vilka deltagare som har fått ersättning under längsta möjliga tid enligt 2 kap. 8 § FEA (JOB-dagar). Arbetsförmedlingen behöver uppgiften eftersom de i vissa situationer ska återkalla programmet i stället för att besluta om varning eller avstängning för dessa deltagare (15 § FJOB). Även annan information kan ha betydelse för Arbetsförmedlingens beslut om återkallelse, exempelvis att vi ser att deltagaren inte längre är bosatt i Sverige.

10.2 Försäkringskassans uppgiftsskyldighet till a-kassan

48 c § första stycket ALF

Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Centrala studiestödsnämnden ska till en arbetslöshetskassa lämna de uppgifter om förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild som har betydelse för tillämpningen av denna lag.

För att en deltagares a-kassa ska kunna beräkna hur många ersättningsdagar deltagaren har förbrukat i en ersättningsperiod, behöver a-kassan få information om hur många dagar med aktivitetsstöd som Försäkringskassan har betalat ut. Därför är Försäkringskassan skyldig att lämna den uppgiften till a-kassan (48 c § ALF, 22 § ALFFo).

Detta kallas för att Försäkringskassan återrapporterar till a-kassan och beskrivs närmare i metodstödet 12.1.

Vilka uppgifter som Försäkringskassan ska lämna till en arbetslöshetskassa framgår av 22 § ALFFo.

10.3 Försäkringskassans uppgiftsskyldighet till CSN

9 kap. 4 § FEA

Försäkringskassan ska till Centrala studiestödsnämnden lämna de uppgifter som har betydelse för ett ärende hos nämnden om

1. studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395), och
 2. studiestartsstöd enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd.
-

Försäkringskassan lämnar uppgifter om arbetsmarknadspolitiska program samt utbetalt aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning via våra it-system.

Om CSN behöver veta om Försäkringskassan har beslutat om en grundersättning så får de den uppgiften genom att ringa till Försäkringskassan. CSN samordnar eventuellt retroaktivt studiestöd med utbetald ersättning.

10.4 Försäkringskassans utredningsbefogenheter

10 kap. 11 § FEA

När det behövs i ett ärende om ersättning eller i övrigt för tillämpningen av denna förordning får den handläggande myndigheten ställa frågor till programdeltagarens anordnare av insatser, arbetsgivare, läkare eller någon annan som kan antas kunna lämna behövliga uppgifter.

Bestämmelsen beskriver att Försäkringskassan har rätt att efterfråga sådan information vi tycker behövs i ett ärende. Eftersom utgångspunkten är att vi ska lita på de uppgifter som deltagare lämnar så handlar detta främst om när vi har fått någon indikation på att det deltagaren har sagt inte stämmer.

11 Övriga bestämmelser

11.1 Arbetskonflikter (strejk och lockout) med mera

1 kap. 2 § FEA

Lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt tillämpas på ersättning enligt denna förordning, med undantag för ersättning

1. som har beviljats före konfliktens utbrott eller sökts före varsel om konflikten,
 2. som i annat fall uppenbarligen skulle ha lämnats även om konflikten inte inträffat,
 3. som blivit aktuellt på annat sätt hos Arbetsförmedlingen före varsel, och
 4. till personer med funktionsnedsättning som av medicinska eller sociala skäl behöver utbildning på grund av funktionsnedsättningen.
-

Huvudregeln är att ersättning inte betalas ut vid arbetskonflikt. Bestämmelserna om rätt till ersättning vid arbetskonflikter, till exempel strejk och lockout, finns i lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Samhällsstöd betalas inte ut till arbetstagare som är indragna i arbetskonflikter, vilket framgår av 3 §.

I detta sammanhang jämföras deltagaren med en arbetstagare. I bestämmelsen ovan finns några undantag från huvudregeln. Ett undantag är att ersättning kan betalas ut till personer med funktionsnedsättning som av medicinska eller sociala skäl behöver utbildning på grund av funktionsnedsättningen.

11.2 Övergångsbestämmelser

Punkt 3 övergångsbestämmelser till FEA

Den upphävda förordningen om aktivitetsstöd gäller fortfarande för ersättningar som avser tid före ikraftträdandet.

Övergångsbestämmelse till FKFS 2017:6

De upphävda föreskrifterna (RFFS 1996:24) för tillämpning av förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd gäller fortfarande för ersättningar som avser tid före ikraftträdandet.

Övergångsbestämmelse till FKAR 2017:2

De upphävda allmänna råden (RAR 2001:3) gäller fortfarande för ersättningar som avser tid före den 1 januari 2018.

Detta innebär att om en deltagare begär ersättning för tid före 1 januari 2018, ska Försäkringskassan besluta utifrån de regler som gällde då.

Det innebär bland annat att om deltagaren har varit frånvarande ska vi bedöma frånvaron, och om deltagaren får utvecklingsersättning ska den inte minskas med andra förmåner och ersättningar. Reglerna finns i den upphävda förordningen om aktivitetsstöd.

12 Metodstöd

12.1 Metodstöd – återrapportering till a-kassan

Återrapportering innebär att Försäkringskassan meddelar a-kassan hur många dagar med aktivitetsstöd som har betalats ut till en viss deltagare inom en ersättningsperiod. Återrapportering ska göras i alla ärenden där deltagaren

- får aktivitetsstöd
- uppfyller villkoren för a-kassa
- inte är utförsäkrad från arbetslöshetsförsäkringen.

Du ska alltid återrapportera en dag för varje utbetald dag med aktivitetsstöd. Det gäller oavsett vilken omfattning programmet har eller om ersättningen har sänkts till 223 kronor på grund av upprepade avstängningar.

Observera att om Försäkringskassan har beslutat om återkrav kan det innebära att ersättningsdagar ska återställas (FKRS 2023:16). Det i sin tur kan leda till att återrapporteringen måste justeras. Läs mer i avsnitt 12.1.6.

För att Försäkringskassan ska kunna återrapportera till a-kassan måste a-kassan ha skickat en avisering om fastställda dagar. A-kassan behöver uppgiften bland annat för att kunna

- betala ut eventuell a-kassa
- avisera om fastställda dagar i efterföljande program
- utreda om deltagaren har rätt till fler ersättningsdagar (150 extra dagar eller en ny ersättningsperiod).

12.1.1 Fastställda ersättningsdagar

För deltagare som uppfyller villkoren för a-kassa, aviseras a-kassan preliminära uppgifter om antalet tilldelade och förbrukade ersättningsdagar vid programstart, inklusive de dagar som deltagaren antas förbruka fram till programstart. A-kassan ersätter sedan sin avisering om preliminära uppgifter med en avisering om fastställda ersättningsdagar. Normalt gör de det 28 dagar efter programstarten eller senare. Försäkringskassan behöver få uppgift om fastställda dagar för att kunna återrapportera till a-kassan.

12.1.2 Hantering av ersättningsperioder i Försäkringskassans it-system

Läs mer

Information om hur du använder uppgifter från a-kassan i Försäkringskassans it-system finns i användarhandledningen *Ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser*.

När a-kassan första gången aviseras antalet tilldelade ersättningsdagar i en ersättningsperiod får ersättningsperioden löpnummer 1 i Försäkringskassans it-system.

Om deltagaren uppfyller villkoren för en ny ersättningsperiod under en pågående programperiod, aviseras den nya ersättningsperioden med löpnummer 2. Försäkrings-

kassan ska då bestämma dagbeloppets storlek utifrån de nya uppgifterna som a-kassan har aviserat.

Om a-kassan har aviserat en ersättningsperiod med löpnummer 2 och Försäkringskassan gör en rättelse av en tidigare återrapportering för ersättningsperioden med löpnummer 1, innebär det att aviseringen för ersättningsperioden med löpnummer 2 inte längre är giltig. Deltagarens dagbelopp kan då inte längre bestämmas utifrån uppgifterna i ersättningsperioden med löpnummer 2. Dagbeloppet ska i stället baseras på uppgifterna i ersättningsperioden med löpnummer 1. A-kassan kan komma att skicka nya uppgifter på löpnummer 2 i och med den rättade återrapporteringen. Då ska de nya uppgifterna beaktas.

12.1.3 Vilka dagar ska återrapporteras?

Bara dagar med utbetalt aktivitetsstöd ska återrapporteras. I kapitel 6 beskrivs i vilka situationer aktivitetsstöd inte betalas ut.

Återrapportering görs till a-kassan i två steg: delåterrapportering och slutåterrapportering, beroende på hur många ersättningsdagar deltagaren har förbrukat.

12.1.4 Delåterrapportering

Det finns två situationer när Försäkringskassan ska göra en delåterrapportering av antalet förbrukade ersättningsdagar till a-kassan:

- När 70 ersättningsdagar återstår.
- När 50 ersättningsdagar återstår.

Det är viktigt att du gör en delåterrapportering i dessa fall, eftersom a-kassan då utreder om deltagaren kan få sin ersättningsperiod förlängd eller om deltagaren kan beviljas en helt ny ersättningsperiod. Vid delåterrapporteringen behöver inte den 50:e eller den 70:e dagen anges med ett exakt datum. Det räcker att skriva den senast ersatta dagen i den utbetalningsperiod där den dagen ingår.

Om en deltagare får ytterligare 150 ersättningsdagar för att hen har barn under 18 år dag 300 behöver du delrapportera på nytt när det återstår 70 och 50 dagar igen. Du kan också behöva delrapportera igen om a-kassan aviserar ändrade uppgifter.

12.1.5 Slutåterrapportering

Det finns fyra situationer när Försäkringskassan ska slutåterrapportera antalet förbrukade ersättningsdagar till a-kassan. Du ska bara slutåterrapportera första gången som någon av följande tre situationer inträffar:

- **När ersättningsdagarna är slut.** Du ska slutåterrapportera till a-kassan när ersättningsdagarna i en ersättningsperiod är slut. A-kassan utreder då om deltagaren kan få sin ersättningsperiod förlängd eller om hen kan beviljas en helt ny ersättningsperiod. När du gör slutåterrapportering med anledning av att ersättningsdagarna i en ersättningsperiod har tagit slut, ska den sista ersättningsdagen (dag 300 eller 450) anges som senast utbetalda dag.
- **När deltagaren har begärt ersättning för hela programperioden.** Du ska slutåterrapportera till a-kassan när deltagaren har begärt ersättning för hela programperioden. Då ska programmets slutdatum anges som senast utbetalda dag.
- **När programperioden har tagit slut och deltagaren inte har begärt ersättning för alla dagar i programperioden.** Du ska slutåterrapportera till a-kassan när programperioden har tagit slut även om deltagaren inte har ansökt

om ersättning för alla dagar i programperioden. Vid slutåterrapporteringen ska programmets slutdatum anges som senast utbetalda dag. Det gäller också när deltagaren till exempel har rehabiliteringsersättning i form av rehabiliteringspenning och därmed inte får aktivitetsstöd för hela eller delar av programperioden oavsett om hen har begärt ersättning eller inte.

Du behöver dock slutåterrapportera på nytt i följande situation:

- **När a-kassan aviserar ändrade uppgifter.** Om a-kassan aviserar en ändring av antalet fastställda ersättningsdagar i ett redan slutåterrapporterat program, ska du alltid göra en ny slutåterrapportering utifrån de nya uppgifterna. Det beror på att det troligen innebär att antalet rapporterade dagar och/eller den sista dagen för utbetalning behöver ändras.

12.1.6 Rättelse av återrapportering

Försäkringskassan kan göra en rättelse av en period som redan är återrapporterad. Rättelsen ersätter i så fall den tidigare återrapporteringen, vilket innebär att rättelsen inte ska göras med skillnaden mot tidigare registrerad uppgift, utan som en ny återrapportering.

Du kan behöva rätta återrapporteringen när vi har beslutat om utbetalning för fler dagar än tidigare.

Du kan också behöva rätta återrapporteringen när vi har beslutat om återkrav av hela aktivitetsstödet för en viss dag. Det gäller oavsett om deltagaren har hunnit betala tillbaka eller inte.

Om Försäkringskassan har beslutat att den felaktigt utbetalda ersättningen ska återbetalas i sin helhet ska du återställa de ersättningsdagar som omfattas av beslutet.

Om Försäkringskassan har beslutat om delvis eftergift så att den felaktigt utbetalda ersättningen endast ska återbetalas till viss del, ska du räkna om det belopp som finns kvar att återbetala efter eftergiften till hur många ersättningsdagar som ska återställas.

När du beräknar vilka dagar som ska återställas börjar du med den sista dagen i återkravsperioden och arbetar dig sedan bakåt i tiden.

Endast hela ersättningsdagar ska återställas. Det innebär att enbart dagar när deltagaren inte skulle ha fått någon ersättning utbetald kan bli aktuella att återställa.

Exempel

Nova har fått ett återkrav på 10 dagar från den 12 till 23 februari. Den ursprungliga utbetalningen var på 7 000 kronor, det vill säga 700 kronor i dagbelopp. Hon beviljas eftergift på 3 000 kronor. Det innebär att 4 000 kronor finns kvar att återbetala. Det motsvarar fem hela dagar som ska återställas, 19 till 23 februari. Även om det återstår 500 kronor innebär det att Nova fortfarande har fått behålla 200 kronor för den sjätte dagen räknat bakåt, den 16 februari, och den ska därmed inte återställas.

Dag	Återbetalningsbelopp/dag	Ska återställas
23 februari	700 kronor	Ja
22 februari	700 kronor	Ja
21 februari	700 kronor	Ja
20 februari	700 kronor	Ja
19 februari	700 kronor	Ja
16 februari	500 kronor	Nej
15 februari	0 kronor	Nej
14 februari	0 kronor	Nej
13 februari	0 kronor	Nej
12 februari	0 kronor	Nej
-	4 000 kr	-

Om Försäkringskassan däremot har beslutat om hel eftergift, eller inte har fattat något beslut om återkrav, och därmed inte har återkrävt deltagaren på det felaktigt utbetalda aktivitetsstödet, ska inte några ersättningsdagar återställas (FKFRS 2023:16).

Om vi gör en rättelse av åiterrapporteringen för en ersättningsperiod med löpnummer 1 eller om a-kassan aviserar en ändring av dagar för en ersättningsperiod med löpnummer 1, så innebär det att en eventuell avisering för en ersättningsperiod med löpnummer 2 inte längre är giltig. Då kan deltagarens ersättning inte längre baseras på uppgifterna i ersättningsperioden med löpnummer 2. Ersättningen ska i stället baseras på uppgifterna i ersättningsperioden med löpnummer 1. Om a-kassan skickar nya uppgifter för ersättningsperiod med löpnummer 2 ska de nya uppgifterna beaktas.

12.1.7 Åiterrapportering vid parallella program

Om deltagaren har två deltidsprogram under samma period, ska du bara åiterrapportera dagar i det ena programmet. Det andra programmet åiterrapporteras med 0 dagar och programmets slutdatum anges som senast utbetalda dag.

Om det finns två deltidsprogram som inte avser exakt samma tid, ska du åiterrapportera i ett av programmen för de dagar som sammanfaller och i respektive program för de dagar som inte sammanfaller.

12.1.8 Åiterrapportering vid utträde ur a-kassa

Om a-kassan har aviserat att en deltagare har utträtt ur a-kassan och ingen ny dagpenningavisering kommit in efter aviseringen, behöver du inte göra någon åiterrapportering. Om en dagpenningavisering kommit in från en ny a-kassa inom samma program, ska du åiterrapportera till den a-kassa som skickat den senaste dagpenningaviseringen.

12.2 Metodstöd – vid återinträde och på nytt anvisad

Det som beskrivs nedan om återinträde gäller också situationen när deltagaren är på nytt anvisad till ett program. Vi skiljer inte på dessa situationer.

Om Arbetsförmedlingen meddelar att en deltagare har återinträtt i eller på nytt anvisats till ett program som hen tidigare har lämnat, ska du ta hänsyn till det dagbelopp som gällde den dagen när deltagaren lämnade programmet.

Observera att i vissa situationer kan det finnas ett återinträde som ändå inte påverkar dagbeloppet, eftersom det inte finns förutsättningar för ett högre belopp. Exempel på detta kan vara

- när deltagaren har en avisering med högsta möjliga dagpenning i det nya programmet
- när deltagaren aldrig har varit medlem i en a-kassa under programtid.

För program som har ett uppläggningsdatum från och med 19 april 2023 finns nu fler uppgifter som stöd för din bedömning av återinträdet. Detta efter utveckling av systemen. Du ska däremot inte ändra beslut före 14 maj 2023 som fattats enligt den tidigare hanteringen, om du bedömer att det är oriktigt utifrån information vi har fått på grund av den nya hanteringen.

12.2.1 Bedömning i program från och med 19 april 2023

Vilket program återinträder deltagaren i?

Arbetsförmedlingen meddelar Försäkringskassan att en deltagare har återinträtt i (eller blivit på nytt anvisad till) ett program. Du ser då att det står Ja vid Åter/på nytt i uppgifterna om anvisningen.

Efter ett program med återinträde ("återinträdesprogrammet") kan det även finnas efterföljande program med ett referens-id i uppgifterna om anvisningen. Det betyder att Arbetsförmedlingen har förlängt återinträdesprogrammet. Referens-id är då samma som ams-id för återinträdesprogrammet.

Exempel

Inger lämnar sitt JOB-program den 14 mars 2023.

Den 15 maj 2023 återinträder hon i JOB-programmet med en programanvisning med ams-id 1991090534. Programanvisningen har Ja vid Åter/på nytt. Anvisningen tar slut 14 oktober 2023.

Från 15 oktober 2023 har hon en ny programanvisning med ams-id 1994034661 och referens-id 1991090534. Detta är alltså en förlängning av återinträdesprogrammet.

Hantering av undantag

För program med uppläggningsdatum i perioden 19 april till 13 maj 2023 kan det finnas både uppgift om återinträde Ja och ett referens-id. Det är då inte själva återinträdesprogrammet utan en förlängning av återinträdesprogrammet.

Observera att det kan finnas ett Ja vid Åter/på nytt och ett referens-id även i program med tidigare uppläggningsdatum, men då beror det på att uppgiften om referens-id

kommit till när Arbetsförmedlingen avbrutit eller avslutat programmet. Du ska bortse från referens-id i en sådan programperiod.

Vilket dagbelopp gällde när deltagaren lämnade programmet?

När du ska beräkna ersättningens storlek behöver du avgöra om du ska använda uppgifterna i a-kasseaviseringen i det program som deltagaren lämnade. Vi kallar dessa uppgifter "skyddad a-kassa" oavsett om utredningen visar att de ska användas eller inte. Uppgifter om skyddad a-kassa presenteras i bilden uppgifter från Arbetsförmedlingen.

Det program som deltagaren lämnat är alltid det JOB- eller UGA-program som föregår det som deltagaren återinträtt i. För program med uppläggningsdatum 19 april 2023 eller senare behöver det inte finnas något tidsmässigt glapp mellan återinträdesprogrammet och det program vi beskriver som att deltagaren lämnade.

Avgör om den skyddade a-kassan ska användas

Det kan finnas aviseringar från a-kassan eller andra omständigheter som innebär att skyddsregeln, med den skyddade a-kassan, inte längre ska tillämpas. Du behöver därför vid varje ansökan utreda om deltagaren, efter att hen återinträtt eller blivit på nytt anvisad, har

- avslutat sitt medlemskap i a-kassan (utträde)
- blivit utesluten ur a-kassan (ej villkor)
- fått en ny ersättningsperiod med nya ersättningsdagar (nytt arbetsvillkor).

Till din hjälp kan du använda uppgifterna om skyddad a-kassa i bilden uppgifter från Arbetsförmedlingen.

Om det bara finns en avisering om att deltagaren inte uppfyller villkoren eller inte är aktuell för arbetslöshetsersättning, ska den skyddade a-kassan användas så länge deltagaren är medlem i a-kassan och inte uppfyller någon av punkterna ovan. För dessa deltagare kommer vi inte att få någon avisering vid ett eventuellt utträde eller uteslutning. Därför måste du ringa till a-kassan och fråga om deltagaren är medlem inför varje beräkning av ersättningens storlek. Att vara ansluten till Alfa-kassan likställs med att vara medlem i en a-kassa.

Hur du utreder i övrigt kan skilja sig från ärende till ärende. I vissa fall kan du behöva utreda med a-kassan och i andra fall kan det räcka med att kontrollera tidigare programanvisningar.

Om skyddsregeln ska tillämpas behöver du jämföra den skyddade a-kassan med det nu gällande beloppet i det aktuella programmet. Använd det högsta av dessa belopp när du beräknar ersättningens storlek.

Översikt för att avgöra om den skyddade a-kassan ska användas

Om så	... och
det inte finns någon avisering alls från en a-kassa	tillämpas inte skyddsregeln	då gäller enbart förutsättningarna i det aktuella programmet när du beräknar ersättningens storlek.
det finns en a-kasseavisering för den aktuella ansökan	ska du avgöra om den skyddade a-kassan gäller	om den gäller, så jämför du det skyddade beloppet med det nu aktuella. Det högre beloppet är det som ska användas.

Om så	... och
deltagaren inte uppfyller villkoren eller inte är aktuell för arbetslöshetsersättning för den aktuella ansökan	ska du avgöra om den skyddade a-kassan gäller	om den gäller, så använder du den skyddade a-kassan om deltagaren fortfarande är medlem i a-kassan.

12.2.2 Bedömning i program före 19 april 2023

Vilket program återinträder deltagaren i?

För att kunna återinträda i ett program måste en deltagare ha lämnat det aktuella programmet under en tid. För att bedöma om det är samma program som deltagaren återvänder till ska du först kontrollera att programtypen i det aktuella programmet är densamma som i det program som deltagaren lämnade. Det måste finnas ett mellanrum mellan perioderna för att skyddsregeln ska bli aktuell i den andra perioden. Skyddsregeln vid återinträde kan bara vara aktuell när deltagaren har aktivitetsstöd i jobb- och utvecklingsgaranti eller jobbgaranti för ungdomar.

Om Arbetsförmedlingen förlänger programmet efter återinträdet kan deltagaren fortfarande ha rätt till det högre dagbeloppet även utan mellanrum. Om programperioderna följer på varandra utan mellanrum och programtyperna är desamma kan det vara en förlängning.

Vilket dagbelopp gällde när deltagaren lämnade programmet?

För att veta vilket dagbelopp som gällde den dagen när deltagaren lämnade programmet ska du kontrollera vilka uppgifter från a-kassan och vilken ersättningsnivå som var aktuella den sista dagen i det program som deltagaren har lämnat.

När du kommit fram till vilket dagbelopp som gällde när deltagaren lämnade programmet ska du jämföra det med det nuvarande.

Jämför dagbeloppet vid återinträdet

Jämför det aktuella dagbeloppet med det dagbelopp som gällde när deltagaren lämnade programmet, utifrån en avisering eller ett eventuellt tidigare skyddat belopp. Använd det högsta av dessa belopp när du beräknar deltagarens ersättning.

När det ska du
finns en avisering med dagpenning	jämföra beloppet på aktuell nivå mot det belopp som gällde på motsvarande nivå när deltagaren lämnade programmet. Observera dock första stycket nedan.
finns en avisering där deltagaren inte uppfyller villkoren eller inte är aktuell för arbetslöshetsersättning	jämföra det aktuella beloppet (utvecklingsersättning eller garantibelopp) mot det belopp som gällde när deltagaren lämnade programmet. Du behöver också kontrollera medlemskapet i a-kassan enligt andra stycket nedan.
inte finns någon avisering alls från en a-kassa	inte utreda medlemskap vidare, om det inte heller finns något annat i ärendet som tyder på att deltagaren är medlem i en a-kassa.

Observera att reglerna för återinträde ska skydda deltagaren från att få det ekonomiskt sämre vid återinträdet än när hen lämnade programmet. Skyddsregeln kan däremot inte innebära att beloppet blir högre än det som faktiskt gällde när deltagaren lämnade programmet.

Observera också att skyddsregeln vid återinträde kräver att deltagaren fortfarande är medlem i a-kassan. Om det bara finns en avisering om att deltagaren inte uppfyller villkoren eller inte är aktuell för arbetslöshetsersättning kommer vi inte heller att få en avisering vid ett eventuellt utträde. Därför måste du ringa till a-kassan och fråga om deltagaren är medlem inför varje beräkning av deltagarens ersättning. Att vara ansluten till Alfa-kassan likställs med att vara medlem i en a-kassa.

12.2.3 Aviseringar som kommer senare under programperioden

Om det kommer aviseringar senare under programperioden behöver du ta reda på orsaken till förändringen. När du vet orsaken behöver du ta ställning till om aviseringen hade kommit även om deltagaren inte tidigare lämnat sitt program, eftersom ersättningen inte ska påverkas av att deltagaren har gjort något annat under uppehållet.

Hur du utreder orsaken till förändringen kan skilja sig från ärende till ärende. I vissa fall kan du behöva utreda med deltagaren eller a-kassan. I andra fall kan det räcka med att undersöka omständigheter i ärendet för att kunna ta ställning till varför den nya aviseringen kommit in.

12.2.4 Räkna ersättningsdagar manuellt ner till 65-procentsnivån

I de fall där det inte finns någon ny avisering om dagpenning och du ska utgå ifrån det dagbelopp som gällde den dagen när deltagaren lämnade programmet, och deltagaren då hade en högre ersättningsnivå än 65-procentsnivån, så ska du manuellt räkna av förbrukade ersättningsdagar till dess att deltagaren når 65-procentsnivån. Du utgår ifrån det antal dagar som var förbrukade när deltagaren lämnade programmet och fortsätter avräkningen, men du kan inte återrapportera till a-kassan i dessa fall. Du kan registrera dagarna i ÅHS för att hålla räkningen på förbrukade dagar.

12.3 Metodstöd – lämna impuls till kontrollutredning

Du ska lämna en impuls till kontrollutredning om du upptäcker eller får en uppgift från tredje part om att en deltagare har lämnat felaktiga uppgifter för att få ersättning som hen inte har rätt till, förutsatt att uppgifterna verkar ha lämnats medvetet eller grovt vårdslöst.

För att bedöma om uppgifterna har lämnats medvetet eller grovt vårdslöst är det ofta lämpligt att fokusera på om det finns en systematik i deltagarens beteende, det vill säga om deltagaren lämnat samma typ av felaktiga uppgifter flera gånger, eller om det rör sig om ett omfattande fel.

Samla underlag inför impuls

Så här kan du exempelvis samla underlag för att bedöma om du ska lämna en impuls till kontrollutredning i olika situationer.

Frånvaro

Deltagaren har redovisat närvaro trots att det finns uppgifter från anordnaren via Arbetsförmedlingen om olovlig frånvaro eller frånvaro från aktivitet. Kontrollera då om det även har hänt under några tidigare månader. Om deltagaren lämnat felaktiga uppgifter om fler än ett fåtal dagar och du bedömer att deltagaren känt till eller insett risken för att uppgifterna var felaktiga bör du lämna en impuls till kontrollutredning. Det gäller oavsett om de felaktiga uppgifterna rör en enskild ansökan eller flera ansökningar. Du kan också fråga en kontrollutredare om det är aktuellt att lämna en impuls.

Utlandsvistelse

Om du får uppgift om att deltagaren är eller kan befinna sig utomlands under längre tid ska du först kontakta Arbetsförmedlingen. Fråga om det finns en överenskommelse med deltagaren om att förlägga programmet utomlands. Utanför Sverige kan programmet normalt bara förläggas till Sveriges närområde, och då bara om det finns särskilda skäl (33 § FAP). Finns ingen sådan överenskommelse bör du lämna en impuls. Dokumentera tydligt vilken information du har fått från Arbetsförmedlingen.

Ej godkänd eller anmäld frånvaro

Om deltagaren uppger att hen har sjukanmält sig första dagen och du ser i systemet att det inte stämmer, ska du kontrollera om det har hänt tidigare och vilken information deltagaren har fått då. Det gäller också om du får uppgift om andra typer av frånvaro som ska godkännas eller anmälas. Vid upprepade fel kan det vara lämpligt att lämna en impuls. Här är det dock extra viktigt att det finns något som visar att deltagaren medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat de felaktiga uppgifterna.

Övriga situationer

Andra situationer där det kan bli aktuellt att lämna en impuls är till exempel om deltagaren har utelämnat lön eller andra anställningsförmåner, eller inte anmält ändrade förhållanden som skulle ha påverkat beslutet om till exempel bostadsersättning eller etableringstillägg.

Medvetet eller grovt vårdslöst agerande

Skillnaden kan vara liten, och handläggningen är densamma oavsett vilket det handlar om. Det viktiga är att något av begreppen gäller. Om du behöver mer information för att avgöra om du ska lämna impuls till kontrollutredning som kan leda till en avstängningsutredning, kan du ringa till deltagaren och fråga varför hen har lämnat den felaktiga uppgiften. Om deltagaren har en trovärdig förklaring behöver du inte gå vidare och lämna en impuls. Du behöver inte ringa deltagaren om det är uppenbart att hen medvetet har lämnat felaktiga uppgifter.

Omständigheter som kan tyda på att det är frågan om medvetet eller grovt vårdslöst agerande är till exempel att det handlar om omfattande eller systematiska fel, eller att deltagaren fortsätter att lämna samma sorts felaktiga uppgifter även efter att ha informerats om felet.

Lämna impuls till kontrollutredning

När du lämnar en impuls till kontrollutredning ska du redogöra för de fel du har upptäckt, varför du bedömer att de är medvetna eller grovt vårdslösa och vilken information deltagaren har fått. Om du har samlat underlag inför en impuls men till slut väljer att inte lämna den vidare ska du dokumentera varför det inte är aktuellt med en avstängningsutredning. Det kan också vara lämpligt att informera Arbetsförmedlingen om inte uppgiften ursprungligen kommer därifrån, till exempel om deltagaren inte verkar stå till arbetsmarknadens förfogande.

I samband med att du lämnar impulsen ska du också skapa ett utredningsärende (AS_UTR).

Läs mer

Information om hur du skapar ett utredningsärende och hur det ska klassificeras finns i användarhandledningen *Ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser*.

Hantering av ärenden när kontrollutredning pågår

Om en deltagare ansöker om ersättning efter att en impuls har lämnats till kontrollutredning, ska du avgöra om det är sannolikt att deltagaren kommer att bli avstängd, se avsnitt 6.5 och 9.1.1. I så fall ska du fatta ett interimistiskt beslut om att inte betala ut ersättning till deltagaren för tid från och med den dag som felet konstaterades och dokumenterades, eftersom ett eventuellt beslut om avstängning kommer att gälla från och med den dagen. Du ska heller inte som huvudregel fatta ett ändringsbeslut som berör tid som omfattas av kontrollutredningen. Till exempel ska du inte göra en tilläggsutbetalning om vi utreder om ersättningen var felaktigt utbetald till att börja med.

När kontrollutredningen är klar ska du följa upp ett interimistiskt beslut med ett slutligt beslut och skicka ett beslutsmeddelande. Detta ska du göra i både de fall där kontrollutredaren beslutat om en avstängning och i de fall där utredningen inte leder till avstängning. Du kan sedan avsluta både det ursprungliga ärendet och utredningsärendet.

Läs mer om att lämna impuls till kontrollutredning i riktlinjerna (2009:9) *Överlämnande av impulser till kontrollutredning och till andra myndigheter samt beslut i samband med kontrollutredning*.

12.3.1 Vid ärenden som har inletts av kontrollutredare

Ett utredningsärende kan också ha inletts av en kontrollutredare utifrån en extern impuls. I dessa ärenden kan du behöva fatta beslut eller tillföra någon annan information innan utredningen kan gå vidare. Det framgår då i ärendet vad du behöver göra. När du är klar ska du skriva en journalanteckning med ditt svar, klassificera ärendet på samma sätt som vanligt och lämna tillbaka ärendet till den kontrollutredare som lämnade över det.

12.4 Metodstöd – bostadskostnaden för den som hyr sin bostad

Ett grundläggande villkor för rätt till bostadsersättning är att kostnaden avser bostaden. Här följer en sammanställning som ger en överskådlig bild över olika avgifter. Sammanställningen innehåller exempel över tidigare frågor som har uppkommit.

Vad står på kontraktet?	Det ska räknas med i bostadskostnaden	Det ska inte räknas med i bostadskostnaden
Trappstädning	X	
Diskmaskin	X	
Garage		X
Säkerhetsdörr	X	
Hyressättningsavgift	X	
Möbler	X	

Vad står på kontraktet?	Det ska räknas med i bostadskostnaden	Det ska inte räknas med i bostadskostnaden
TV-abonnemang	(X)	(X)
Internetabonnemang	(X)	(X)
Parkeringsplats		X
Hemförsäkring		X
Fönsterputsning		X
Fritidsmedel	X	

Det kan förekomma kostnader som hyresgästerna inte kan undgå att betala och som därför ska räknas med i bostadskostnaden. Det gäller exempelvis TV- och internetabonnemang eller städning av gemensamma utrymmen som kan vara upphandlade hos leverantörer av hyresvärden så att avgiften blir tvingande för deltagaren. Däremot ska inte avgiften räknas med om deltagaren själv tecknar ett sådant avtal.

Standardförbättringar som följer lägenheten får räknas med som bostadskostnad. Det gäller exempelvis säkerhetsdörr eller inglasad balkong.

12.5 Metodstöd – när Pensionsmyndighetens schablonbelopp för beräkning av bostadskostnad ändras

Avsnitt 8.5 beskriver hur bostadskostnaden beräknas utifrån schablonbelopp som finns i Pensionsmyndighetens föreskrifter. När schablonbeloppen årligen ändras ger Pensionsmyndigheten ut föreskrifter om detta. I föreskrifterna framgår det vilket datum de träder i kraft och från och med vilket datum de nya beloppen ska tillämpas.

12.5.1 Beräkna bostadskostnad när beslutet omfattar tid före och efter ändringen

Om Försäkringskassan ska besluta om bostadsersättning för en period som omfattar tid före och efter en ändring av schablonbeloppen, ska Försäkringskassan beräkna bostadskostnaden utifrån de schablonbelopp som gäller för respektive del av perioden.

12.5.2 Omräkning i ärenden där Försäkringskassan redan har beslutat om bostadsersättning

Om Försäkringskassan har beräknat bostadsersättningen i ett ärende utifrån schablonbeloppen i Pensionsmyndighetens föreskrifter, och schablonbeloppen ändras för den tid som deltagaren har beviljats bostadsersättning, så ska Försäkringskassan avgöra om deltagarens bostadsersättning ska höjas. (Läs mer i avsnitt 1.3.1).

Gör i så fall en ny beräkning utifrån de nya schablonbeloppen. Om beloppet för bostadsersättningen blir högre ska du fatta ett nytt beslut från och med det datum som de nya beloppen gäller och korrigera kommande utbetalningar.

12.6 Metodstöd – parallella program

När deltagaren har parallella program ska du beräkna ersättningen som om deltagaren hade ett program.

12.7 Metodstöd – Arbetsförmedlingen meddelar att de har information om att deltagaren har varit frånvarande från aktivitet

Om deltagaren ansöker om ersättning och anger deltagande för dagar som Arbetsförmedlingen har meddelat oss om frånvaro för, så dokumenterar du vilka dagar Arbetsförmedlingens information gäller i ärendet. Sedan kommunicerar du uppgifterna till deltagaren och förklarar att Försäkringskassan avser att inte betala ut ersättning för de dagarna. Informera även deltagaren i kommuniceringsbrevet om att hen måste lämna in underlag eller intyg från anordnaren av aktiviteten som styrker deltagande åtminstone del av dag för att kunna få ersättning för dessa dagar. Anordnaren är ofta en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Du ska inte använda interimistiska beslut i dessa situationer, även om det kan innebära att utbetalningen måste göras senare än ordinarie utbetalningsdatum. Eftersom uppgiften kommer från tredje part behöver den kommuniceras.

Om deltagaren har lämnat felaktiga uppgifter ska du även ta ställning till om en impuls ska lämnas till kontrollutredning. Se metodstöd 12.3.

Om Försäkringskassan redan har beslutat om ersättning när Arbetsförmedlingen lämnar information om frånvaron, ska du ta ställning till om det är möjligt att ändra beslutet innan ersättningen betalats ut. Om deltagaren redan har fått en utbetalning för de aktuella dagarna ska du ta ställning till om ett återkravsärende ska startas.

Om Arbetsförmedlingen har beslutat om olovlig frånvaro för en dag som de även har informerat om frånvaro från aktivitet kan du fatta beslut med stöd av 10 kap. 7 § FEA för den dagen.

Om deltagaren har ansökt om ersättning och angett frånvaro för de aktuella dagarna så utreder du med Arbetsförmedlingen om frånvaron var anmäld eller godkänd, i de fall frånvarorsaken skulle ha anmälts eller godkänts (sjukdom, tillfälligt uppehåll eller enskild angelägenhet av vikt).

Om deltagaren har angett arbete för någon av dagarna som Arbetsförmedlingen meddelat frånvaro, så kan du bortse från uppgifterna om frånvaro och gå på uppgifterna om arbete om minskningen avser hela dagbeloppet. I de fall arbetet leder till delvis minskning av dagbeloppet behöver du däremot utreda med deltagaren vad hen har gjort den dagen, om det inte framgår på annat sätt i ärendet.

Om deltagaren har angett en frånvarorsak som inte behöver anmälas till eller godkännas av Arbetsförmedlingen (vab eller vård av svårt sjuk närstående) behöver du inte utreda vidare utan kan då utgå från att de uppgifter som deltagaren lämnat är korrekta.

12.8 Metodstöd – avgöra avstängningstid och fastställa kalenderspärren

Nedan beskrivs olika exempel på situationer där deltagare har fått ett eller flera beslut om avstängning. De olika exemplen visar vilka dagar som kan bli avstängningsdagar. De dagar som är markerade i kalendern är de dagar som Försäkringskassan verkställer som avstängningsdagar.

Exempel 1

Arbetsförmedlingen har beslutat om tre avstängningar.

Det första beslutet gäller 1 avstängningsdag och grunden för avstängningen inträffade den 15 maj.

Det andra beslutet gäller 5 avstängningsdagar och grunden för avstängningen inträffade den 18 maj

Det tredje beslutet gäller 10 avstängningsdagar och grunden för avstängningen inträffade den 23 maj

Deltagaren har ansökt om ersättning för maj och uppfyller villkoren för ersättning alla måndagar till fredagar.

I tabellen nedan är avstängningsdagarna markerade.

Maj						
Må	Ti	On	To	Fr	Lö	Sö
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Eftersom det fanns en pågående avstängning den dag som grunden för det tredje beslutet inträffade, blev den första möjliga avstängningsdagen för det tredje beslutet den 25 maj.

Fem av avstängningsdagarna i det tredje beslutet kunde inte verkställas. Försäkringskassan väntar på ansökan för juni för att veta om de kan verkställas då i stället.

Den sista möjliga dagen som kan bli en avstängningsdag i det tredje beslutet är den 13 september. Då har det gått 112 kalenderdagar från och med den 25 maj. Om beslutet hade börjat verkställas dagen som grunden för avstängningen inträffade (den 23 maj) skulle kalenderspärren räknats från det datumet.

Exempel 2

Arbetsförmedlingen har beslutat om avstängning enligt 6 kap 2§ första stycket 4 FEA. Beslutet avser 5 avstängningsdagar och grunden för avstängningen inträffade den 2 maj.

Deltagaren har ansökt om ersättning för maj och uppfyller villkoren för ersättning den 1 maj, 3–4 maj, 7–11 maj, 14–18 maj, 21–25 maj och 28–31 maj.

Den 2 maj har deltagaren inte rätt till ersättning på grund av olovlig frånvaro.

Den 7 maj fick deltagaren föräldrapenning vilket medförde att dagbeloppet minskades till noll kronor för den dagen. Därför kan den dagen inte bli en avstängningsdag.

I tabellen nedan är avstängningsdagarna markerade.

Maj						
Må	Ti	On	To	Fr	Lö	Sö
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Exempel 3

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har beslutat om avstängning.

- Arbetsförmedlingens första beslut gäller 5 avstängningsdagar och grunden för avstängningen inträffade den 10 maj.
- Försäkringskassans beslut gäller 130 avstängningsdagar och utredningen av grunden för avstängningen inleddes den 14 maj.
- Arbetsförmedlingens andra beslut gäller 10 avstängningsdagar och grunden för avstängningen inträffade den 21 maj.

Deltagaren har ansökt om ersättning för maj och uppfyller villkoren för ersättning alla måndagar till fredagar.

I tabellen nedan är avstängningsdagarna markerade.

Maj						
Må	Ti	On	To	Fr	Lö	Sö
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Eftersom det fanns en pågående avstängning den dag som Försäkringskassan inledde utredningen av grunden för avstängningen, blev den första möjliga avstängningsdagen utifrån Försäkringskassans beslut den 17 maj istället för den 14 maj.

119 av avstängningsdagarna i Försäkringskassans beslut kunde inte verkställas i beslutet för maj.

Om resterande dagar i Försäkringskassans beslut kan verkställas och samtliga dagar har verkställts den 14 november, så börjar Arbetsförmedlingens andra beslut gälla dagen därpå, den 15 november, och kan pågå i 112 kalenderdagar från och med det datumet.

Exempel 4

Arbetsförmedlingen har beslutat om en avstängning.

Beslutet gäller 45 dagar och ligger längst ner i tabellen. Grunden för avstängningen sker den 2 juni och beslutet kan verkställas under perioden 19 juli–7 november med hänsyn till kalenderspärren.

I tabellen nedan ser du alla beslut om avstängning. Som du ser påverkas kalenderspärren av när Försäkringskassan har kunnat fastställa avstängningstiden på det föregående beslutet. Det beror på att ett nytt beslut om avstängning som kommer in från Arbetsförmedlingen under en pågående avstängningstid börjar gälla dagen efter att den förra avstängningen tog slut, vilket händer antingen när avstängningsdagarna har verkställts eller när kalenderspärren har passerat.

Status	Antal avstängningsdagar	Händelsedatum	Verkställd avstängningstid	Kan verkställas under perioden (Kalenderspärre)
Hanterat	1 dag	20 mars	20 mars	20 mars – 9 juli
Hanterat	5 dagar	11 april	11 – 15 april	11 april – 31 juli
Hanterat	10 dagar	3 maj	3 – 16 maj	3 maj – 22 augusti
Hanterat	45 dagar	15 maj	17 maj – 18 juli	17 maj – 5 september
Nytt, inte hanterat	45 dagar	2 juni	Beror på om och när deltagaren ansöker och uppfyller villkoren för ersättning.	19 juli – 7 november

12.9 Metodstöd – utbetalningsdag

Försäkringskassan har beslutat att ersättning enligt FEA ska betalas ut på en fast utbetalningsdag, den 26:e varje månad.

Deltagaren ska ansöka om grund ersättning per kalendermånad. Om ansökan för en månad kommer in senast den 7:e i efterföljande månaden betalar du ut ersättningen den 26:e samma månad som ansökan kom in. Om ansökan för en månad kommer in mellan den 8:e och den sista i efterföljande månaden betalar du ut ersättningen den 26:e månaden efter det att ansökan kom in.

Ett undantag är när Arbetsförmedlingen har skickat en retroaktiv programanvisning för kartläggningsfasen i etableringsprogrammet och du inte hinner betala ut etableringsersättning på den fasta utbetalningsdagen. Då betalar du ut etableringsersättningen så fort som möjligt (genom vanlig registrering i utbetalningssystemet). Detsamma gäller för eventuella tilläggsersättningar i den situationen.

Exempel

Ansökningar om etableringsersättning för deltagande i kartläggningsfasen för februari, mars och april kommer in den 7 maj. Eftersom den ordinarie utbetalningsdagen för februari (26 mars) och mars (26 april) har passerat gör du utbetalningen för februari och mars så fort som möjligt. Du betalar ut ersättningen för april som vanligt den 26 maj.

Ett annat undantag från att betala ut på den fasta utbetalningsdagen är om deltagarens program tar slut i början på månaden och ansökan för alla de sista dagarna kommer in senast den 7:e samma månad. I det fallet kan utbetalning göras den 26:e den månaden.

Exempel

Ansökan för januari kommer in den 3:e februari. Programmet tar slut den 4:e februari och ansökan för februari kommer in den 7:e februari. Du betalar ut ersättningen för januari som vanligt den 26:e februari. Även ersättningen för dagarna i början på februari betalar du ut den 26:e februari.

12.10 Metodstöd – unga med funktionsnedsättning (UMFN)

För deltagare som har anvisats ett program innan den 19 november 2018 skickade Arbetsförmedlingen med information om deltagaren var klassad som UMFN. Men för deltagare som anvisats ett program som startade den 19 november 2018 eller senare får Försäkringskassan inte längre den informationen. I stället efterfrågar du uppgiften i de fall systemet har räknat fram att deltagaren uppfyller villkoren för övergångsbestämmelsen. Eftersom Arbetsförmedlingen kan ändra informationen så måste du fråga Arbetsförmedlingen inför varje utbetalning.

När du frågar Arbetsförmedlingen om en deltagare är klassad som UMFN får du ett svar som avser deltagarens status samma dag som frågan ställs. Eftersom du behöver veta om deltagaren var eller inte var UMFN för hela den period som ansökan avser, måste du jämföra svaret med tidigare svar från Arbetsförmedlingen.

Om svaret från Arbetsförmedlingen är det samma sedan förra gången vi frågade utgår du från att deltagaren varit UMFN/inte varit UMFN hela perioden mellan de datum frågorna ställdes.

Om svaret från Arbetsförmedlingen är ett annat än det svar vi fick förra gången vi frågade, måste du ringa Arbetsförmedlingens kundtjänst för att utreda när UMFN-klassningen lades till eller togs bort.

Om deltagaren var anvisad ett program *sedan innan 19 november 2018* och det är första gången vi ställer frågan, behöver du jämföra med den information om UMFH¹ som finns i panelen Anvisade program. Om svaret från Arbetsförmedlingen är det samma som i panelen utgår du ifrån att deltagaren varit UMFN/inte varit UMFN hela perioden. Om svaret är ett annat än uppgiften i panelen måste du ringa Arbetsförmedlingens kundtjänst för att utreda när UMFN-klassningen lades till eller togs bort.

¹UMFH är förkortningen för ung med funktionshinder som var begreppet tidigare.

Exempel

Programmet startade den 14 augusti 2018. Den 7 januari 2019 handlägger du ansökan för december 2018 och ställer därför frågan till Arbetsförmedlingen via knappen. Arbetsförmedlingen svarar att deltagaren inte är ung med funktionsnedsättning.

Eftersom vi aldrig har ställt frågan till Arbetsförmedlingen via systemet måste du titta i panelen/bilden *Anvisade program, kolumnen UMFH*. Där framgår att Arbetsförmedlingen har meddelat att deltagaren var klassad som UMFN vid programstarten.

För att kunna avgöra för vilka dagar i december som deltagaren ska få det högre beloppet kontaktar du Arbetsförmedlingen och utreder vilket datum som UMFN-klassningen togs bort.

12.11 Metodstöd – kvitta eller lämna till återkrav?

Ersättning kan ha betalats ut felaktigt på grund av att vi har fått information från Arbetsförmedlingen om avstängning efter att vi har beslutat om ersättning för samma dagar.

Om den felaktiga utbetalningen redan har betalats ut när du handlägger den första ansökan som kommer in efter att vi har fått Arbetsförmedlingens beslut (ansökan 1) så får du kvitta hela eller så mycket som möjligt av det felutbetalade beloppet.

Om det inte är möjligt att kvitta hela eller delar av beloppet undersöker du om du kan kvitta hela det återstående beloppet vid nästa ansökan (ansökan 2):

- Kontrollera om det finns en programperiod nästa månad och för hur många dagar deltagaren skulle kunna ha rätt till ersättning under perioden.
- Beräkna hur stort belopp som är möjligt att kvitta utifrån det aktuella dagbeloppet.
- Dokumentera hur mycket av beloppet som är kvittat efter handläggning av ansökan 1 och vilket belopp som återstår att kvitta.

Om kontrollen visar att det inte är möjligt att kvitta det återstående beloppet vid handläggning av ansökan 2 startar du ett återkravsärende.

Om du planerat att kvitta det återstående beloppet vid handläggning av ansökan 2, men det visar sig att det inte är möjligt upprepar du samma hantering. Du kvittar alltså så mycket som möjligt vid handläggning av ansökan 2 och undersöker om det kan vara möjligt att kvitta det återstående beloppet vid handläggningen av nästa ansökan (ansökan 3).

Exempel 1

Den 12 maj meddelar Arbetsförmedlingen att en deltagare är avstängd i 10 dagar från och med den 3 mars. Den 3–5 mars arbetade deltagaren, vilket medförde att dagbeloppet minskades till 0 kronor de dagarna. I mars hade 3 500 kronor betalats ut felaktigt (3 dagar x 0 kr och 7 dagar x 500 kr). Det finns beslut om programperiod fram till 31 juli.

Du handlägger första ansökan efter det att den sena avstängningen kommit in (ansökan för april)

Deltagaren arbetade den 1–24 april, vilket medförde att dagbeloppet minskades till 0 kronor de dagarna. I april kan deltagaren få ersättning för fyra dagar, vilket gör att det går att kvitta 2 000 kronor (4 dagar x 500 kr).

Du undersöker om resten kan gå att kvitta nästa månad

Eftersom det kan gå att kvitta de återstående 1 500 kronor (3 x 500 kr) nästa månad dokumenterar du att

- du har kvittat 2 000 kronor (4 x 500 kr) av totalt 3 500 kronor
- det återstår att kvitta 1 500 kronor (3 x 500 kr).

Exempel 2

Den 15 mars meddelar Arbetsförmedlingen att en deltagare är avstängd i 45 dagar från och med den 1 januari. Det finns beslut om programperiod fram till 31 juli.

Deltagaren blir därmed avstängd alla dagar i januari (23) och februari (20).

För januari har 13 800 kronor (23 dagar x 600 kr) betalats ut felaktigt.

Ersättning för februari har inte betalats ut.

Du handlägger första ansökan efter det att den sena avstängningen kommit in (ansökan för februari)

Eftersom alla dagar i februari är avstängningsdagar går det inte att kvitta.

Det är två avstängningsdagar kvar att verkställa i mars.

Du undersöker om resten kan gå att kvitta nästa månad

Eftersom det inte går att kvitta något under februari återstår hela den felaktiga utbetalningen, 13 800 kronor. Eftersom det maximalt skulle gå att kvitta 11 400 kronor (19 dagbelopp) nästa månad kommer du inte kunna kvitta hela beloppet. Du startar i stället ett ärende om återkrav.

Exempel 3

Den 4 maj meddelar Arbetsförmedlingen att en deltagare är avstängd i 45 dagar från och med den 14 januari. Det blir 14 dagar i januari, 20 i februari och 11 i mars. Det finns en programperiod beslutad till 31 juli.

- I januari har 8 400 kronor (14 dagar x 600 kr) betalats ut felaktigt.
- I februari har 12 000 kronor (20 dagar x 600 kr) betalats ut felaktigt.
- I mars har 6 600 kronor (11 dagar x 600 kr) betalats ut felaktigt.

Totalt har 27 000 kronor betalats ut felaktigt.

Du handlägger den första ansökan efter det att den sena avstängningen kommit in (ansökan för april)

Om avstängningen innebär en sänkning av dagbeloppet till 223 kronor så kan du kvitta 4 906 kronor (22 dagar x 223 kr) i april. Eftersom det inte går att kvitta det återstående beloppet nästa månad skapar du ett återkravsärende.

Om avstängningen inte innebär en sänkning så kan du kvitta 13 200 kronor (22 dagar x 600 kr) i april.

Du undersöker om resten kan gå att kvitta nästa månad

Om deltagaren ansöker för alla vardagar i maj så blir det 13 800 kronor (23 dagar x 600 kr).

Eftersom det kan gå att kvitta återstående 13 800 kronor (23 x 600 kr) nästa månad, dokumenterar du att du har kvittat 13 200 kronor (22 x 600 kr) och det återstår att kvitta 13 800 kronor (23 x 600 kr).

12.11.1 Ändringsbeslut eller återkrav vid felaktig kvittning

Kvittning förutsätter att det finns en utbetalning att kvitta mot. Det händer att Försäkringskassan har kvittat ersättning för dagar som blivit felaktigt utbetalda i en tidigare månad (månad 1) och att det därefter visar sig att deltagaren inte har haft rätt till ersättning med ett motsvarande belopp i den månad som du dragit av kvittningsbeloppet ifrån (månad 2). Det kan till exempel hända när Arbetsförmedlingen beslutar om avstängning retroaktivt.

I ett sådant fall ska du lämna det belopp som inte skulle ha kvittats (beloppet som från början felaktigt betalats ut för dagar i månad 1) för återkrav. Du ska även ta ställning till om det är möjligt att ändra beslutet för den senare perioden (månad 2). Om det inte är möjligt att ändra det beslutet ska ersättning som felaktigt beviljats för dagar i månad 2 också lämnas för återkrav.

12.12 Metodstöd – ansökan när den 7:e infaller på en helg

Om ansökan kommer in till Försäkringskassan dag 1–7 kan deltagaren förvänta sig en utbetalning den 26:e samma månad. Om ansökan kommer in till Försäkringskassan dag 8–31 kan deltagaren förvänta sig en utbetalning den 26:e månaden efter. Detta gäller oavsett

- vilken veckodag den 7:e infaller
- om ansökan lämnas in via pappersblankett eller digitalt via e-tjänsten.

12.13 Metodstöd – rättelse av JOB-dagar efter återkrav

Om Försäkringskassan har beslutat att den felaktigt utbetalda ersättningen ska återbetalas i sin helhet ska du återställa de JOB-dagar som omfattas av beslutet. Det gäller oavsett om deltagaren har hunnit betala tillbaka eller inte.

Om Försäkringskassan i stället beslutat om delvis eftergift så att den felaktigt utbetalda ersättningen endast ska återbetalas till viss del, ska du räkna om det belopp som finns kvar att återbetala efter eftergiften till hur många dagar som ska återställas.

När du beräknar vilka dagar som ska återställas börjar du med den sista dagen i återkravsperioden och arbetar dig sedan bakåt i tiden.

Ett undantag från ovan gäller för JOB-dagar när deltagaren har stängts av från rätten till ersättning. Du ska inte återställa sådana JOB-dagar även om ersättningen återkrävs, eftersom de dagar som deltagaren stängts av från rätt till ersättning ingår i deltagarens 450 JOB-dagar.

Endast hela JOB-dagar ska återställas. Det innebär att enbart dagar som deltagaren inte skulle ha fått någon ersättning utbetald kan bli aktuella att återställa. Se exempel på motsvarande situation för ersättningsdagar i 12.1.6.

Om Försäkringskassan däremot har beslutat om hel eftergift, eller inte har fattat något beslut om återkrav, och därmed inte har återkrävt deltagaren på det felaktigt utbetalda aktivitetsstödet, ska inte några JOB-dagar återställas (FKFRS 2023:16).

Källförteckning

Förordningar

Förordning (1982:366) om utbetalning av dagersättningar från Försäkringskassan

Förordning (1996:1100) om aktivitetsstöd

Förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program

Socialtjänstförordningen (2001:907)

Förordning (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin

Förordning (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar

Förordning (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare

Förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Förordning (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Föreskrifter

Försäkringskassans föreskrifter (2017:6) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Pensionsmyndighetens föreskrifter om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad.

Allmänna råd

Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:8) om bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar.

Försäkringskassans allmänna råd (2017:2) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Förarbeten

Ds 2013:59 Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m.

Ds 2016:35 Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet.

Försäkringskassans riktlinjer

Riktlinjerna (2009:9) Överlämnande av impulser till kontrollutredning och till andra myndigheter samt beslut i samband med kontrollutredning.

Lagar

Lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt

Jordabalken (1970:994)

Lagen om arbetslöshetsförsäkring (1997:238)

Inkomstskattelagen (1999:1229)

Socialförsäkringsbalken (2010:110)

Fängelselagen (2010:610)

Försäkringskassans rättsliga ställningstaganden

Rättsligt ställningstagande (FKRS 2024:03) Boende som bostadsersättning enligt förordningen om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser kan lämnas för.

Rättsligt ställningstagande (FKRS 2018:08) Förmildrande och försvårande omständigheter vid bestämmande av avstängningsdagar för deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Rättsligt ställningstagande (FKRS 2023:16) Återställande av ersättningsdagar vid felaktig utbetalning av dagersättning.

Försäkringskassans vägledningar

Vägledning 2001:7 Omprövning och överklagande av Försäkringskassans beslut

Vägledning 2004:7 Förvaltningsrätt i praktiken

Vägledning 2004:10 Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar

Vägledning 2005:3 Återkrav

Vägledning 2015:1 Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning

Domar

HFD 2021 ref. 55 I

HFD 2021 ref. 55 II